

Comunicació cultural

Treball final de grau

“La nova realitat cultural”

*Documental sobre l'afectació de la pandèmia de la COVID-19 al teixit cultural de
Palafrugell*

Nerea Cabello Albaladejo

u1956074 – 41604253J

Tutoritzat per Ramon Girona Duran

01/06/2021

Agraïments

En primer lloc, m'agradaria agrair a l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Palafrugell per oferir-me el suport durant tot el procés de realització de la investigació des del primer moment.

Per concloure, el meu agraïment a tots i totes les artistes i gestors culturals que han dedicat el seu temps en participar en el projecte i han compartit amb la càmera la seva experiència.

Resum

La crisi originada per la pandèmia de la COVID-19 l'any 2020, ha transformat el paradigma de la cultura: La manera de fer-la i de consumir-la. Tots els sectors culturals han hagut d'adaptar la seva oferta a la nova demanda, la cultura a distància. En la investigació a continuació, es vol donar llum al treball i dedicació que han fet possible l'adaptació de la cultura a Palafrugell. Per tal d'analitzar el seguit de modificacions de polítiques culturals que hi ha hagut des dels inicis de la pandèmia a Catalunya, primer es durà a terme un anàlisi d'hemeroteca per conèixer el nivell d'afectació que ha recaigut en el teixit cultural català. Així mateix, es comptarà amb entrevistes de diferents professionals del sector a nivell comarcal i local, amb la intenció d'exposar les adaptacions que han hagut de dur a terme arran del nou paradigma cultural. En la segona part de la recerca, s'entrevistaran a set treballadors i treballadores culturals, amb la intenció de reflectir com cada subsector de la cultura ha viscut aquests canvis. Finalment, el seguit d'entrevistes conformaran el documental "La nova realitat cultural" el qual mostrarà el procés de transformació que ha viscut la cultura en un context de pandèmia, les seves conseqüències i avantatges.

Paraules clau: pandèmia COVID-19, cultura, Baix Empordà, Palafrugell, transformació

Abstract

The crisis caused by the COVID-19 pandemic in 2020 has transformed the paradigm of culture: the way it is made and consumed. All cultural sectors have had to adapt their offer to the new demand, the distance culture. In the research below, we want to expose all the people who worked to make possible the adaptation of culture in the town of Palafrugell. In order to analyze the series of changes in cultural policies that have taken place since the beginnings of the pandemic in Catalonia, a newspaper library analysis will first be carried out to find out the impact that has fallen on the Catalan culture. There will also be interviews with different professionals in the sector at county and local level, with the intention of exposing the adaptations they have had to make as a result of the new cultural paradigm. In the second part of the research, seven cultural workers will be interviewed, with the intention of reflecting on how each subsector of culture has experienced these changes. Finally, the series of interviews will form the documentary "The new cultural reality" showing the process of transformation that culture has undergone in a pandemic context, its consequences and advantages.

Keywords: COVID-19 pandemic, culture, Baix Empordà, Palafrugell, transformation

1. ÍNDEX

AGRAÏMENTS.....	2
RESUM.....	3
1. ÍNDEX.....	4
2. INTRODUCCIÓ.....	5
3. METODOLOGIA.....	8
4. MARC TEÓRIC.....	9
4.1. LA PANDÈMIA MUNDIAL PER LA SARS-CoV-2.....	9
4.2. L'AFECTACIÓ DE LA PANDÈMIA AL SECTOR CULTURAL.....	25
5. ANÀLISI D'HEMEROTECA.....	36
5.1. LA LLUITA PER SALVAR LA CULTURA ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ CATALANS	36
6. LES TRANSFORMACIONS DEL TEIXIT CULTURAL: AL MÓN, A CATALUNYA, AL BAIX EMPORDÀ I A PALAFRUGELL.....	42
6.1. L'EVOLUCIÓ DIGITAL DEL TEIXIT CULTURAL MUNDIAL DURANT EL CONFINAMENT.....	42
6.2. LA NOVA REALITAT DE LA CULTURA A CATALUNYA.....	44
6.3. LA NOVA REALITAT DE LA CULTURA A LA COMARCA DEL BAIX EMPORDÀ.....	48
6.4. LA NOVA REALITAT DE LA CULTURA AL MUNICIPI DE PALAFRUGELL.....	53
7. PRODUCCIÓ DOCUMENTAL: LA NOVA REALITAT CULTURAL.....	58
7.1. PRE-PRODUCCIÓ.....	58
7.2. PRODUCCIÓ.....	62
7.3. POST-PRODUCCIÓ.....	63
7.4. DIFICULTATS DEL PROCÉS.....	64
7.5. DOCUMENTAL “LA NOVA REALITAT CULTURAL”.....	65
8. CONCLUSIONS.....	66
9. REFERÈNCIES.....	71
9.1. WEBGRAFIA.....	71
9.2. BIBLIOGRAFIA.....	74
10. ANNEXOS.....	75
10.1. ANNEX 0 – ENLLAÇ DIRECTE AL DOCUMENTAL “LA NOVA REALITAT CULTURAL”.....	75
10.2. ANNEX 1 – ANÀLISI D'HEMEROTECA.....	76
10.3. ANNEX 2 – ENTREVISTA GEMMA AMIEL MATELL (CCBE).....	87
10.4. ANNEX 3 – ENTREVISTA AGUSTÍ FERNÁNDEZ CARRETERO (PALAFRUGELL CULTURA).....	93
10.5. ANNEX 4 – COMUNICATS ALS I LES PARTICIPANTS DEL DOCUMENTAL.....	97

2. INTRODUCCIÓ

Són diverses les raons que m'han portat a realitzar aquest treball: La principal ha estat la meua vinculació amb el moviment #culturasegura. La ràdio municipal (on treballa des del setembre de 2020), tot i no disposar d'activitats culturals presencials ha adaptat la seva oferta radiofònica per donar veu a totes les suspensions i afectacions que ha patit la cultura a escala municipal. Com a redactora i locutora de ràdio municipal, he lluitat en la mesura del possible per donar veu a tots els sectors culturals locals que s'han vist afectats per les contínues restriccions sanitàries a causa de la pandèmia. La segona raó, ha estat la curiositat que em despertava el fenomen de les noves formes de consum que va experimentar la cultura durant la pandèmia i que em va tocar viure de primera mà quasi de manera obligatòria. L'adaptació digital va resultar per a tots els sectors culturals ràpida i necessària per "sobreviure". Però també per la societat: es va passar de fer classes presencials, a la docència en línia; De treballar en una oficina, a teletreballar o no treballar; De realitzar tots els tràmits presencialment a les diferents administracions públiques, a adaptar els tràmits a les seues electròniques...

Convé ressaltar que l'adaptació de les activitats quotidianes al format digital, requereixen de formació i eines digitals. Seguint en la mateixa línia, el professor, periodista i investigador Jesús Miguel Flores Vivar (2009) afirma que "la cultura digital exige el desarrollo de nuevas destrezas y de nuevas formas de conocimiento" (p. 75)¹. Unes destreses i unes formes de coneixement les quals no tota la població que va viure el confinament domiciliari disposava per poder seguir amb la seva activitat anteriorment presencial. A partir d'aquesta afirmació, em començava a preguntar fins a quin punt tot el seguit de transformacions que ha hagut d'acceptar la cultura ràpida i obligatòriament, han estat beneficioses pel sector. I en conseqüència, pels seus i les seues agents culturals.

En resum, l'objectiu principal de l'estudi és fer una reordenació de totes les afectacions que han recaigut en la cultura durant la pandèmia de la COVID-19 i com aquestes han afectat les entitats, agents i treballadors/es culturals. Amb una investigació d'hemeroteca a nivell autonòmic, s'extraurà un anàlisi de la recepció de les reformes del Govern en les polítiques culturals de la població treballadora del sector de la cultura. Simultàniament, s'entrevistaran dos gestors culturals que han estat els encarregats d'acollir les mesures

---

¹ Flores, J.M. (2009). Nuevos modelos de comunicación, perfiles y tendencias en las redes sociales". *Redalyc*. Recuperat el 3 de novembre de 2020 de l'enllaç: <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=15812486009>

anteriorment esmentades a nivell comarcal i local. Com a resultat, es podrà extreure una fotografia de l'estat actual de la cultura al territori analitzat i com van rebre el seguit de reformes en les polítiques culturals el govern de petita escala. La recerca finalitzarà amb un seguit d'entrevistes a diferents agents i treballadors/es culturals locals. Cada un d'ells i elles - provinents de diferents disciplines culturals- , seran entrevistats i entrevistades amb la intenció de conèixer les transformacions del seu càrrec cultural; La seva situació actual, les adaptacions que han dut a terme i les seves previsions de futur.

En conclusió, el resultat de la primera part, serà una fotografia dels efectes que han recaigut en la cultura a causa de la modificació de les polítiques culturals al llarg de la pandèmia a Catalunya. Aquesta anàlisi, serà completa amb dades a nivell comarcal i local amb els casos del Baix Empordà i Palafrugell amb dues entrevistes als seus responsables culturals. Com a producte final de l'estudi, es mostrarà a través d'un documental interactiu protagonitzat pels i les agents i treballadors i treballadores de Palafrugell, la transformació que ha recaigut en la cultura durant i després de la pandèmia a Palafrugell. És a dir, quina és la nova realitat cultural al municipi de Palafrugell.

Convé ressaltar que la recerca s'aparta de demostrar com el sector ha patit econòmicament. Tot possible lector o lectora ha viscut de primera mà les condicions a les quals ha estat sotmesa l'economia del país. Però, recalco que la meva recerca té com a objectiu analitzar el nivell d'afectació en l'activitat dels i les agents culturals. No a investigar l'impacte econòmic de la crisi derivada de la pandèmia als sectors culturals. La meva intenció és reflectir l'esforç individual d'institucions, espais, entitats, associacions, fundacions, autònoms/es i artistes culturals per adaptar-se al nou context social i econòmic que ens ha deixat la pandèmia del 2020. Essent les dificultats econòmiques com una de les causes principals a l'adaptació urgent per l'aturada total de l'activitat durant el confinament domiciliari a Espanya.

Abans d'introduir-nos en l'anàlisi, convé ressaltar que les afectacions de la pandèmia en la cultura van tenir lloc al llarg de tot l'any de pandèmia que inclou del març del 2020 al març del 2021. Tot i que en la data de redacció d'aquest Treball Final de Grau encara es pateixen modificacions, l'anàlisi dels apartats de la investigació cobriran el transcurs del primer any. Un fet que demostra que la cultura seguia transformant-se amb els inicis de

la desescalada, és que durant la segona onada de contagis de la pandèmia iniciada a Catalunya el 15 d'octubre de 2020 la cultura a distància va anar en augment; Es comencen a recuperar formats utilitzats durant el confinament -tot i no estar confinats però si amb el nivell d'activitat restringida-, amb programes amb format 100% en línia. Un exemple, és l'oferta de TV3 amb cinc programes de difusió completa per xarxes socials amb molts bons resultats d'acollida per part de l'audiència. Un d'ells, "Covertv3", va comptar amb més de 2.200 participacions i 11.000 seguidors nous². El que es tradueix com un índex de participació important i un *feedback* constant d'un programa de format tradicionalment televisiu. Aquest conjunt de noves formes de consum enfortides per la segona onada de contagis, van demostrar al llarg de la pandèmia que existia una transformació continua del paradigma cultural. Aquestes condicions en constant canvi, van despertar més el neguit de recopilar i ordenar la sèrie d'afectacions que van recaure en la cultura catalana amb l'arribada de la pandèmia de la COVID-19. Finalment, em vaig decidir a realitzar un treball amb el qual poder donar veu als principals agents que han lluitat per mantenir l'activitat cultural a petita escala: Els treballadors i treballadores culturals del meu poble natiu: Palafrugell.

A partir de l'exposat fins aquí, plantejo dues preguntes amb l'objectiu de poder resoldre-les al final de la meua recerca:

- ¿Quina és la realitat de la cultura després d'un any en pandèmia al Baix Empordà? ¿I al municipi de Palafrugell?
- ¿Que ha suposat per els i les agents culturals del territori, l'adaptació de l'activitat al nou paradigma cultural?

---

² Dades extretes del portal TV3. (2020). "Èxit de «Cover»: 2.281 versions passen a la següent fase del concurs". CCMA. Recuperat el 9 de novembre de 2020 de l'enllaç: <https://www.ccma.cat/tv3/cover/cover-tanca-les-inscripcions-amb-mes-de-2-200-participants/noticia/3058615/>

3. METODOLOGIA

La investigació consta de dues grans parts, coincidint amb ambdues preguntes d'investigació detallades en la introducció. La primera part consta de la redacció completa del marc teòric, focalitzat a mostrar les afectacions de la pandèmia en la qualitat del teixit cultural actual a Catalunya; Centrant l'anàlisi en el cas comarcal del Baix Empordà i el cas municipal de Palafrugell. I la segona part - també part pràctica-, composta per la preproducció, direcció i postproducció del documental interactiu “La nova realitat cultural”.

Amb la intenció de respondre la primera pregunta, s'analitzarà aquells articles, reportatges i documentals que parlin sobre l'arribada de la pandèmia al món. Entrant en detall en el cas d'Espanya i Catalunya utilitzant com a font documental el programa radiofònic “Cuando fuimos Ciegos” (Alsina, 2020) de l'emissora *Onda Cero España*. Seguidament, s'analitzarà els articles dedicats a l'acollida de les noves polítiques culturals en el sector amb la declaració de l'estat d'alarma a Espanya. El criteri per escollir els articles serà qualitatiu. L'anàlisi recollirà els articles i reportatges des dels inicis de l'entrada a l'estat d'alarma el 14 de març de 2020, fins el 30 d'abril de 2020 coincidint amb la presentació del pla de desescalada del Govern Espanyol. Un cop analitzats els efectes de les primeres restriccions sobre el teixit cultural català, es contrastaran els casos de la comarca del Baix Empordà i la població de Palafrugell; En el cas del Baix Empordà, amb una entrevista a la responsable de l'Àrea de Joventut i Cultura i Patrimoni del Consell Comarcal del Baix Empordà, Gemma Amiel Matller. Pel que fa al cas de Palafrugell, amb una entrevista al productor executiu de l'Àrea de Cultura municipal, Agustí Fernández Carretero.

En segon lloc, amb l'objectiu de respondre la segona pregunta d'investigació, es contactarà amb una llista de professionals de diferents sectors culturals locals, amb la proposta de participar en el documental *La nova realitat cultural*. El resultat final, té la intenció d'exposar que ha suposat pels i les treballadores de la cultura de la comarca del municipi de Palafrugell, l'adaptació de l'ofici cultural al nou paradigma de la cultura.

4. MARC TEÓRIC

4.1. La pandèmia mundial per la SARS-CoV-2

En primer lloc, per tal d'elaborar una contextualització de la situació política-social-econòmica de la societat en l'últim any, convé repassar els orígens de la pandèmia a escala mundial. La pandèmia de la COVID-19, una malaltia infecciosa causada pel virus anomenat coronavirus, va originar-se a Wuhan (Xina) el desembre del passat 2019, amb una nova forma de la malaltia mai presentada anteriorment. Sense poder arribar a determinar la causa principal del seu origen, la malaltia va expandir el virus provocant números elevats de contagi arreu dels continents. Amb una varietat de nivells vírics afectius, els quals poden comportar a un simple refredat o a una complicada neomènia que provoqui la mort: La COVID-19 va arrossegar – i arrossega – nombroses víctimes d'arreu del mapa. Davant la situació, l'Organització Mundial de la Salut (OMS) i l'Organització Panamericana de la Salut (OPS) van decretar l'estat de pandèmia mundial. És a dir, de malaltia en desenvolupament no controlat arreu del món. És en aquest punt on cada país, segons el nombre de casos afectats per la COVID-19, va establir mesures de prevenció per aturar la propagació del virus dins les seves fronteres.

4.1.1. L'arribada de la pandèmia a Espanya

La primera part del programa documental radiofònic *Cuándo fuimos ciegos* (Alsina, 2020)³, resumeix els mesos d'entrada a l'any 2020 on el virus comença a preocupar a la població mundial i les seves organitzacions. Els inicis de la pandèmia ens transporten a Wuhan (Xina), on a partir de l'1 de desembre de 2019 van començar a sorgir alguns infectats diagnosticats d'una nova pneumònia severa que els sanitaris desconeixien. A finals del mateix mes, els hospitals de Wuhan van recollir més de 200 persones ingressades amb símptomes similars. En aquest punt, diferents professionals sanitaris van detectar similituds entre els pacients de Wuhan i els virus viscuts al 2003 de coronavirus i al 2011 del virus respiratori a Egipte, però amb variacions en els símptomes. Diferents professionals sanitaris van començar a alertar del focus de contagi al mercat de mariscs de Wuhan i de la perillositat de transmissió i contagi. Però les institucions responsables del país van actuar per tal de no instaurar el pànic i la preocupació a la població amb “informació no oficial que fes perdre credibilitat al govern” (Alsina, 2020). En el mateix

---

³ Alsina, C. (2020). *Cuándo fuimos ciegos*. [Àudio Podcast]. ONDA CERO RADIO. Recuperat el 3 de febrer de 2021 de l'enllaç: <https://www.ondacero.es/programas/mas-de-uno/audios-podcast/cuando-fuimos-ciegos/>

moment, es va alertar d'un cas sospitós diagnosticat de grip severa amb complicacions a França amb el qual es va decidir guardar el mostreig del pacient i continuar investigant. En aquest sentit, el Govern Xinès va comunicar a la Organització Mundial de la Salut la quantitat de pacients amb la nova neomènia atípica similar a la provocada pel coronavirus l'any 2003, però més potent. Amb aquest comunicat, les autoritats van decidir fer desinfecció del mercat de mariscs a Wuhan.

Pel que fa a la situació d'Espanya en el mes de desembre de 2019, els mitjans de comunicació es focalitzaven en divulgar la informació sobre la formació del Govern tripartidista espanyol. Tot i que la OMS va exigir a la Xina comunicació directe quant a l'augment del nombre de contagis, els nostres mitjans no ho van programar com a notícia rellevant. Mentre el 5 de gener la OMS declara no tenir suficients proves per poder alertar d'una emergència sanitària, Hong Kong va informar de la ràpida propagació del virus i de la duplicació dels preus de les mascaretes a causa de la gran demanda de la població.

El dia 7 de gener, les autoritats Xineses van confirmar que el patogen que causa la neomènia era una nova variant del coronavirus. El dia 8 de gener, el virus va començar a traspasar fronteres: Es detecta un nou cas a Corea del Sud i el dia 9 a Espanya es comença a parlar d'una possible propagació internacional, però amb baix percentatge. Convé ressaltar que el dia 11 de gener, es va anunciar la primera víctima mortal de la malaltia. Alhora, es va descartar la propagació entre humans, fent responsables de la retransmissió als animals.

A mitjans de gener, la població mundial tenia els ulls posats en el conflicte entre els EUA i Iraq. A Espanya, l'explosió de la planta química de Tarragona i la formació del Govern va anul·lar la presència als mitjans de la possible arribada dels virus a les fronteres Europees. Però en la quinzena de gener, van començar a sorgir les primeres notícies del traspàs de fronteres del virus: El 15 de gener es detecta un contagi al Japó i un dia després a París amb un cas d'un viatjant provinent de la Xina. Un dia després, Wuhan va celebrar un banquet d'any nou xinès on es van comptabilitzar milers de persones, acte que va comportar a un augment dels contagis d'entre la població en 10 dies.

El dia 20 de gener, es va confirmar que la transmissió del virus es produïa entre humans per l'evidència d'un matrimoni infectat i 15 professionals sanitaris que van atendre als

infectats. Però tot i la situació, les institucions sanitàries de la Xina no compartien una hipòtesis contrastada en comú per tal de definir la situació del virus. Davant la situació, el Govern xinès va anunciar l'emergència i la OMS va celebrar una reunió a Singapur, on acaba assistint un membre representant que és positiu en COVID-19. A finals de mes, es declara el primer contagi als EUA i es confirma que la propagació del virus entre els humans té lloc quan es comparteix un mateix espai respiratori a causa de la propagació de microscòpiques quantitats de saliva que viatgen fins a 1m.

Amb la celebració de la reunió de la OMS i els nous casos de contagi, els mitjans de comunicació occidentals van començar a fer un espai en els seus informatius sobre l'afectació del virus a la Xina davant la notícia de que a Wuhan suspenia tot tipus de transport interior i exterior a la ciutat. Però la OMS va descartar la retransmissió greu fora de les fronteres de la Xina i no es va declarar l'emergència sanitària mundial. Tot i que en aquest punt, ja eren entremig clares les vies de retransmissió, ja existia un cas en investigació a Europa i diversos infectats a Corea del Sud, la Xina, el Japó i els EUA.

A Espanya, la borrasca Glòria va destruir el nostre litoral i el govern en funcions ocupava els informatius amb la reforma del codi penal i la pujada del Salari Mitjà Interprofessional (SMI). Alhora, el ministre Illa es pronunciava davant els fets relacionats amb la COVID-19 instaurant la calma d'entre la població, amb un discurs que assegurava que “España cuenta con recursos suficientes para actuar delante cualquier eventualidad” (Alsina, 2020). Però el 24 de gener la OMS reconeix el risc alt a la Xina de caràcter global fent referència a la situació com una epidèmia de grip tot i no restringir als que viatjaven de la Xina a altres països. En aquest sentit, a Espanya el ministre de sanitat Fernando Simón va qualificar d'improbable l'arribada del virus a Espanya justificant que no es tenia contacte aeri directe amb la ciutat de Wuhan. Però el 25 de gener a París, es va declarar com a contagi per COVID-19 el pacient que va ingressar amb símptomes de possible neomènia nou dies abans. El que es tradueix com el primer cas oficial en territori europeu i probablement, no l'únic. En aquest punt ja es coneixia que el virus es transmissible en els primers dies d'incubació sense necessitat de manifestar símptomes.

A la Xina, a finals de gener es va construir un hospital per a 1000 persones en dues setmanes i es va ampliar la quarantena. A Barcelona, la celebració del *Mobile World Congress* es trobava en perill a causa del seu caràcter internacional alhora que es van

detectar tres nous casos de coronavirus a Alemanya. Però Espanya com declara Illa, assegurava tenir “todas las precauciones en marcha, podemos dar respuesta” (Alsina, 2020). El mateix **dia 30 de gener** - on Espanya va demostrar tenir calma i preparació davant la possible emergència sanitària -, **la OMS va declarar l'emergència mundial sanitària per COVID-19**. En la mateixa setmana, va arribar **el primer cas a España**; Un resident de La Gomera, que va estar en contacte amb un dels infectats a Alemanya.

4.1.2. Dels contagis importats a la fase de contenció a Espanya

Segons les dades recollides en el documental radiofònic “Cuándo fuimos Ciegos” (Alsina, 2020) a finals de gener es comptabilitzen 9.700 casos mundials per COVID-19 o sospitosos. Els quals en menys de 24 h van passar a ser 2.000. En els primers dies de febrer a Espanya, va tenir lloc la primera intervenció del president del govern Pedro Sánchez en relació amb la situació sanitària, fent una crida a la calma de la població. Altrament, el virus va iniciar la seva expansió per Europa. Itàlia va resultar un dels països que va començar a registrar l'augment de contagis a una velocitat vertiginosa. Mentre a Espanya la importància principal dels mitjans de comunicació era la nova legislatura. En el mateix moment, la Xina acumulava un nombre de 700 morts per coronavirus; D'entre ells, el doctor que va alertar a la població de l'expansió del virus un mes abans. Aquest esdeveniment va provocar que la població xinesa carregués en contra del president per la privació de la llibertat d'expressió del doctor en el moment que va ser obligat a disculpar-se en defensa de la credibilitat de les autoritats. Fet que va acabar resultant una difusió internacional del corrent crític que desenvolupava la població de la Xina.

La mateixa Xina seguia demanant evidències científiques per tal d'acceptar la dissolució del *Mobile World Congres*, el qual acumulava la suspensió de diverses marques representants. Un punt important a tenir en compte, és la guerra comercial per la instauració del 5G amb els EUA en el context d'inicis del 2020. Convé ressaltar que, la celebració a Barcelona, suposava una gran inversió pel sector d'hostaleria, serveis i comerç a l'àrea metropolitana. Seguint en el mateix punt, la Generalitat es mostrava totalment convençuda que la suspensió de l'esdeveniment internacional, no tenia justificació. Així ho declarava el conseller de Polítiques Digitals i Administració Pública, Jordi Puigneró en una entrevista a RAC1 dient que “El Mobile no es pot suspendre per una alarma injustificada que instauri la por entre nosaltres” (Alsina, 2020).

Però, en el mateix moment, més concretament en data al 9 de febrer, Espanya registrava el segon cas positiu per COVID-19; Un ciutadà britànic resident a Mallorca que va estar esquiant als Alps francesos amb una amiatat de Singapur. Finalment, l'avaluació del cas va concloure que no era motiu de preocupació perquè tots els casos eren importants a la península i sense orígens interns. Quatre dies després, es va suspendre el primer esdeveniment internacional del 2020 a causa de l'emergència sanitària: El *Mobile World Congres* no es va celebrar l'any 2020.

En aquest punt l'OMS va demanar de nou i amb caràcter urgent, una revisió dels recursos sanitaris per tal de poder avançar-se a una possible fase de contenció de la pandèmia a tots els països. El mateix dia a Madrid, es parlava d'una epidèmia de grip que comportava a un augment dels pacients amb els mateixos símptomes. Entrant en detall, 20 casos de cada 100.000 eren catalogats com a afectats per la grip. A finals d'abril de 2020, un estudi dedicat a detectar els orígens de la pandèmia va situar l'arribada de la COVID-19 a Espanya en data al 14 de febrer del 2020. Dia en que es va detectar l'anomenat augment de grip a Madrid.

De mitjans de febrer a finals, a Espanya encara no parlava d'una situació d'emergència sanitària dins les fronteres. Mentre que la Xina i Itàlia seguien recollint defuncions per COVID-19. Entre els dies 24 i 26 de febrer, es detectaven dos casos positius: Un home de seixanta-dos anys a Sevilla, va donar positiu en COVID-19 sense haver viatjat. Revisant els seus antecedents previs al contagi, descobreixen que en una convenció va tenir contacte amb un conegut que va estar en una festa amb una parella de Shanghai que va viatjar a Espanya. Davant la notícia, resulten més positius a la península. A partir d'aquest punt es va activar el pla de contenció.

Quan en data al 7 de gener a la Xina es va declarar la identificació de l'agent causant del brot - la nova variant del virus del coronavirus anomenada SARS-CoV-2 -, a Espanya es preparaven els plans d'actuació i resposta per a un escenari de contenció pandèmica. Per tant, amb la declaració de la pandèmia com una emergència de salut pública d'importància

internacional (ESPII) el 30 de gener de 2020⁴, a Espanya ja es van poder aplicar els plans d'actuació prèviament preparats.

El primer dia de mes del Març de 2020, els mitjans de comunicació nacionals dedicaven els informatius a cobrir el bany de masses de Perpinyà amb la presència de Puigdemont. Alhora, el mateix dia a les localitats d'Euskadi i Madrid es detectaven un total de 8 casos desconeguts de neomènia. El que el metge epidemiòleg i director del Centre de Coordinació d'Alertes i Emergències Sanitàries del Ministeri de Sanitat, Fernando Simón, definia – sense intencions d'alerta a la població ni preocupació - com a “puntos de transmisión locales sin origen específico” (Alsina, 2020). Com a resposta, el Govern Espanyol no va suspendre els esdeveniments massius com són partits o convencions amb visitants exteriors. Tampoc va prohibir l'entrada de viatgers italians, que ja es trobaven en fase d'expansió del virus en el seu país.

A Itàlia, començaren a tancar centres educatius a causa de la presència del virus d'entre la població menor. En total, es comptabilitzaven més de 200 contagiats arreu del país (amb menors inclosos). En aquest punt, Itàlia va demanar als seus ciutadans i ciutadanes quarantena per reduir la mobilitat, i en conseqüència, l'expansió del virus.

Tornant a Espanya, la situació presentava complicacions a escala sanitària. Ja que en una residència, 3 morts per neomènia van ser diagnosticats com a morts per coronavirus tres dies després de la mort. Com a resposta a la situació mundial, la OMS es pronunciava de nou demanant serietat i implicació als països de tot el món davant la gestió de la pandèmia.

En data a 8 de març de 2020, el Dia Internacional de la Dona, el nombre de contagis es datava en 175 casos dins la província de Madrid. Tot i les dades, sanitat no va suspendre cap tipus d'esdeveniment amb aglomeracions a la província: Es van celebrar el 8M, una concentració de VOX a Vistalegre i els partits de futbol programats amb normalitat.

---

⁴ Declarat el 31 de gener de 2020 a través del document: Gobierno de España, Ministerio de Sanidad, & Centro de Coordinación de Alertas y Emergencias Sanitarias (2020). “Valoración de la declaración del brote de nuevo coronavirus 2019 (n-CoV) una Emergencia de Salud Pública de Importancia Internacional (ESPII)”. *Gobierno de España*. Recuperat el 7 de febrer de 2020 de l'enllaç: https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov/documentos/Valoracion_declaracion_emergencia_OMS_2019_nCoV.pdf

4.1.3. La preocupació del Govern Espanyol i l'expansió de contagis

La preocupació de les autoritats començava a ser visible tot i els missatges on es demanava calma, serenitat i estabilitat en les seves aparicions televisives. En exclusiva, *EL PAÍS* anunciava la primera reunió tècnica de dilluns 9 de març entre el Ministeri de Sanitat i el president Pedro Sánchez⁵. Davant la conclusió que els símptomes brotaven en persones que assistien a diferents actes socials i reunions familiars, el Govern Espanyol anunciava l'entrada a la Fase de Contenció Reforçada a Àlaba i Madrid: Amb la suspensió de l'activitat educativa presencial i de les cirurgies quirúrgiques i consultes no urgents, i la obligació de teletreballar segons les possibilitats de l'empresa. Aquell mateix dilluns, la borsa espanyola queia un 8% i Espanya es declarava el segon país amb més contagis d'Europa.

Els dies conseqüents, la situació sanitària a Madrid empitjorava: Tot i no plantejar una quarantena com a Itàlia, les Unitat de Cuides Intensives (UCI) de la comunitat es trobaven cada cop més saturades. Però el discurs del Govern Espanyol justifica contínuament l'aplicació de les mesures “bajo los avales de la ciencia” (Alsina, 2020).

El 11 de març, a Espanya començaven a perillar recursos sanitaris i la producció mundial entrava en crisi. És en aquest punt on **la OMS, definia la situació de pandèmia mundial**. Amb una totalitat de 2000 casos positius en COVID-19 a la península, Catalunya concentrava una gran part dels casos a l'Hospital d'Igualada. Com a mesura de contenció, la comunitat d'Anoia tancava escoles i centres sanitaris, resultant la primera comarca confinada de Catalunya. Davant la situació, el president del Govern Espanyol Pedro Sánchez, anunciava el primer pla d'ajudes econòmiques de l'estat amb l'imminent caiguda de la borsa del 14%. Amb les paraules del president recomanant quedar-se a casa, es filtrava als mitjans de comunicació la possibilitat d'entrar en un estat d'alarma. A continuació, totes les comunitats autònomes van començar a demanar el tancament de les fronteres de comunitats. D'entre elles, Catalunya.

Amb la declaració d'Europa com a epicentre de la pandèmia, Pedro Sánchez definia l'actualitat en la seva intervenció setmanal com una situació greu i declarava que

---

⁵ Legasa, M. (2020). “Otra forma de acceder a la cultura: el consumo online se afianza en la era pospandemia”. *EL PAÍS*. Recuperat el 16 de febrer de 2020 de l'enllaç: https://www.uppers.es/cultura-y-entretenimiento/arte/consumo-cultura-online-coronavirus_18_2953395275.html

demanaria l'estat d'alarma el dissabte 14 de març de 2020. Després de 7 hores de reunió amb el Consell de Ministres i diverses versions filtrades a la premsa al llarg del dia, a les 9 de la nit es declarava l'estat d'alarma a Espanya amb la declaració del *Real Decreto* 463/2020. **Per tant, l'estat d'alarma entrava en vigor a les 0 hores del 15 de març.** Convé ressaltar que l'estat d'alarma entrava en vigor amb una totalitat de 7000 contagis i 143 defuncions a la península. En aquest punt, es limita la llibertat de circulació, així com l'activitat educativa i de formació, l'activitat comercial, l'hostaleria o la restauració entre moltes altres activitats presencials. Convé ressaltar, d'acord amb el motiu de la investigació, la restricció d'activitats culturals i recreatives. Segons el *Plan de respuesta temprana en un escenario de control de la pandèmia por COVID-19*⁶ del Govern Espanyol, les mesures de contenció anteriors van resultar la limitació de la propagació del virus. Entenent la seva efectivitat com la mesura de control per l'epidèmia més vàlida tot i el seu impacte sobre l'activitat econòmica i social.

Un any després del 14 de març de 2020, el recompte de Viquipèdia i JHU CSSE COVID-19⁷ inclou 3,18 milions de casos de contagi i 72.085 defuncions a Espanya. Dins dels 119 milions de contagis i 2,63 milions de defuncions arreu del món.

4.1.4. Cooperació per a una desescalada cap a “la nova normalitat”

En aquest punt dels inicis de la pandèmia, els estats membres de la Unió Europea entreguen planificades una sèrie de fases de desescalada (demandades el 15 d'abril de 2020 per la presidenta de la Comissió Europea i el president del Consell Europeu a tots els estats membres). Unes fases que han de permetre reprendre les activitats anteriorment limitades de caràcter social i econòmic, sota l'observació de l'evolució de la situació epidemiològica de cada país. En el cas d'Espanya, el 28 d'abril des del consell de ministres, s'aprova el *Plan para la Transición hacia una Nueva Normalidad*. Un pla focalitzat a llevar les mesures de contenció de manera gradual, asimètrica, coordinada entre les diferents comunitats autònomes i adaptable a tots els canvis d'orientació necessaris, en funció de l'evolució de les dades epidemiològiques i de l'impacte que

---

⁶ Gobierno de España (2020). “Plan de respuesta temprana en un escenario de control de la pandèmia por COVID-19”. Recuperat el 17 de febrer de 2020 a l'enllaç:

https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov/documentos/COVID19_Plan_de_respuesta_temprana_escenario_control.pdf

⁷ Es tracta del centre mundial de recerca sobre la COVID-19 anomenat Johns Hopkins Coronavirus Resource Center. Definició extreta de JHU CSSE COVID-19 (2020). “COVID-19 Map”. *JHU CSSE COVID-19*. Recuperat el 17 de febrer de 2020 a l'enllaç: <https://coronavirus.jhu.edu/map.html>

suposin les mesures. Entrada la temporada d'estiu, el 21 de juny, el procés de desescalada i l'estat d'alarma finalitzen per entrar en l'etapa anomenada “nova normalitat”. Dintre d'un escenari de control de la pandèmia, amb mesures de prevenció per evitar l'increment dels casos. El que es tradueix com voler reprendre l'economia, però controladament.

4.1.5. La segona onada de contagis

Segons dades proporcionades pel *Ministerio de sanidad, consumo y bienestar social de España*⁸, les estadístiques engloben la primera onada dins les dates de l'11 de març fins al 30 de juny (amb la finalització de la desescalada). En referència a la segona onada, aquesta es situada entre l'1 de juliol fins al 27 de novembre. Per poder comparar l'impacte de mortalitat de cada una de les onades, a continuació s'exposa el nombre de defuncions de cadascuna de les fases anteriors: En el cas de la primera, es comptabilitzen 29.266 defuncions a Espanya. Sobre la segona onada, estudiada durant el Pla de desescalada per una precaució, preparació i control de l'índex de contagi, es comptabilitzen 15.266⁹ defuncions.

Davant la situació de propagació del virus arreu del país, cada un dels governs autonòmics treballava per establir mesures de seguretat i prevenció segons el nombre de casos diaris. Resulta convenient afegir que el Govern, aplicava les diferents resolucions sota l'observació de l'evolució de la pandèmia al país amb uns marges d'actuació de curt termini. Segons l'eina de mapes interactius de la Generalitat de Catalunya per consultar l'estat de l'índex de rebrot de cada un dels municipis, la comunitat autònoma va iniciar la segona onada amb un risc de rebrot de 338 punts i una taxa de transmissió de 1.33 (essent 1 el nombre indicador de perill com indica el mateix portal¹⁰).

4.1.6. L'anomenada “tercera onada”

Segons la informació proporcionada per l'article de Nació Digital “L'epidèmia s'accelera i apropa Catalunya a la tercera onada” (Nació Digital, 2020) en data al 15 de desembre del 2020, l'índex de contagis a Catalunya ascendia 0'11 punts en 24 h (tenint en compte

---

⁸ Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social (s. d.). “Notas prensa COVID-19. Notas de prensa relativas al nuevo coronavirus, COVID-19”. *Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social*. Recuperat el 3 de maig de 2021 de l'enllaç: <https://www.msebs.gob.es/profesionales/cargarNotas.do>

⁹ Segons dades comptabilitzades per l'Institut Nacional d'Estadística, exposades a l'article: Vilaseró, M. (2020). “La segona onada suma 15.000 morts, la meitat dels registrats a la primavera”. *El Periódico*. Recuperat el 23 de març de 2021 a l'enllaç: <https://www.elperiodico.cat/ca/sanitat/20201127/segona-onada-coronavirus-suma-quinze-mil-morts-meitat-registrats-primavera-8225041>

¹⁰ Segons informa el web de mapes interactius de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals per consultar l'estat de l'índex de rebrot de cada un dels municipis. Recuperat el 06 de gener de 2021 a l'enllaç: www.ccma.cat/324/coronavirus/risc-municipis/

que a partir d'1 un pacient contagiats per COVID-19 té la capacitat d'infectar a dos més¹¹). Es en aquest punt on mitjans com Nació Digital, es parlava de l'arribada de la *tercera onada* de contagis. Alhora el Govern presentava noves mesures de prevenció davant les imminents vacances de Nadal. Prèviament a les vacances, amb l'arribada de l'anomenada "tercera onada", s'instaurava un confinament perimetral municipal per tal de millorar el control de l'índex de contagis. Però tot i les restriccions contínues, els números no van descendir el suficient com per dissoldre-les. Davant la situació, el Govern va pactar restriccions confeccionades a reduir l'aglomeració en espais públics, el desplaçament massiu i les reunions familiars. Tot i les mesures en dates assenyalades, la situació no va millorar. El que semblava ser l'onada final no va suposar res més que una continuació de la segona onada de contagis des finals d'estiu fins gener.

De la mà de l'arribada de la vacuna i un protocol de vacunació sistemàtica segons l'índex de risc individual, arribava el reforç de les restriccions a Catalunya. Concretament, el 7 de gener – després del pont de les vacances de Nadal - s'establia un endarreriment en les mesures de seguretat prèvies a les vacances. De nou, es confina municipalment a la població (com abans de les vacances de Nadal però de dilluns a diumenge). Per tant, l'activitat econòmica, cultural i turística de moltes de les poblacions catalanes, s'aturava de nou amb l'anul·lació afegida en la mobilitat del cap de setmana. Amb la població confinada municipalment i amb totes les expectatives sobre la vacunació, s'iniciava l'any 2021 en l'anomenada tercera onada.

En data a 13 de gener de 2021, es publica un titular informant a la població que "La expansión de la tercera ola ya mete presión sobre las UCI" *El País*, 13 de gener del 2021:Pàgina 1¹². Amb aquest titular declaren que segons dades de sanitat, "los casos críticos de Covid-19 suben el 39% desde Navidad y se aceleran los contagios y hospitalizaciones" (Mouzo 2021). En l'article, es parla d'una total immersió en la tercera onada amb sanitaris al límit de la salut mental i centres hospitalaris al punt del col·lapse. L'article en qüestió, responsabilitza a les interaccions socials de les vacances de Nadal com a causa principal de l'augment de contagis. El mateix dia al programa *Todo es*

---

¹¹ Segons les indicacions que els Serveis de Salut Integrats del Baix Empordà (SSIBE) inclou en el web, en l'apartat "Prevenció i control del contagi per COVID-19". *SSIBE*. Recuperat el 10 de gener de 2021 a l'enllaç <https://www.ssibe.cat/usuarios/covid/vacuna-covid/>

¹² Mouzo, J. (2021). "La expansión de la tercera ola ya mete presión sobre las UCI". *EL PAÍS*. Recuperat el 7 de maig de 2021 a l'enllaç: <https://srv00.epimg.net/pdf/elpais/1aPagina/2021/01/ep-20210113.pdf>

*mentira*¹³, periodistes com Risto Mejide en conversació amb diferents epidemiòlegs, feien menció de publicacions que exposaven com a tema principal la discussió del Govern central: Tornar a establir el confinament domiciliari. Alhora que alertaven d'un agreujament de la situació tot i l'inici del protocol de vacunació.

Seguidament, després d'un gener de 2021 caracteritzat pel confinament perimetral municipal (després comarcal, i així successivament) i els rebrots a causa de les reunions familiars per la diada de Reis, semblava retornar l'esperança entre la població a causa de la posada en marxa del protocol de vacunació. El Govern va decidir no relaxar les restriccions per por a perdre el ritme de descens en la corba de contagis. Però tot i així, mitjans de comunicació exposaven que “asusta la naturalidad con que algunos políticos hablan ya de una cuarta ola de contagios por Covid-19 cuando aún no hemos salido de la tercera” (Ricardo, 2021)¹⁴. D'altra banda, el procés de vacunació s'endarreriria i no es subministraven les vacunes a la velocitat que el Govern d'Espanya va assegurar. Dos dies abans, el mateix diari digital anunciava com el president Pedro Sánchez va presentar al país l'objectiu que “el 70% de la población esté vacunada antes de que acabe el verano” (Castillo, 2021)¹⁵. Amb la previsió que el proper trimestre es quadruplicuessin el nombre de vacunes administrades a la població.

Un altre factor que suma la complexitat de la situació, és l'aparició de noves variants del virus: En l'entrevista realitzada per l'AFN al director general de la OMS, Tedros Adhanom Ghebreyesus¹⁶, s'anomenava com a primera variant agressiva del virus a la cepa detectada al Regne Unit. En data al 17 de febrer, aquest afirmava que “fue detectada en 94 países la semana pasada, según la actualización epidemiológica, es decir, ocho países más en una semana. En al menos 47 países ya se ha registrado un contagio local de dicha variante” (Adhanom, 2021). Però aquesta no és l'única variant de la que va fer menció el director general de l'OMS. Seguidament, es nomenava la variant sud-africana i la brasilenya: Ambdues variants, en augment les setmanes darreres al 17 de febrer. En

---

¹³ Cuatro a la carta. Programa “Todo es Mentira” (2021, 13 de gener). *CUATRO*. [Programa televisiu] Recuperat el 5 de noviembre de 2020 a l'enllaç: https://www.cuatro.com/todoesmentira/alacarta/programa-completo-risto-mejide-hd_18_3074670318.html

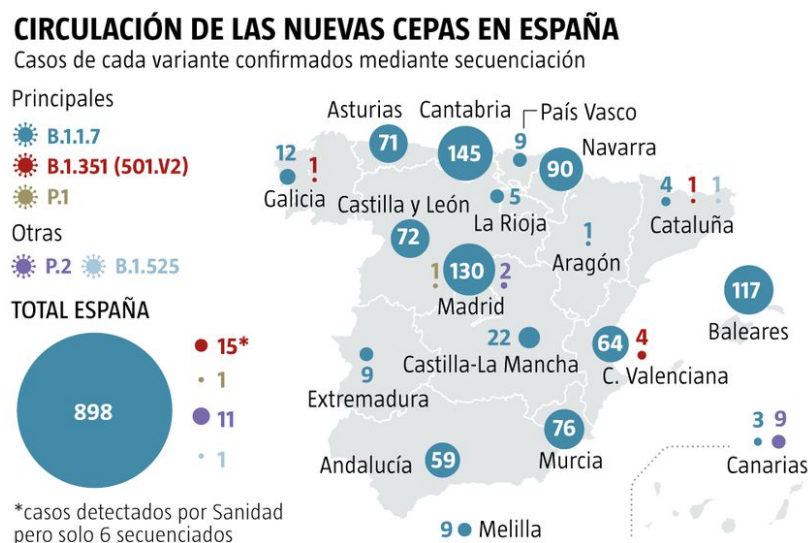
¹⁴ Ricardo, T. (2021). “¿La cuarta ola?”. *EXPANSION*. Recuperat el 8 de gener de 2021 a l'enllaç: <https://www.expansion.com/opinion/2021/02/26/6038148ae5fdea10388b4615.html>

¹⁵ Castillo, M. y agencias (2021). “El Gobierno asegura que España recibirá el cuádruple de vacunas en el segundo trimestre”. *EXPANSION*. Recuperat el 8 de gener de 2021 a l'enllaç: <https://www.expansion.com/economia/2021/02/24/60362394e5fdeaaa358b468e.html>

¹⁶ Entrevista publicada a AFP (2021). “Así avanza las nuevas cepas del Covid según la OMS: «El fuego no está apagado»”. *Diario Sur*. Recuperat el 10 de gener de 2021 a l'enllaç: <https://www.diariosur.es/sociedad/aviso-oms-cepas-contagios-covid-20210217104441-nt.html>

concret, la variant sudafricana “se detectó en 46 países, dos veces más, con una transmisión local en al menos 12 de estos países.” I la brasilenya “fue detectada en 21 países, seis más en una semana, con una transmisión local en al menos dos países” (Adhanom, 2021).

Sobre l’afectació de les variants al nostre país, van anar en augment. El mitjans espanyols parlaven d’una possible alteració dels nombres de contagi a causa de les noves variants: Segons el mapa *Nuevas cepas* de T.Nieto al diari *La Razón*¹⁷, a Espanya en data al 24 de febrer del 2021, es trobaven presents 5 variants diferents del coronavirus.

Il·lustració 1 (Nieto,2021) Mapa nuevas cepas. Diari La Razón,

Segons la classificació de l’article (EFE, 2021). “Sanidad eleva a siete las variantes del coronavirus de interés «creciente» para España” en *ELMUNDO*¹⁸, la variant **B.1.1.7** representada en blau es refereix a la **britànica**. Tot seguit, la **B.1.351 (501.V2)** representada en vermell la **sud-africana**. Li segueixen la **P.1** en verd fent referència a la variant **brasiler** i la **P.2** en lila provinent de **Rio de Janeiro**. Per últim, la variant **B.1.525** representada en blau cel, fa referència a la **nova variant britànica** detectada el gener del 2021 a Bristol.

¹⁷ Alonso, S. (2021). “España sufre 28 casos de cepas que restan poder a la vacuna”. *La Razón*. Recuperat el 13 de gener de 2021 a l’enllaç: <https://www.larazon.es/sociedad/20210224/faud2tpc45ethi7lhtlikvaxwq.html>

¹⁸ Recuperat el 28 de febrer del 2021 a l’enllaç: <https://www.elmundo.es/ciencia-y-salud/salud/2021/02/22/60333db0afdddf312c8b457a.html>

Sobre l'afectació de les variants a España en data al 24 de febrer del 2021, podem observar que la variant britànica B.1.1.7 és la que més s'ha detectat arreu del país. Destacant les dades de les comunitats de Cantàbria (amb 145 infectats per la variant), seguida de Madrid (amb 130) i Balears (amb 117). Pel que fa a Catalunya, s'identifiquen en el mapa 4 persones infectades per la variant britànica, una per la nova variant britànica de Bristol i una per la sud-africana.

4.1.7. El primer aniversari de l'estat d'alarma: ¿Quarta onada?

Després d'un any de canvis continus en les mesures de seguretat i prevenció pel control de l'augment dels contagis per COVID-19 a Espanya, res sembla estar solucionat. En primer terme, la estratègia de vacunació massiva a Espanya, es va definir per tal d'assolir el 70% de la població vacunada a l'estiu del 2021. Però davant l'aturada del procediment, la societat comença a mostrar-se decebuda amb els resultats de l'estratègia plantejada pel Govern espanyol. Amb la situació, el president Pedro Sánchez defensa que:

“Es cierto que nos queda mucho trecho por recorrer, pero en tiempo récord se ha producido un despliegue extraordinario de la estrategia de vacunación. Por tanto, mantenemos el objetivo de que en verano el 70% de la población esté vacunada y, en consecuencia, hayamos superado esta maldita pandemia” (Europa Press, 2021)¹⁹.

En data al 15 de març de 2021, amb la vacunació iniciada, se celebra el primer aniversari de l'estat d'alarma amb l'aixecament del confinament comarcal i els ulls posats en setmana santa. En aquest sentit, les diferents comunitats autònomes alleugen les restriccions pel que fa al comerç, competicions esportives, actes culturals, educació i turisme i mobilitat. Tot recordant que les anteriors activitats també es trobaven en suspensió els caps de setmana²⁰.

Davant la situació anteriorment exposada, podem extreure la conclusió que després d'un any de pandèmia, encara no s'ha assolit una nova normalitat. En notícies com les publicades per la CCMA (Cooperació Catalana de Mitjans Audiovisuals) s'exposa la

---

¹⁹ Paraules del president Pedro Sánchez, recuperades de l'article digital: Europa Press (2021). “Sánchez mantiene el objetivo de vacunar al 70% de la población en verano y dice que se vacuna en tiempo record”. *Diario Enfermero*. Recuperat el 8 de maig de 2021 a l'enllaç: <https://diarioenfermero.es/sanchez-mantiene-el-objetivo-de-vacunar-al-70-de-la-poblacion-en-verano-y-dice-que-se-vacuna-en-tiempo-record/>

²⁰ Lluvich, M. i Agència Catalana de Notícies (ACN). (2021). “La burbuja de convivencia podrá moverse libremente por Catalunya”. *El Periódico*. Recuperat el 25 de març de 2021 a l'enllaç: <https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20210311/procicat-revision-restricciones-cierre-comarcal-catalunya-11569434>

preocupació del Pla Territorial de Protecció Civil de Catalunya (PROCICAT) davant la relaxació de les restriccions per Setmana Santa²¹; Després de donar certa llibertat un cap de setmana abans i obtenir com a resultat un gran augment de la mobilitat entre els diferents municipis costaners de Catalunya, el PROCICAT retira algunes de les actualitzacions de les restriccions. Com a resultat, augmenta el risc de rebrot, el nombre de contagis i la velocitat de retransmissió. Demostrant un cop més que la relaxació de les restriccions no comporta res més que un estancament en la millora de les dades de contagi per COVID-19.

En resum, aquesta situació esdevindrà cíclica en els pròxims mesos al compliment de l'any de pandèmia. No només a Catalunya, sinó a totes les comunitats autònomes de l'Estat Espanyol. En data al 15 de març de 2020, anuncien mobilitat lliure per Catalunya, però sota l'espera de l'anomenada “la cuarta ola de Semana Santa”²².

4.1.8. Es confirma l'arribada de l'anomenada quarta onada.

En l'apartat anterior, s'analitza l'article del Granada Hoy el qual alerta de l'arribada d'una quarta onada a causa de la lliure mobilitat dintre les comunitats autònomes espanyoles. D'entre els titulars dels principals mitjans de comunicació generalistes del país els primers dies d'abril, es troben avisos que indiquen que la quarta onada ja ha arribat al nostre país per l'augment de contagis de la variant britànica²³. En l'article de (Laura Daniele, 2021) es recull la informació que va compartir el director del Centre de Coordinació d'Alertes i Emergències sanitàries, Fernando Simón, en la seva habitual compareixença per explicar l'evolució de la pandèmia. En aquesta, Simón assegura que “la variante británica ya és nuestra variante” (Rodríguez, 2020)²⁴ i que tot i que els nombres de defuncions es troben controlats, el nombre de contagis positius va en augment. Ahora, el director fa pública l'arribada de la quarta onada, desmentint que aquesta sigui producte dels dies festius de setmana santa. Tenint en compte que la compareixença va ser realitzada el 5 d'abril, l'augment de contagis a causa de la mobilitat lliure entre els dies festius era prevista entre les setmanes del 8 al 16 d'abril. A partir de

---

²¹ Almer, J.R. (2021). “El Procicat prorroga les restriccions actuals fins al 9 d'abril”. *Corporació catalana de mitjans audiovisuals*. Recuperat el 25 de març de 2021 a l'enllaç: <https://www.cma.cat/324/en-directe-el-procicat-anuncia-si-modifica-les-restriccions-per-setmana-santa/noticia/3085469/>

²² Expressió utilitzada a l'article: Trillo, M. (2021). “Una cuarta ola en Semana Santa, en juego”. *Granada Hoy*. Recuperat el 27 de març de 2021 a l'enllaç: https://www.granadahoy.com/opinion/articulos/cuarta-ola-Semana-Santa-juego_0_1545145621.html

²³ La variant britànica (B.1.1.7.) presentada en l'apartat 5.1.6. L'anomenada tercera onada, de la pàgina 19 de la investigació.

²⁴ Rodríguez, P. (2020). “Es muy probable que la variante británica acabe siendo dominante en España, la clave es a qué velocidad”. *elDiario.es*. Recuperat el 8 de maig de 2021 a l'enllaç: https://www.eldiario.es/catalunya/daniel-prieto-alhambra-universidad-oxford-no-convivir-virus-hay-erradicarlo_1_7164114.html

l'anàlisi de l'article de l'anterior apartat i l'actual, queda comprovat que l'obertura de la mobilitat del cap de setmana del 15 de març previ a Setmana Santa, va provocar un augment dels contagis manifestat en data al 5 d'abril. I que l'augment de mobilitat dels dies festius de setmana santa no va resultar res més que una continuació de la quarta onada.

Per tal de justificar l'anterior conclusió, convé destacar que les emissores de ràdio catalanes al llarg dels programes matinals el 12 d'abril del 2021²⁵, lleven a l'audiència amb la notícia de la possible arribada de la quarta onada. Per tant, en aquest punt de la investigació es dedueix que: L'arribada de la **quarta onada decretada per el CCAES no va resultar oficial**; Que segons confirmen les dades exposades en el mateix article del diari digital ABC²⁶, **va haver un augment dels contagis abans de Setmana Santa i es va seguir sense restringir la mobilitat entre tota la comunitat autònoma**, destacant els punts més turístics; Que **en data al 12 d'abril de 2021 es detecta un altre augment dels contagis**.

En aquest sentit, convé destacar que dos dies abans de parlar d'un augment dels contagis pels mitjans de comunicació catalans radiofònics -més concretament el 8 d'abril-, el PROCICAT torna a confinar comarcament Catalunya. Una setmana i un dia després, el 16 d'abril, el PROCICAT es torna a reunir per debatre si seguir amb les últimes restriccions imposades després de Setmana Santa o modificar-les. Finalment, pel que fa a mobilitat, es confirma seguir amb el confinament comarcal a Catalunya per “no tenir que anar recular en les restriccions”²⁷.

Sobre l'estat de la vacunació durant aquest període, el portal dedicat a la vacunació a Catalunya²⁸ ofereix diversos gràfics que exposen el nivell de la vacunació diària a Catalunya, la vacunació segons grups prioritaris i segons franja d'edat. Tal com exposen les dades numèriques generals del portal, “a Catalunya s'han vacunat 1.514.071 persones i, d'aquestes, 485.345 ja n'han rebut la segona dosi” (Maàti, 2021). El que es tradueix com

---

²⁵ Les emissores escoltades van estar el programa “Supermatí” de *Ràdio Capital*, “Informatiu del matí de Catalunya Ràdio” de *Catalunya Ràdio* i “El Matí i la mare que el va parir” de *Flaixbac*.

²⁶ Daniele, L. (2021). “España encara ya la cuarta ola sin ver aún el impacto de Semana Santa”. *ABC*. Recuperat el 16 d'abril de 2021 a l'enllaç https://www.abc.es/sociedad/abci-espana-encara-cuarta-sin-impacto-semana-santa-202104051953_noticia.html

²⁷ Informació recuperada del programa radiofònic de *Catalunya Ràdio* “Informatiu del matí de Catalunya Ràdio” el divendres 16 d'Abril del 2021 en la seva emissió a les 11 del matí.

²⁸ Maàti, J. (2021). “Vacunació de la covid a Catalunya i Barcelona, dia a dia”. *Betevé*. Recuperat el 20 d'abril de 2021 a l'enllaç <https://beteve.cat/societat/vacunacio-catalunya-covid/>

un 19,6% de la població de Catalunya vacunada en data al 16 d'abril de 2021 (Recordant que la vacunació es va iniciar el 15 de setembre de 2020).

4.2. L'afectació de la pandèmia al sector cultural

La pandèmia va deixar rere seu una crisi mundial, a escala social, política i econòmica a nivells greus. No només la economia en el seu terme general, sinó com a concepte que engloba tots els subsectors que aquesta comporta: comerç, banca, petites i grans empreses, producció, indústria, matèria prima, serveis... i entre molts d'altres, la cultura. L'emergència sanitària generada per la pandèmia de la COVID-19, va afectar de manera directe des dels seus inicis al sector cultural. En qüestió de dies, els actes públics, cinemes, teatres, i equipaments culturals de tot tipus van haver d'aturar l'activitat al complet. Així mateix, tota celebració, espectacle, fira, festival o festa nacional es va suspendre. Com a exemple a Catalunya, la diada de Sant Jordi; Amb una afectació directe al subsector del llibre, l'edició i comerç de les llibreries i floristeries. Amb el confinament establert per l'estat d'alarma a Espanya el 14 de març, els espais de socialització culturals van desaparèixer. L'únic espai possible de socialització va estar **l'espai virtual**. Davant la situació, es va poder visualitzar des de totes les pantalles del món com la cultura va estar el medi d'entreteniment principal per evadir l'aïllament humà. Les pantalles es van convertir en el canal de comunicació principal per exposar la cultura a través del món digital.

4.2.1. Les 20 mesures del Departament de Cultura per protegir el sector

En plena pandèmia a Catalunya, més concretament el 20 de març de 2020 amb la població confinada, el president del moment de la Generalitat de Catalunya Quim Torra i la consellera de cultura Mariàngela Vilallonga, van establir contacte telemàticament per discutir l'estat del sector cultural, un dels primers en tancar les portes. Com a resultat de la reunió, es va proposar un paquet de 20 mesures pensades per protegir el sector cultural davant les conseqüències del coronavirus. D'entre elles, una línia de préstec de 10 milions d'euros a interès baix per a empreses culturals, la no revocació de les subvencions ja concedides a inicis de l'any 2020 (és a dir, en vigor en el moment d'entrada en estat d'alarma) i la reprogramació de les activitats previstes. Per a les activitats cancel·lades que no es poguessin programar de nou, una aportació de part del Departament de Cultura per descartar problemes addicionals amb les companyies i serveis contractats. En aquest sentit, el Departament de Cultura va establir una línia de contacte per ajudar a resoldre les afectacions de treballadors i treballadores, i dels proveïdors i serveis externs a l'acte o esdeveniment cultural. Convé ressaltar que d'entre les mesures també es van establir

unes línies d'ajuda per als professionals autònoms, empreses i entitats del sector cultural. Un altre punt important és que es van confeccionar ajudes per als subsectors culturals, més enllà dels esdeveniments i actes que es van suspendre: Com per exemple, les ajudes relatives a les biblioteques públiques i al foment de la cultura entre d'altres. Una de les entitats que cada any -i en especial l'any d'entrada en pandèmia mundial- elabora informes sobre l'estat del teixit cultural a nivell nacional, és el Consell Nacional de Cultura i de les Arts (CoNCA), qui també va lluitar des dels inicis de la pandèmia per la represa de l'activitat cultural.

4.2.2. El Canal d'Emergència Cultural del CoNCA

El Consell Nacional de Cultura i de les Arts, es tracta d'un organisme nascut l'any 2009 com a resposta a una reclamació del sector cultural davant del Govern de la Generalitat de Catalunya. Es reclama amb motiu de creació d'un òrgan que treballi per a la renovació de les polítiques culturals, la seva millora i ampliació, això com per establir el suport a la creació. Segons el web de l'organització del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA)²⁹, l'objectiu és mantenir la política de foment i expansió de la cultura al marge dels canvis de govern. Per aquesta raó, poc després de la seva constitució formal es va inscriure a la IFACCA, la *International Federation of Arts Councils and Culture Agencies*: Un organisme internacional que agrupa tots els departaments i ministeris governamentals de cultura i consellers d'art (CoNCA, 2009).

Des de la seva funció durant la pandèmia, el CoNCA va assessorar al govern quant a polítiques culturals, subvencions i conselleria davant la desescalada i aplicació de mesures de seguretat i prevenció. El consell, va presentar el 15 d'abril de 2020, el Canal d'emergència cultural: Un servei d'acompanyament especialitzat en la cerca de recursos destinats als sectors culturals i artístics catalans davant la crisi per la pandèmia. El consell tal com exposa en el seu web, després de rebre més de 200 consultes a través d'un qüestionari que desenvolupava la sèrie de necessitats de tots els subsectors culturals, van decidir exposar en un mateix pla tota la informació relativa a ajuts i subvencions d'àmbit laboral destinades al sector de la cultura. Seguidament, el 8 de juny de 2020, es va reformar el Canal amb la intenció d'identificar les noves necessitats del sector en la

---

²⁹ CoNCA (2009). "CoNCA. Consell Nacional de la Cultura i de les Arts". *CoNCA*. Recuperat l'1 de novembre del 2020 de l'enllaç <https://conca.gencat.cat/ca/inici>

desescalada. Les quals en la seva majoria, englobaven les dificultats socioeconòmiques que van deixar el confinament i l'aturada de l'activitat.

En l'actualitat, el canal es troba inactiu, però des del CoNCA continuen treballant de la mà del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya per tal d'assessorar i seguir la informació actualitzada sobre ajuts i subvencions al sector cultural català. Convé ressaltar que, en el mateix web oficial de l'organització, es pot accedir al Canal d'Emergència Cultural per consultar els documents següents:

- **Recull de principals propostes i reivindicacions del sector** (31 de juliol del 2020): En aquest document s'exposen la sèrie de necessitats detectades a partir del primer qüestionari en el Canal d'Emergència Cultural. Les principals propostes i reivindicacions del document, es divideixen en; Reivindicacions sectorials, peticions i reivindicacions en referència al CoNCA, ajuts i suport a l'activitat cultural i peticions sobre gestió administrativa.
- **Recull de respostes i estats de la qüestió a partir d'informacions del propi CoNCA, de l'Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (OSIC) i de l'Institut Ramon Llull (IRL)** (30 de juliol del 2020): El document recull les mesures d'urgència destacades i vinculades al sector cultural que s'han anunciat o publicat des del 26/06 fins al 03/07, de tipus laboral o societari, de suport específic a subsectors culturals i webs i recursos culturals en línia d'interès.
- **Històric de mesures d'emergència preses per institucions públiques i privades de suport al sector cultural en el context de la pandèmia** (26 de juny del 2020): En el darrer document es recullen totes les mesures més destacades de suport al sector cultural des dels inicis de la pandèmia, dividides en les categories següents: Renda bàsica (general), laboral/societari, suport a empreses i autònoms (general), suport específic per sectors subculturals, desconfinament, altres iniciatives privades, i "més...".

Un altre dels documents oficials davant aquest context a Catalunya va ser l'elaboració d'un Pla de rescat del sector cultural davant la crisi de la COVID-19 pel Govern. El Pla de Rescat, presenta un pla de recuperació pel tancament dels serveis i espais culturals en l'entrada a l'estat d'alarma.

4.2.3. El Pla de rescat del sector cultural de la Generalitat de Catalunya

Segons explica el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el rescat es confecciona amb:

“la ferma intenció de posar en marxa una sèrie de mesures per tal de protegir el teixit cultural i donar-li tot el suport necessari a fi que, un cop finalitzada aquesta crisi sanitària, es pugui reprendre l’activitat cultural amb tota normalitat al més aviat possible”³⁰.

En el Pla de Rescat del sector cultural, s’exposen la sèrie de necessitats localitzades per el Departament de Cultura en el sector davant l’inici del confinament el 15 de març de 2020. Convé definir que per a la detecció de les necessitats del sector cultural, van participar diferents agents culturals com; Organitzacions, associacions, equipaments, sindicats o entitats culturals entre d’altres. Un cop definides aquestes necessitats, el Pla de Rescat va establir quatre objectius principals d’actuació **(a,b,c,d)** per poder respondre a aquestes necessitats:

- a. Acompanyar el sector cultural durant la crisi**
- b. Establir les mesures i els mecanisme per intentar que l’impacte de la crisi no provoqui danys irreparables en el teixit cultural.**
- c. Preparar el sector per a una represa el més ràpida possible en la mesura que les condicions sanitàries i socials ho permetin.**
- d. Per dur a terme aquests objectius, caldrà reestructurar el pressupost per adequar-lo.**

Un altre punt important del Pla de rescat del sector cultural, és l’adaptació del Pla al format digital a través del web de la Generalitat de Catalunya. Dins la secció del Departament de Cultura, es presenta una plataforma en línia que proporciona informació actualitzada sobre els canvis en les restriccions que afecten directament al sector cultural. Altrament, la web s’actualitza amb les restriccions del moment actual de consulta. Ja que cada cop que canvien les restriccions, el web del Departament de Cultura elimina les anteriors per evitar confusió. En l’apartat següent, s’analitza quina és la situació dels plans i subvencions del web del Departament de Cultura quinze dies després del primer

---

³⁰ Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (2020). “Pla de rescat del sector cultural davant la crisi de la COVID-19”. *Generalitat de Catalunya*. Recuperat el 20 de març de 2021 a l’enllaç <https://cultura.gencat.cat/web/.content/pla-rescat/mesures/cultura/docs/pla-rescat.pdf>

aniversari de l'entrada a l'estat d'alarma a Espanya. Més concretament, en data al 31 de març de 2021. Amb la intenció d'exposar quina és la situació de l'activitat cultural i del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya un any després de l'arribada de la pandèmia.

4.2.4. Un any després de l'estat d'alarma: El recull de plans i subvencions per a la reactivació de l'activitat del sector cultural.

Un punt important és que tots els recursos esmentats han estat adaptats al format digital per tal de ser consultats al llarg de l'estat d'alarma. De manera que es poden visualitzar en l'apartat *Tràmits* dins del web del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya³¹, la sèrie de línies d'ajuda que s'han anat generant des dels inicis de la desescalada. Extraient com a conclusió que **el teixit cultural encara no s'ha recuperat en la seva totalitat després d'un any de pandèmia**. La demostració és que els tràmits, amb accés en data a 31 de març de 2021 (amb una última actualització en data al 24 de març de 2021), es troben oberts per a la sol·licitud de cada subvenció. I amb un últim *Pla de la Reactivació de la Cultura Popular* afegit en data al 11 de març de 2021, a dos dies del primer aniversari de l'estat d'alarma.

A continuació, s'adjunta un anàlisi sobre l'estructura del web on es recullen **els plans i subvencions del portal gentcat.cat del Departament de Cultura** (vegeu il·lustració 2), amb el contingut i objectius que es defineixen en cadascuna. Uns objectius elaborats amb la intenció d'atendre les necessitats que el sector de la cultura a Catalunya arrossega des dels inicis de la pandèmia:

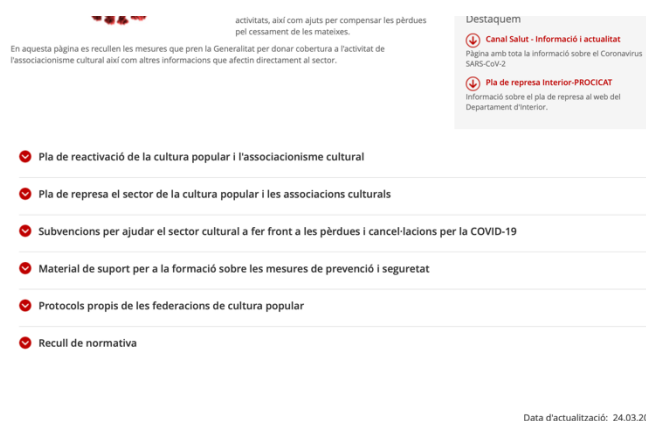

Il·lustració 2 Captura de pantalla del portal Gentcat.cat dins la secció *Covid19 Suport a l'associacionisme cultural i la cultura popular*, primera part.

³¹ Generalitat de Catalunya (GENCAT) (2021). "Departament de cultura: #CulturaRespon". *Gentcat*. Recuperat el 11 de març de 2021 de l'enllaç <https://cultura.gencat.cat/ca/inici>

Definida com un recull de “les mesures que pren la Generalitat per donar cobertura a l’activitat de l’associacionisme cultural així com altres informacions que afectin directament al sector” (GENCAT, 2021), sota el títol *Covid 19: Suport a l’associacionisme cultural i la cultura popular* (vegeu il·lustració 3) la pàgina consta d’un accés directe al Pla de rescat del sector cultural, un canal de preguntes freqüents i dos enllaços directes: Un al Canal Salut d’actualitat i informació sobre l’estat de les mesures per la pandèmia de la COVID-19; I un altre amb accés directe al Pla de Represa de l’activitat en espais interiors del PROCICAT.

Seguint en la mateixa pantalla, es troba el seguit de plans que s’han elaborat amb l’objectiu de – segons defineix el portal – “mitigar els efectes d’aquesta pandèmia, amb la intenció d’oferir el màxim recolzament a es entitats per tal que puguin mantenir part de les seves activitats, així

Il·lustració 3 Captura de pantalla del portal Gencat.cat dins la secció Covid19 Suport a l’associacionisme cultural i la cultura popular, segona part.

com ajuts per compensar les pèrdues pel cessament de les mateixes” (GENCAT, 2021) de qualsevol àmbit de l’associacionisme cultural i del sector cultural en general.

Entrant en detall, en el primer apartat *Recull de normativa* (vegeu il·lustració 4) s’inclouen la sèrie de resolucions sobre les mesures de seguretat i prevenció de la propagació de la pandèmia de COVID-19 a Catalunya. A l’interior d’aquestes resolucions, també es poden consultar la sèrie de modificacions sobre les mesures de seguretat i es restriccions que han afectat directament al sector cultural del territori de Catalunya.

Recull de normativa

- RESOLUCIÓ SLT/1/2021, de 4 de gener, per la qual es prorroguen i es modifiquen les mesures en matèria de salut pública per a la contenció del brot epidèmic de la pandèmia de COVID-19 al territori de Catalunya.
- RESOLUCIÓ SLT/3268/2020, de 12 de desembre, per la qual es prorroguen i es modifiquen les mesures en matèria de salut pública per a la contenció del brot epidèmic de la pandèmia de COVID-19 al territori de Catalunya
- Resolució SLT/2983/2020, de 21 de novembre, per la qual es prorroguen i es modifiquen les mesures en matèria de salut pública per a la contenció del brot epidèmic de la pandèmia de COVID-19 al territori de Catalunya
- RESOLUCIÓ SLT/2325/2020, de 25 de setembre, per la qual es prorroguen i modifiquen les mesures especials en matèria de salut pública per a la contenció del brot epidèmic de la pandèmia de COVID-19 al territori de Catalunya
- Resolució SLT/2207/2020, de 10 de setembre, per la qual es prorroguen les mesures especials en matèria de salut pública per a la contenció del brot epidèmic de la pandèmia de COVID-19 al territori de Catalunya
- Resolució SLT/1648/2020, de 8 de juliol, per la qual s'estableixen noves mesures en l'ús de la mascareta per a la contenció del brot epidèmic de la pandèmia de COVID-19
- Resolució SLT/1429/2020, de 18 de juny, per la qual s'adopten mesures bàsiques de protecció i organitzatives per prevenir el risc de transmissió i afavorir la contenció de la infecció per SARS-CoV-2
- Decret llei 27/2020, de 13 de juliol, de modificació de la Llei 18/2009, de 22 d'octubre, de salut pública, i d'adopció de mesures urgents per fer front al risc de brots de la COVID-19.

Il·lustració 4 Desplegament de l'apartat Recull de normativa de la Il·lustració 2.

En segon lloc, l'apartat *Protocols propis de les federacions de cultura popular* (vegeu il·lustració 5), on es troben els documents protocols de seguretat propis de diverses federacions (en base a les mesures del PROCICAT) que han estat publicats a la xarxa.

Protocols propis de les federacions de cultura popular

Diverses federacions han optat per redactar un protocol de seguretat propi. A continuació trobareu la relació dels que es troben publicats a la xarxa i que anirem actualitzant:

Coordinadora Ball de Bastons: [Nova normalitat del Ball de bastons](#)

Federació Catalana de Societats Musicals: [Nova represa. Protocol d'actuació](#)

Moviment Coral Català: [Recomanacions per una pràctica coral saludable davant la Covid-19](#)

Federació d'Entitats Corals de Catalunya: [Pla de prevenció de riscos de la Covid-19](#)

Il·lustració 5 Desplegament de l'apartat Protocols propis de les federacions de la cultura popular de la Il·lustració 2.

L'apartat Material de suport per a la formació sobre les mesures de prevenció i seguretat (vegeu il·lustració 6), també es troba en constant actualització de la mà de les restriccions en modificació segons l'evolució de la pandèmia pel PROCICAT. Ambdós documents de l'apartat són: Un sobre recomanacions de mesures de prevenció i seguretat en activitats culturals; I l'altre és tracta d'un document per a l'assistent a l'activitat, per recollir una firma de responsabilitats individuals quant a compliment de les mesures.

Material de suport per a la formació sobre les mesures de prevenció i seguretat

- [Recomanacions per a una activitat segura](#) [1,02 MB]
- [Model de declaració individual de responsabilitat](#) [367,32 kB]

Il·lustració 6 Desplegament de l'apartat Material de suport per a la formació sobre les mesures de prevenció i seguretat de la Il·lustració 2.

El següent apartat *Subvencions per ajudar el sector cultural a fer front a les pèrdues i cancel·lacions per la COVID-19* (vegeu il·lustració 7), acull totes les línies de subvenció obertes per part del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. A continuació, s'observa com es presenta l'apartat des del portal analitzat, el qual inclou un enllaç directe a mà dreta *Ajuts COVID-19*.

 Subvencions per ajudar el sector cultural a fer front a les pèrdues i cancel·lacions per la COVID-19

Trobareu tota la informació actualitzada sobre les línies d'ajuts obertes relacionades amb el virus SARS-CoV-2 (COVID-19), als enllaços que us facilitem.

Les línies de subvenció es tramiten telemàticament, motiu pel qual és necessari disposar d'un **certificat digital** per signar el formulari de sol·licitud. En cas de dubtes, es pot enviar un correu electrònic a la bústia osic@gencat.cat.

Informació relacionada

- **Ajuts pel COVID19**
Cerca d'ajuts del Departament de Cultura
- **Tràmits en línia**
Pàgina de l'Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (OSIC)
- **Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural**
Informació sobre l'OSIC

Il·lustració 7 Desplegament de l'apartat Subvencions per ajudar el sector cultural a fer front a les pèrdues i cancel·lacions per la COVID-19 de la Il·lustració 2.

Dins l'apartat *Ajuts COVID-19* (vegeu il·lustració 8) es despleguen la sèrie de línies de subvenció amb enllaç directe a la tramitació electrònica de cadascuna a través del certificat electrònic. Convé ressaltar que, tal com s'ha fet menció abans d'iniciar la anàlisi del web del Departament de Cultura, la pandèmia encara no ha deixat de recaure efectes negatius al sector cultural del territori de Catalunya. Una demostració és com la majoria de les línies de subvenció que es mostren a continuació encara es troben amb els terminis de sol·licitud obert: La conclusió, és que cap subsector cultural a Catalunya, ha aconseguit – després d'un any de pandèmia – establir la represa de l'activitat en la seva totalitat.

	En línia	En termini
Subvencions per compensar les pèrdues per cancel·lació d'espectacles i activitats culturals amb motiu de la COVID-19	✓	✓
Subvencions per compensar les pèrdues per anul·lació d'espectacles i activitats culturals durant el 2020 amb motiu de la COVID-19	✓	✓
Subvencions per a les despeses de funcionament d'empreses i entitats culturals durant la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19	✓	✗
Subvencions per compensar les pèrdues per la cancel·lació de concerts o espectacles en festivals de música durant el 2020 amb motiu de la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19	✓	✓
Subvencions per a despeses estructurals d'entitats afectades pel cessament de l'activitat cultural a causa de l'estat d'alarma amb motiu de la COVID 19	✓	✓
Subvencions per compensar les pèrdues per la reducció forçada dels aforaments en espais escènics i musicals amb motiu de la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19	✓	✓
Subvencions per a despeses estructurals d'entitats de cultura popular i tradicional catalana i aranesa afectades pel cessament de l'activitat cultural amb motiu de la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 (CLT084)	✓	✓
Subvencions per a les despeses de funcionament d'empreses i entitats que gestionin sales amb programació estable de música en viu ubicades a Catalunya durant la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19	✓	✗
Subvencions per compensar les pèrdues del 14 al 30 de març del 2020 de les sales d'exhibició cinematogràfica de Catalunya pel seu tancament forçós a causa de les mesures establertes amb motiu de la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19	✓	✗
Subvencions per compensar les pèrdues de les sales d'exhibició cinematogràfica de Catalunya pel seu tancament forçós a causa de les mesures establertes amb motiu de la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19. (Període subvencionable del 31 març al 14 d'abril de 2020)	✓	✓

Il·lustració 8 Llistat d'ajuts i subvencions disponibles en l'apartat Ajuts COVID-19 de la Il·lustració 7.

En aquest sentit, l'apartat següent anomenat *Pla de represa el sector de la cultura popular i les associacions culturals* (vegeu il·lustració 9) va ser redactat en data al 17 de juliol pel comitè tècnic del PROCICAT. Convé ressaltar que en el moment de redacció de l'anàlisi, diversos apartats del Pla van quedar sense efecte per la vigència de les restriccions establertes a la RESOLUCIÓ SLT/1/2021, de 4 de gener vàlida fins al 17 de gener de 2021.

⚠ Pla de represa el sector de la cultura popular i les associacions culturals

Atenció:

Actualment diversos apartats del Pla de represa del sector de la cultura popular i l'associacionisme cultural, queden sense efecte mentre es mantingui la vigència de les restriccions establertes a la RESOLUCIÓ SLT/1/2021, de 4 de gener, per la qual es prorroguen i es modifiquen les mesures en matèria de salut pública per a la contenció del brot epidèmic de la pandèmia de COVID-19 al territori de Catalunya (vigent des del 7 de gener i fins el 17 de gener).

El Govern de Catalunya treballa en un pla d'obertura gradual, dividit en 4 trams de 15 dies que s'aplicarà en funció de l'evolució de la pandèmia. Les instruccions i els nivells de desescalada o reobertura s'anunciaran al seu moment i de manera progressiva. Us remetem, doncs, a aquests nous avisos. En aquest sentit, us informem que el Govern de Catalunya ha habilitat una pàgina web des de la qual informem amb detall del **Pla d'obertura progressiva d'activitats** i que respon de manera unificada a preguntes específiques que puguin formular-se.

El 17 de juliol el comitè tècnic del PROCICAT va aprovar el Pla de represa el sector de la cultura popular i les associacions culturals.

El document conté una part introductòria en què es descriu l'activitat per àmbits. A continuació, es regulen:

- condicions per a la consideració dels grups i colles de cultura popular i persones associades com a grups de convivència habitual, amb un límit de 20 persones
- mesures de protecció de caràcter general i col·lectius vulnerables
- activitats en espais tancats i sense presència de públic
- activitats amb presència de públic
- esdeveniments de carrer

Informació relacionada

- **Pla d'obertura progressiva d'activitats**
Canal Salut
- **Mesures i restriccions territorials**
En funció del nivell de control epidemiològic, que pot afectar els aforaments dels equipaments culturals.
Web gencat.
- **Pla de represa el sector de la cultura popular i les associacions culturals**
Document en PDF al web del Departament d'Interior.
- **Entrevista a la directora general de cultura popular i associacionisme cultural**
Programa Mans de Catalunya Ràdio.
Emissió del dia 19-07-2020.

Il·lustració 9 Desplegament de l'apartat Pla de represa del sector de la cultura popular i les associacions culturals de la Il·lustració 2.

Després del Pla anterior, es genera un de nou adaptat a la noves resolucions quant a les mesures de seguretat i prevenció. Un Pla que va ser anomenat de reactivació en comptes de represa després de l'aturada condicionada per la negativa evolució de la pandèmia amb els contagis posteriors a les Vacances de Nadal i Nit de Reis³². L'apartat anomenat *Pla de reactivació de la cultura popular i l'associacionisme cultural* (vegeu il·lustració 10), presentat el dijous 11 de març de 2021, és definit com un pla de 5 línies estratègiques de treball “amb l'objectiu de reactivar l'activitat, a mesura que les restriccions sanitàries ho permetin, i oferir solucions davant la incertesa per mantenir estructures de funcionament” (GENCAT, 2021).

Pla de reactivació de la cultura popular i l'associacionisme cultural

La consellera de Cultura, Àngels Ponsa, i la directora general de Cultura Popular i Associacionisme Cultural, M. Àngels Blasco, han presentat dijous 11 de març de 2021 el Pla de reactivació de la Cultura Popular.

La cultura popular, una de les més colpejades per la pandèmia, mou a Catalunya prop de 5.000 associacions; més de 480.000 persones associades, de les quals 23.000 participen en els òrgans de govern de les entitats; 50.000 persones treballadores abocades al sector (la majoria d'elles voluntàries, però també n'hi ha prop d'un 10% de remunerades) i un impacte econòmic vinculat al treball del voluntariat que ascendeix als 600 milions d'euros.

El Departament de Cultura, a través de la Direcció General de Cultura Popular, ha començat a dissenyar les línies de treball amb l'objectiu de reactivar l'activitat, a mesura que les restriccions sanitàries ho permetin, i oferir solucions davant la incertesa per mantenir estructures de funcionament.

El pla conté 5 línies estratègiques de treball:

1. Noves línies d'ajuts per al foment de la cultura popular i el patrimoni etnològic, amb una dotació de 2.150.000 € per a l'any 2021.
2. Dates clau per a la visibilització de la represa de l'activitat per part del sector de la cultura popular i l'associacionisme cultural.
3. Reorientació del pla de formació.
4. Innovació i recerca amb la realització d'estudis amb cooperació amb la Universitat Rovira i Virgili i la Universitat de Barcelona.
5. Comunicació amb campanyes per reactivar el sector.

Il·lustració 10 Desplegament de l'apartat Pla de reactivació de la cultura popular i l'associacionisme cultural de la Il·lustració 2.

A banda de la sèrie de plans del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya destinats a reactivar l'activitat del sector cultural català, el Departament presenta **Plans sectorials** destinats a analitzar les necessitats de cadascun dels subsectors culturals arran de la pandèmia per la COVID-19. A continuació, en el mateix web del Departament de Cultura, en l'apartat *Àmbits d'actuació*, es troba el llistat *Plans sectorials per fer front a la COVID-19*, inclòs en el marc del *Pla estratègic del desconfinament per la COVID-19* (vegeu il·lustració 11) del Govern de Catalunya.

En aquest llistat dins la secció *Cultura* es despleguen els plans específics per als diferents subsectors (cinemes, arts escèniques i musicals, llibreries, arxius, associacions, consorcis...) i activitats culturals de caràcter autonòmic (com Sant Jordi 2021, TERMCAT, les fires d'atraccions anuals...).

³² Dades exposades a l'apartat 5.1.6. L'anomenada “tercera onada”.

Cultura

- Pla específic Sant Jordi 2021 (22 de març de 2021) [769,14 kB]
- Pla sectorial Fires d'atraccions de Catalunya (2 d'octubre de 2020) [121,49 kB]
- Plans de represa del sector cultural Cinemes (21 de setembre de 2020) [760,79 kB]
- Plans de represa del sector cultural Arts escèniques i musicals (21 de setembre de 2020) [946,07 kB]
- Pla de represa. TERMCAT (27 de juliol de 2020) [736,15 kB]
- Pla de contingència i reincorporació progressiva a la fase de represa. Consorci per a la Normalització Lingüística (27 de juliol de 2020) [5,2 MB]
- Plans de represa del sector cultural. La cultura popular i les associacions culturals (17 de juliol de 2020) [380,5 kB]
- Plans de represa del sector cultural arxius (3 de juliol de 2020) [303,46 kB]
- Plans de represa del sector cultural Museus (3 de juliol de 2020) [323,54 kB]
- Plans de represa del sector cultural Biblioteques (3 de juliol de 2020) [438,77 kB]
- Plans de represa del sector cultural L'audiovisual (3 de juliol de 2020) [299,33 kB]
- Plans de represa del sector cultural Monuments, jaciments i equipaments patrimonials (3 de juliol de 2020) [306,45 kB]
- Plans de represa del sector cultural Sales d'exposicions i espais d'arts visuals (3 de juliol de 2020) [379,73 kB]
- Condicions per a locals, establiments o espais a l'aire lliure, en què es duen a terme actes i espectacles culturals, durant el desconfinament. Fases 1 i 2 àmbit municipal: festivals d'estiu i festes majors (28 de maig de 2020) [306,69 kB]
- Pla de desconfinament del sector cultural. Galeries d'art (26 de maig de 2020) [389,95 kB]
- Pla de desconfinament del sector cultural. Llibreries (26 de maig de 2020) [389,88 kB]

Condicions per a locals, establiments o espais a l'aire lliure, en què es duen a terme actes i espectacles culturals, durant el desconfinament. Fases 1 i 2 àmbit municipal: festivals d'estiu i festes majors

Il·lustració 11 Desplegament de l'apartat Cultura dins la secció Plans sectorials del web del Gentcat.cat apartat Covid-19 Suport a la cultura popular i l'associacionisme cultural.

Un altre canal que reflecteix la lluita del sector de la cultura en tots els àmbits, és la cobertura que van fer els mitjans de comunicació catalans des dels inicis de l'estat d'alarma. Aquests van generar articles sobre la rebuda de les mesures del Departament de Cultura de Catalunya i de totes les modificacions en les polítiques culturals. Així com també van servir d'altaveu per totes les reivindicacions de les diferents entitats, associacions i treballadors/es culturals. A continuació, s'analitza el següent recull d'hemeroteca per extreure una conclusió general de com va rebre el sector cultural català l'impacte de la crisi generada per la COVID-19. Aquest anàlisi es realitza sota la consciència que és impossible poder generar una fotografia de quina ha estat l'afectació exacte de la crisi en cadascun dels subsectors culturals. Tant per la variabilitat del territori (no és el mateix les vendes d'una llibreria de Barcelona, que una de Palafrugell), com per l'excés d'informació d'alguns subsectors (consum de la música en *streaming*, per exemple) i la manca d'informació respecte d'altres (consum de CD-ROM físic). Un altre dels factors que dificulten un anàlisi exacte, és que en el moment de redacció el context encara engloba la pandèmia i les restriccions en la cultura.

Després d'una fotografia general de l'arribada de la pandèmia al teixit cultural de Catalunya a través de l'hemeroteca en l'apartat consegüent, es passarà a analitzar amb més detall les situacions actuals del teixit cultural del Baix Empordà i del municipi de Palafrugell.

5. ANÀLISI D'HEMEROTECA

5.1. La lluita per salvar la cultura als mitjans de comunicació catalans

Des dels inicis de la pandèmia, la premsa d'arreu del món va focalitzar el seu contingut als successos relacionats amb l'evolució de la pandèmia mundial de la COVID-19. La majoria dels mitjans de comunicació catalans van dedicar contingut a parlar sobre les afectacions de la pandèmia. Seguint amb el fil de la investigació, focalitzem l'anàlisi d'hemeroteca al contingut que anunciava les afectacions que van recaure en el sector de la cultura.

En el cas de Catalunya, diversos articles es van focalitzar en mostrar l'opinió pública de l'aplicació del Pla de Rescat i les seves reformes. En la mostra en format PDF proporcionada pel portal web del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya³³, s'identifica un recull de 28 articles de premsa digital i impresa provinents de diferents mitjans de comunicació catalans. Aquests, recullen articles des del 14 de març de 2020 coincidint amb la declaració de l'estat d'alarma; Fins al 30 d'abril de 2020, on es presenta el Pla de desescalada per part del Govern Espanyol. Aquestes articles, exposen la sèrie de mesures de rescat i reformes de polítiques culturals que les organitzacions han fet públiques per tal de salvar l'activitat del teixit cultural a Catalunya. A continuació, s'analitza cada un dels articles amb la intenció d'extreure l'opinió de les diferents institucions, partits i entitats entre d'altres. Seguidament, es confeccionarà una valoració general de l'impacte i rebuda de les diferents mesures presentades per al rescat del teixit cultural. Convé ressaltar que l'anàlisi també servirà per prendre constància de l'ordre dels fets i presa de decisions que han afectat a la cultura de Catalunya al llarg de la crisi per la pandèmia de la COVID-19. A continuació, s'analitzen cada un dels articles per ordre de publicació i en data posterior a la publicació oficial del Pla de Rescat. De cada un d'ells, s'adjunta una **sinopsi sobre els fets i opinions descrits en l'ANNEX 1** per tal d'extreure una conclusió general del contingut dels articles a continuació.

---

³³ Generalitat de Catalunya (2020). "Recull de Premsa Pla de Rescat". *Gencat*. Recuperat el 13 de gener de 2020 de l'enllaç: <https://cultura.gencat.cat/web/conten/pla-rescat/recull-premsa/Recull-de-premsa-Pla-rescat.pdf>

- En primer lloc, els articles provinents de mitjans de comunicació en **versió impresa** per ordre de dates: **ANNEX 1 – Anàlisi d’hemeroteca impresa.**

En primer terme, convé fer menció que la majoria dels articles analitzats van fer **anunciació del Pla de Rescat del Departament de Cultura** després de la primera anunciació oficial. A través d'una anàlisi qualitativa, s'ha observat que la meitat dels articles es mostraven objectius amb la informació i l'altra meitat afegien **comentaris negatius respecte la valoració del Pla el de Rescat** pel sector. És a dir, es mostrava l'acollida i opinió que els agents culturals feien de les línies d'ajuda del Departament de Cultura. En l'article 2 de l'ANNEX 1, Montañes, J. A. (2020, 16 abril). “La oposición califica el Plan de Rescate a la Cultura de «broma»”. *EL PAÍS*, 8. es qualifica el pla "d'insuficient" i de "broma" pel sector a causa dels **interessos reals que amaguen les línies de crèdit**. En aquest sentit, **es reclama una major inversió al sector cultural per part del Govern** des dels inicis de la pandèmia, i es recorda **que ja es demanava molt abans per un sector que es caracteritza per la seva precarietat a escala pressupostària**. Convé ressaltar que el concepte de precarietat s'ha presentat força repetit al llarg de l'anàlisi, perquè - segons l'Estudi de la Conselleria de Cultura presentat en l'article 7 de l'ANNEX 1 Playà Maset, J. (2020, 21 abril). “Un manifest de 30 entitats crida les administracions a salvar la cultura”. *La Vanguardia*, 39. en el cas d'alguns sectors -sobretot **en petits municipis-** , **la precarietat ha anat en augment després del confinament** i es preveu un estiu sense festes majors, amb una caiguda dels festivals de música i de les sales de cinema.

Des del punt de vista econòmic, diversos articles anuncien l'adhesió de més diners al Pla de Rescat amb una segona tanda de 21 milions d'euros en data al 15 d'abril i amb possible ampliació al Juny. Sobre l'IVA, des dels mitjans es demanen **subvencions d'hisenda a cultura nacional** a petició de les conselleries de cultura autonòmiques. Amb una **reducció de l'IVA en els productes culturals** (com la resta d'Europa). Alhora, en la mateixa reunió de la petició, Vilallonga demana un Pla de Xoc econòmic urgent al govern central de cada autonomia.

En data a la tercera setmana d'abril, es comença a parlar sobre la **supervivència del sector cultural** després del confinament davant la durada de l'emergència sanitària. Amb la situació, es preveu **una decaiguda de la qualitat del teixit cultural i de la quantitat si**

res comença a recuperar-se abans de l'estiu. En aquest punt, es redacta un manifest que exigeix declarar la **cultura com un bé de primera necessitat** i com un sector que necessita coordinar-se i establir comunicació directa amb els altres sectors econòmics i socials.

Seguint en el mateix punt, els articles exposen la **nul·la comunicació i coordinació que ha demostrat tenir el sector cultural** amb el sector social (laboral) i econòmic, evidenciant així la precarietat dels treballadors culturals. Aquests, qualifiquen les línies d'ajudes com una sobrecàrrega de crèdit que suposa “afegir precarietat a la precarietat” (article 8 ANNEX 1, *Agències*. (2020, 25 abril)). El CoNCA demana més diners al Govern per «rescatar la cultura». Segre, 36.). De nou, s'exigeixen a través dels mitjans de comunicació línies extraordinàries a causa de la **impossibilitat de subsistència dels treballadors culturals que no s'han vist recolzats pel Pla de Rescat.**

A finals d'abril, en la premsa escrita es comença a parlar sobre la **pèrdua d'alguns esdeveniments culturals a l'estiu** molt arrelats a les terres catalanes, com són per exemple les festes majors de poble, els esdeveniments culturals com La Mercè, les festes del Tura, Indians de Begur o la Diada de Sant Jordi a tot Catalunya.

Amb els **inicis de la desescalada i la recuperació mínima de l'activitat cultural** (sota l'observació de l'evolució de la pandèmia cada quinze dies), apareixen als mitjans de comunicació catalans les crítiques sobre les noves mesures de seguretat i prevenció de sanitat. Algunes de les crítiques són en referència a la mesura inicial d'aforament al 30%, que no es comporta per a tota classe de sales i subsectors cultural de la mateixa manera (sales públiques o privades, al carrer, grans o molt petites...). D'altra banda, convé ressaltar que la **diferenciació entre els espais de culte (50% d'aforament) i culturals (al 30%) en l'aforament davant les mesures**, van suposar una de les polèmiques més discutides del sector.

Per últim en referència als articles impresos, el darrer dia del mes d'abril de 2020 s'anuncien **noves línies de subvenció extraordinària** del Departament de cultura i la **represa de les ajudes anuals** que van quedar suspeses per l'estat d'alarma. Tancant el mes d'abril amb una suma de 5 milions d'euros ampliables quant a línies d'ajuda proporcionades pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

- Seguint amb l'anàlisi, els articles provinents de mitjans de comunicació en **versió digital** per ordre de dates: **ANNEX 1 – Anàlisi d'hemeroteca digital.**

Globalment, el recull d'hemeroteca digital també mostra un descontentament entre els usuaris dedicats al sector cultural. D'entre els diferents exemples, destaca l'article 14 de l'ANNEX 1 - 1.2. , ACN. (2020, 17 abril). “Companyies i productors teatrals independents consideren insuficients les mesures de la Conselleria de Cultura”. *La República.*, on el subsector d'arts escèniques reclama “remunerar i fomentar l'ocupació en les produccions en línia que s'estan programant o es poden desenvolupar durant el confinament”. En aquest exemple, no només es reclama **una lluita per l'estabilitat d'aquest subsector**, sinó que es posa en relleu la **necessitat d'adaptar les ajudes a les noves circumstàncies que ha generat la pandèmia de consum digital cultural**. En els últims paràgrafs de l'article, es reclama **una regulació de l'estatus professional i les bases precàries de les professions del sector d'arts escèniques**, exigint que es “repensi la política cultural” (ACN, 2020).

Un altre dels aspectes a destacar de l'anàlisi d'hemeroteca digital, és que en dos dels articles (números 15 i 17 de l'ANNEX 1 – 1.2.) es fa balanç del funcionament que ha tingut la **plataforma digital del Pla de Rescat del Departament de Cultura**. Cal a recordar que aquest va suposar un canal de **comunicació directa entre el departament i les diferents entitats, fundacions, associacions i empreses culturals** durant el confinament domiciliari. En l'article 15 de l'ANNEX 1 – 1.2. ACN. (2020, 21 abril). “El Govern ja ha rebut les propostes de 23 entitats a través del web Pla de rescat del Departament de Cultura”. *La República.*, també s'anuncia que es va obrir debat per intentar augmentar la capacitat de resolució de les línies d'ajuda del pla partint de les aportacions del canal i detectant les **noves necessitats dels diferents subsectors culturals**.

En l'article 16 de l'ANNEX 1 – 1.2. ACN. (2020, 22 abril). “El consell de la Cultura de Barcelona reclama un pla urgent que salvaguardi el teixit cultural”. *La República.*, el **Consell de la Cultura de Barcelona qualifica les mesures del departament d'insuficients i demana pla urgent per salvar el sector cultural**. Alhora, alerten d'una “**alteració dels consums socials en el camp de la participació cultural**” (ACN, 2020). De la mateixa manera que en l'anàlisi anterior, es demanen préstecs d'aval públics,

subvencions extraordinàries i l'exempció d'alguns impostos. En resolució, el comitè proposa incrementar les ajudes reintegrables i habilitar un fons de suport a les empreses privades, entitats semipúbliques i autònoms en un període llarg. Així com **agilitzar els processos administratius**.

La mateixa valoració fan des del CoNCA en l'article 14 de l'ANNEX 1 – 1.2. ACN. (2020, 24 abril). “El CoNCA demana al Govern una aportació extraordinària per al Pla de rescat de la cultura”. *La República.*, on es demana un “**desconfinament gradual de l'activitat cultural**” amb urgència. Amb la intenció de **facilitar al sector l'estudi preventiu dels calendaris i de les mesures de seguretat**.

En l'article 20 de l'ANNEX 1 – 1.2., B. Salvà. (2020, 28 d'abril). “La cultura s'ha de considerar salut mental”. *El Punt Avui.*, s'exposen totes les afectacions que cada subsector a partit en forma de percentatges i es parla de **la cultura com un bé essencial de primera necessitat directament relacionat amb l'estat de la salut mental** de la població abans, durant i després del confinament.

En plena **desescalada** i amb la intenció de reactivar l'activitat cultural, s'aproven **nou línies més de subvenció** per a empreses i entitats culturals. Aquestes no són només per les afectacions del tancament durant el confinament, sinó per la **represa de l'activitat**. D'entre elles, es troben subvencionades la producció en llengua catalana o aragonesa, la digitalització d'una galeria d'art, la internacionalització d'un videojoc o subvencions per a festivals... En resum, alguns dels **sectors que més han patit les pèrdues i que visualitzen impossible o estroncada la seva represa**. Tot seguit, també s'anuncia l'aprovació al maig d'una línia extraordinària per empreses i entitats d'arts escèniques, arts visuals, audiovisual, cultura digital, llibre i música. Així com la posada en marxa **d'una línia d'ajudes per cobrir els interessos generats per la línia de préstec** del 19 de març.

Com es pot observar amb ambdues anàlisis d'hemeroteca, el sector cultural ha estat **tractat des del punt de vista econòmic** pels mitjans de comunicació. Més de la tercera part dels articles, dediquen el contingut a exposar **quina ha estat la rebuda de les mesures econòmiques del Pla de Rescat i les consegüents línies de crèdit**. Tot i entendre la cadena que comporta una mala subvenció del sector de la cultura catalana, caracteritzat per la pèssima subvenció pública i la inestabilitat professional dels i les agents culturals, **molt pocs articles s'han dedicat a exposar quines seran les possibles**

conseqüències reals d'aquest període. Les quals es veuran reflectides en la cultura del futur i en l'augment de la precarietat dels seus professionals. En ells s'ha parlat de la impossibilitat de celebrar festes majors l'estiu del 2020 o de perdre's la Diada de Sant Jordi, **però no s'ha donat veu a aquells qui han hagut d'apartar les seves professions culturals per sobreviure; O aquells treballadors i treballadores culturals que han lluitat a primera fila per reprendre l'activitat des del primer minut de confinament.** Tot i que s'ha dedicat un espai en els mitjans catalans a reclamar la cultura com un bé essencial de primera necessitat per la salut mental de la població i fer ressò del moviment #culturasegura, **no ha estat la preferència de la informació durant el confinament domiciliari.** Contràriament, la cultura ha estat la font més gran d'entreteniment de la població mundial.

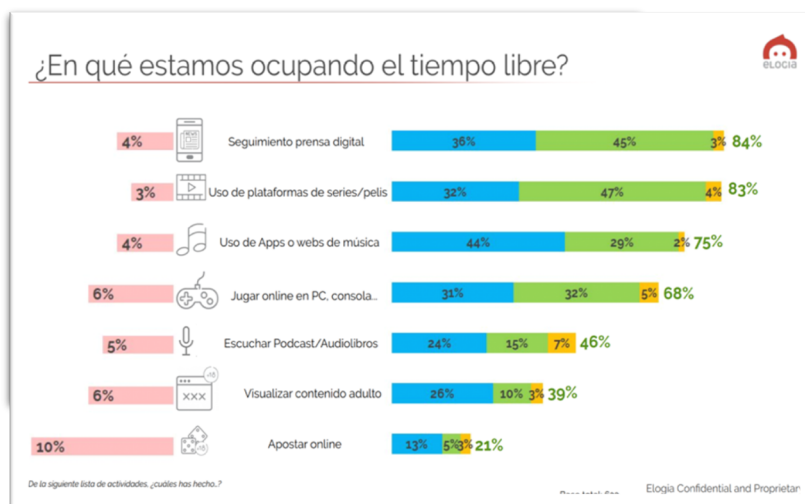
En conclusió, els articles analitzats que anuncien l'acollida de Pla de Rescat cultural, exposen les dificultats del sector a escala econòmica. Però la majoria, **no reflecteixen que és el que el que els treballadors i treballadores van viure des de dins i com van poder sobreviure** (o no ho han fet).

Altrament, els articles analitzats de cobertura autonòmica, **no exposen que va passar amb la cultura a petita escala: La cultura de les comarques i dels pobles.** És a dir, no es va realitzar cap article comparatiu que demostrés quina era l'afectació a gran i petita escala. Una comparació que, amb l'ajuda de les entrevistes en l'apartat consegüent, es podrà concloure a partir d'aquesta investigació.

6. LES TRANSFORMACIONS DEL TEIXIT CULTURAL: Al món, a Catalunya, al Baix Empordà i a Palafrugell.

6.1. L'evolució digital del teixit cultural mundial durant el confinament

Sobre la velocitat de l'evolució de la cultura en l'era digital durant la pandèmia, la periodista Marta Legasa declara en l'estudi *Otra forma de acceder a la cultura*³⁴, que em viscut una evolució digital de 10 o 20 anys en pocs mesos. En l'estudi, es situa a la pandèmia de la COVID-19 i el seu confinament com la principal causa d'aquesta acceleració. Convé ressaltar que, tal com demostra la història de la humanitat, totes les pandèmies han suposat un punt de transformació i canvis (Legasa, 2020). De la mà del confinament per la COVID-19 l'any 2020, van sorgir evolucions molt ràpides sobre les noves formes de consum digital instaurades en els últims anys. Un dels exemples més clars, la normalització del *streaming* en tots els àmbits possibles; Des de l'adaptació a la docència digital fins al consum cultural en línia. En conclusió, **la pandèmia va suposar l'entrada d'un nou paradigma on la cultura -en totes les seves formes- es mostrava darrera de totes les pantalles del món.** Un estudi realitzat per *Elogia*, agència nacional especialitzada en *digital commerce marketing*³⁵ (vegeu il·lustració 12), exposa quantitativament els canvis en les formes de consum digital derivades del confinament a Espanya.

Il·lustració 12 Elogia, agencia digital commerce marketing. (2020, abril). Covid19 & Ecommerce: una nueva realidad de consumo digital. Elogia. <https://www.elogia.net>

³⁴ Legasa, M. (2020). "Otra forma de acceder a la cultura: El consumo online se afianza en la era pospandemia". *Uppers*. Recuperat el 11 de noviembre de 2020 de l'enllaç https://www.uppers.es/cultura-y-entretenimiento/arte/consumo-cultura-online-coronavirus_18_2953395275.html

³⁵ Elogia (2020). "Covid19 & Ecommerce: una nueva realidad de consumo digital". *Elogia*. Recuperat el 15 de noviembre de 2020 de l'enllaç <https://www.elogia.net>

En el gràfic anterior (vegeu il·lustració 12), on s'exposen els resultats de l'estudi realitzat per Elogia sobre una base total de 633, s'observa en vermell el percentatge de persones que han eliminat l'activitat durant el confinament. En blau, el percentatge de persones que continuen executant l'activitat en la mateixa forma que ho feien abans del confinament. En verd, el percentatge de persones que han augmentat el consum de l'activitat esmentada durant el confinament. I en taronja, les persones que s'han adherit de nou a l'activitat, és a dir, que no havien consumit abans del confinament. Com es pot observar en l'estudi, els resultats demostren que **la tendència de consum de cultura digital durant el confinament, ha augmentat o ha aparegut com a nova tendència**. Convé ressaltar que en alguns casos, com les apostes en línia, augmenta el desinterès pel seu consum. Una de les justificacions sobre la disminució del consum en aquest tipus de sector -més econòmic que no pas cultural- és la davallada de la situació econòmica en les famílies.

En l'estudi Informe de la comunicació a Catalunya³⁶ es dedica el capítol 18 a **l'impacte cultural de les noves tecnologies**. En l'apartat redactat l'any 2000, ja es presenta la idea d'un "canvi cultural de grans dimensions" (Corominas. i Moragas., 2000). Tenint en compte l'evolució de les TIC en el seu context, les noves tecnologies aplicades als mitjans de comunicació audiovisuals van transformar el concepte de digitalització, reconvertint el panorama de la cultura comunicativa a Catalunya. En aquest treball, la intenció és demostrar la nova realitat cultural vint-i-un anys després, on els nivells d'evolució tecnològica avancen dia a dia a nivells vertiginosos. Les noves tendències en el món dels mitjans de la comunicació resulten un sistema basat en la difusió de quantitat per sobre de la qualitat i dominat per el tràfic d'informació. En particular, **per les xarxes socials i el seu poder de difusió, que ahora resulten el principal canal de difusió cultural en l'actualitat**: Avui en dia, es pot escoltar la ràdio en línia, consultar tota mena de diaris de premsa escrita en format digital, o bé conèixer una gran varietat de mitjans comunicatius únicament presents en les plataformes digitals. Per tant, **si la forma de fer cultura ha canviat, també ho ha fet la seva manera de consumir-la**.

Amb l'arribada de la pandèmia, s'ha pogut observar com **tots els sectors que exercien la seva tasca presencialment, s'han digitalitzat**. Fins i tot sectors que mai van ser

---

³⁶ Corominas, M. i Moragas, M. (2020). "Informe de la comunicació a Catalunya 2000". *Institut de Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona*. Recuperat el 12 de desembre de 2020 de l'enllaç <https://ddd.uab.cat/record/208152>

pensats per a la seva digitalització s'han adaptat a la nova realitat que va aparèixer amb el confinament provocat per la pandèmia de la COVID-19.

Tot i la digitalització durant el confinament, la cultura segueix lluitant per la recuperació de la presencialitat. **En el moment de l'estat d'alarma tothom es va trobar adherit a un nou paradigma: Davant d'una cultura amb intencions d'adaptar la seva oferta al format digital i d'una demanda -la societat- que va acceptar temporalment el canvi.** Però amb la desescalada, es va originar una difícil lluita per recuperar els formats quotidians i la seva presencialitat amb l'obertura de la semipresencialitat i els aforaments controlats. Al llarg de la pandèmia, els agents culturals a nivell estatal, autonòmic, comarcal i local han estat els responsables de donar resposta a totes aquelles restriccions que impossibilitaven l'exercici cultural en la seva normalitat. És en aquest punt on ens preguntem, ¿Quina és la realitat del sector cultural després de la pandèmia?.

6.2. La nova realitat de la cultura a Catalunya

La cultura ha viscut una transformació cap a una nova realitat que té les seves parts beneficioses en la ciutadania i d'altres no tant. La justificació d'aquesta raó, és perquè la gran pausa que ha suposat el confinament a nivell personal i professional ha permès -en alguns casos- augmentar el temps lliure i invertir-lo en altres tasques oblidades. Ja en els estudis d'història, es parlava del sorgiment de la il·lustració gràcies als beneficis monetaris dels més nobles que els hi permetien invertir temps en la reflexió i el pensament. En el cas analitzat, la població va invertir temps que no disposava abans del confinament en altres activitats. Com per exemple, les pràctiques culturals. No només de consum quant a plataformes digitals, sinó en el desenvolupament de capacitats creatives i comunicatives. Però ara bé, no a tots els públics els va recaure de la mateixa manera l'anul·lació de la presencialitat. I en aquest punt la bretxa digital pot suposar una gran dificultat d'accés a la cultura.

Recuperant l'entrevista de *Betevé* a la realitzadora, docent i assagista cultural Ingrid Guardiola publicada el divendres 16 d'abril³⁷ on es reflexiona sobre els efectes socials de la pandèmia i l'impacte de la vida digital, s'identifiquen diverses qüestions que s'han plantejat al llarg de la investigació. Com són les pors individuals i col·lectives que ha

---

³⁷ Recuperada el 17 d'abril de 2021 de l'enllaç https://beteve.cat/retrats/ingrid-guardiola-pandemia-xarxes-socials-capitalisme/?utm_source=onesignal&utm_medium=push

originat la pandèmia, la relació de la persona física amb les xarxes socials, la pandèmia a la gran àrea metropolitana en comparació a altres petites regions i el significat actual de cultura. En primer terme, sobre el context de pandèmia actual, Guardiola declara que:

“el moment actual està caracteritzat per una profunda incertesa que genera una desorientació individual i col·lectiva com una sensació física i psicològica alhora que jo crec que tenyeix qualsevol dels contextos quotidians i qualsevol de les expectatives futures que intentem com d’alguna manera forçar o dibuixar entre nosaltres” (Guardiola, 2021).

Alhora, contextualitza aquesta incertesa dins d’un escenari de “por individual i col·lectiva”. Tenint en compte que l’entrevista es realitzada un any després del confinament domiciliari, Guardiola alerta de les conseqüències afegides entre els individus a llarg termini. Tot seguit, justifica que el confinament domiciliari a causa de l’emergència sanitària, ha comportat a fer visible a la ciutadania de la interdependència d’uns amb els altres. Que alhora, ha obligat a la població experimentar aquells “confinaments sistemàtics que donem per vàlids”. Com són per exemple les famílies vulnerables en espais reduïts o els manicomis entre d’altres. Seguint amb el segon punt a destacar de l’entrevista, Guardiola fa referència als entorns digitals des dels inicis del confinament. Comparteix que el confinament ha fet amagar la societat darrere les pantalles i “que visquéssim una letargia del cos i ment amb la tecnologia”.

“Les plataformes digitals socials tenen l’habilitat de fer-te creure que tu tens el control i el domini del que esta passant. Que tu formes part de l’espectacle des del propi control de l’espectacle: Ets el que gaudeix, el espectador i el realitzador alhora”. (Guardiola, 2021)

Guardiola dedica el protagonisme de la secció a parlar sobre el paper de les plataformes socials durant el confinament, justificant que sota el “mite de l’abundància³⁸” aquestes plataformes han permès al públic seguir interaccionant entre ells d’una manera immediata i a gust de l’individu: Amb accions senzilles com si no t’agrada el que veus, deixar de seguir-lo. Guardiola afegeix que “cal trencar l’il·lusionisme que fa tan atractives aquestes plataformes” perquè sota l’abundància que ofereixen al públic existeixen una sèrie d’algoritmes que determinen que és el que el públic ha de consumir amb intencions comercials del sistema capitalista actual. Destaca el context de “màxima inseguretats” on

---

³⁸ Definit per Ingrid Guardiola com aquella imaginària abundància d’amistats, de continguts i de mercaderies que ofereixen les plataformes socials.

es desenvolupen aquestes plataformes socials. Perquè segons Ingrid Guardiola, aquesta inseguretat de l'individu desapareix uns instants quan aquest és reconegut dintre les plataformes socials, comportant així a que aquestes serveixin com a una eina de busca de “gratificació social immediata”.

Un altre punt a destacar és quina ha estat la **diferència entre viure el confinament en una àrea metropolitana o en un poble**. Segons l'experiència que comparteix Ingrid Guardiola -qui va viure el confinament a Barcelona-, “la vida a les ciutats en el confinament s'ha fet difícil”. Afegeix que, el mite de l'abundància en les plataformes digitals també es desenvolupa en el concepte de gran ciutat on “el creixement és il·limitat”. La protagonista destaca que a partir del confinament, cal adonar-se que convé descentralitzar les àrees urbanes i aturar la distinció entre la capital i la resta del territori. No només des de punt de vista del creixement urbà, si no també des de com es gestiona la cultura a la zona urbana i als demés territoris.

“No existeix un projecte nacional de la cultura com una eina essencial de construcció del projecte nacional ni del projecte ciutadà”. (Guardiola, 2021)

De les obres culturals, l'Ingrid admira la capacitat que proporcionen de desplaçar a la persona de la seva rutina i dinàmica habitual, fent qüestionar i raonar sobre el que es veu. Ho resumeix com que “fa conscient de que tens consciència i fa posar paraula a fenòmens que compartim les persones”.

Després d'analitzar l'entrevista a Ingrid Guardiola, en aquest punt de la investigació s'extrau la conclusió **que la cultura és el que ha protagonitzat no només l'entreteniment, sinó la forma d'interacció entre els individus durant la pandèmia**.

Destacant també les diferències entre les grans àrees metropolitanes i el petit poble, convé ser conscient que **les plataformes socials no han actuat només com una eina de difusió de la cultura, sinó també sota els desitjos del sistema capitalista actual i les dinàmiques de consum**: El públic, no ha vist recomanat allò que era del seu interès per compte propi, sinó que li ha vingut recomanat per un algoritme programat que busca el consum de mercaderies i continguts culturals determinats.

En conclusió, **les noves formes de consum** desenvolupades al llarg del confinament domiciliari a Catalunya, i a la resta del món, **han comportat a un augment de l'ús de les plataformes digitals com a principal eina de consum i entreteniment.** Més del que ja eren. El que ha resultat un augment del tràfic de dades per al sistema, i en conseqüència, un **augment de la manipulació individual i col·lectiva.**

En resum, **la transformació a afectat de manera distinta als diferents col·lectius de la societat.** En aquest sentit, **obtenir una fotografia de quin és l'estat de la cultura de tot Catalunya que reflecteixi aquestes diferències, no és possible.** Per això, en la investigació es canalitzarà l'anàlisi al cas comarcal del Baix Empordà i al cas local de Palafrugell. **Per poder demostrar amb una anàlisi a petita escala, quina és la realitat cultural més pròxima i quines han estat les afectacions reals a partir de declaracions.**

En aquest punt de la investigació, convé recordar l'anàlisi d'hemeroteca sobre les afectacions de les modificacions i reformes en les polítiques culturals al teixit cultural de Catalunya que s'ha realitzat en la primera part. Del qual s'ha extret la conclusió que **el teixit cultural de Catalunya no va iniciar la represa de l'activitat cultural amb unes condicions òptimes a escala econòmica i tampoc amb unes polítiques culturals estables.** Seguint amb la conclusió, convé tenir en compte les afectacions que les respectives modificacions en les polítiques culturals i línies d'ajuda del Departament de Cultura van tenir en el teixit cultural de les comarques i municipis de Catalunya. Els quals conformen el teixit cultural català. Amb la intenció d'extreure un anàlisi del teixit cultural del Baix Empordà i de Palafrugell, es realitzaran dues entrevistes amb els responsables que des dels inicis de la pandèmia han treballat per donar resposta a totes les incidències en la cultura a escala comarcal i local. Més concretament, s'entrevistarà a:

- **Gemma Amiel Matell**, tècnica de l'Àrea de Joventut i Cultura al Consell Comarcal del Baix Empordà.
- **Agustí Fernández Carretero**, productor executiu del Teatre Municipal de Palafrugell, adscrit a l'Àrea de Cultura del municipi.

Ambdós treballen per la recuperació i manteniment de l'activitat cultural sota l'observació de l'evolució de la pandèmia i els canvis en les restriccions. En primer lloc, d'adjunta en **l'ANNEX 2 l'entrevista completa amb la Gemma Amiel Matell** del

Consell Comarcal del Baix Empordà. Seguint en el mateix punt, s'adjunta en l'**ANNEX 3 l'entrevista completa amb l'Agustí Fernández Carretero** de l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Palafrugell.

6.3. La nova realitat de la cultura a la comarca del Baix Empordà

El Baix Empordà és una comarca de Catalunya situada a la província de Girona. La comarca, limita al nord amb l'Alt Empordà, a l'esquerra amb el Gironès, a la dreta amb el mar mediterrani i al sud amb la comarca de la Selva. Segons dades extretes del portal Viquipèdia, la comarca acull 134.359 habitants (dades comptabilitzades al 2019). La capital de la comarca és La Bisbal d'Empordà, on es troba el Consell Comarcal del Baix Empordà (CCBE); L'òrgan de govern i administració de la comarca. Dins l'organigrama del CCBE, trobem enumerats els i les representants de la funció política i dels consellers i conselleres amb delegacions específiques. D'entre les delegacions, es troba el Consell de Cultura, Patrimoni i Joventut, on es localitza a Gemma Amiel Matell, tècnica de la delegació.

Al llarg de l'entrevista amb **Gemma Amiel Matell (ANNEX 2)** s'han extret diferents punts a destacar quant a la gestió de la cultura amb l'arribada de la pandèmia i la nova realitat cultural de la comarca.

En primer terme, destaca que formalment **l'Àrea de Cultura mai ha estat creada des del Consell Comarcal del Baix Empordà**. Abans de l'arribada de la pandèmia, l'organització de la cultura comarcal es gestionava des de l'Àrea de Turisme del Consell Comarcal. A conseqüència del caràcter turístic del territori i l'augment de l'activitat cultural en la temporada alta de turisme actiu.

Tot i les limitacions pressupostàries, la Gemma Amiel comparteix que **es va decidir incentivar l'Àrea de Cultura** per separat amb dos objectius genèrics i complementaris: Treballar per la difusió i la promoció del patrimoni arqueològic i arquitectònic i col·laborar activament en la promoció de la cultura comarcal.

Gemma Amiel fa referència al Baix Empordà com una **comarca amb una riquesa cultural extensa i de qualitat, però estacional**: L'entrevistada reconeix que a la primavera i l'estiu es concentra molta de l'activitat cultural. Però justifica que a la tardor

i al hivern destaquen els equipaments culturals que mantenen la seva programació continuada.

Amb l'arribada de la pandèmia, Amiel aclareix que **els objectius no van canviar però si la manera de treballar-los**. Ho exemplifica amb la promoció de l'activitat cultural: “**La promoció en línia**, que ja es duia a terme de manera virtual en xarxes socials, **va ser incentivada però no va resultar una novetat**” (Amiel, 2021). Afegeix que (malauradament) la disminució de programació i organització d'activitats culturals, va comportar a que l'adaptació no fos tant complicada. En aquest sentit, fa menció dels canvis en la manera de relacionar-se entre els membres del consell de cultura i joventut: “Tot i la comoditat que pot suposar el teletreball, el nivell de captació i d'interès no és el mateix” (Amiel, 2021).

Preguntada per l'estat del teixit cultural comarcal després d'un any del confinament domiciliari i totes les respectives restriccions, Amiel respon que durant l'inici del confinament domiciliari, van establir **contacte directe** amb tots els òrgans culturals de la comarca. Amb la intenció d'ajudar-los encara més en la promoció i difusió de la seva tasca i activitats. Una de les accions que es van dur a terme durant el confinament domiciliari, va ser la **creació d'una xarxa d'entitats culturals**: Un projecte que tot i existir en l'imaginari de l'àrea, **no es va dur a terme fins l'arribada de la pandèmia**. Amiel la defineix com una xarxa encarada a entitats culturals de la comarca no professionals, per tal d'oferir difusió i assessorament quant a activitats, subvencions i justificacions. Un altre punt important que comparteix Amiel en l'entrevista, és que **des de l'Àrea no poden oferir ajuda econòmica per dèficit pressupostari**.

Sobre el nivell d'afectació de la pandèmia a la comarca, la consellera destaca que el confinament domiciliari va desenvolupar **una incertesa i una necessitat d'adaptació que va fer treballar a moltes entitats i equipaments per a l'adaptació digital**. Tot i acceptar que va ésser un gran treball per guanyar proximitat per als consumidors i consumidores, afegeix que és diferent i es veu eliminat el caràcter **d'experiència de la cultura**. En aquest punt de l'entrevista, Gemma Amiel recorda el contactar amb els diferents òrgans culturals en aquell moment i rebre notícies contrastades: O el tancament definitiu o la preparació futura **per intentar explotar l'activitat cultural per xarxes socials**.

Amb referència a l'arribada de la desescalada, la Gemma fa responsables de la no recuperació d'alguns dels equipaments culturals a l'arribada de les **restriccions d'aforament i la lenta repartició de les subvencions** del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Val a dir que Cultura funciona de la mà amb l'Àrea de Joventut i ambdós àmbits es van coordinar per mantenir l'activitat cultural de la comarca. Amiel ho descriu com un treball molt fluid i solitari, tot i que van aconseguir treballar “d’una manera molt maca i molt conjunta” (Amiel, 2021). L’entrevistada comparteix que des del CCBE mai es va experimentar el teletreball, però que gràcies a l’equip informàtic ha funcionat i **ha quedat implantat com a mesura actual per a noves necessitats**. Tot seguit, parla d’un **cansament del format telemàtic**, no només per al personal del CCBE, sinó també per als usuaris i usuàries que utilitzen els serveis de l’Àrea.

Quant a la tradició cultural presencial de la comarca, Amiel alerta d’un **canvi en els hàbits que eren tant interioritzats amb el territori**: Com la gastronomia, el paisatge, la riquesa cultural i les festes populars.

Per concloure, la Gemma Amiel defineix la situació actual de “cansament”, fent menció de la desescalada de l’estiu que va comportar a una saturació de l’activitat turística del territori i a la posterior recaiguda. Amiel, tot i entendre les aglomeracions després del confinament domiciliari, afegeix que **no tothom es va poder salvar dels tancaments previs de la pandèmia**.

Sobre els i les artistes culturals de la comarca, Amiel declara que aquests **han estat dels més afectats**. Considera que **la indústria cultural ha estat deixada de banda pel govern de la mà de les restriccions i les ajudes de difícil accés**.

En conclusió, visualitza les **xarxes socials com una possible solució** que ha servit per poder-la interioritzar per a equipaments que potser no ho haguessin plantejat fora dels temps que ens han tocat viure.

Tot i la recuperació de l’activitat en temporada d’estiu, Amiel recorda la por d’entre la població que va comportar a que **no tothom s’adaptés a la nova normalitat**. En aquest punt, la Gemma destaca el treball dels i les agents culturals del territori que han vist com tota la seva programació quedava afectada i aturada de cop sense cap marge de maniobra.

Quant al **confinament municipal i comarcal**, opina que **“ha fet molt de mal al sector”**. Tot i així, pensa que **els municipis han treballat molt dur per mantenir la seva activitat cultural tot i les dificultats** com les mesures restrictives i l’adaptació dels equipaments, les anul·lacions, les reprogramacions... etc.

Ara per ara, Amiel comparteix **que cal treballar a curt termini, en contínua observació i sota les ordres de les restriccions**. Qualifica les **ajudes del govern com una ajuda molt mínima** i com **“una sortida per tancar l’expedient i poca cosa més”** (Amiel, 2021). Gemma Amiel es mostra esperançadora, treballant pel futur a nivell comarcal i local, però recordant el **dèficit pressupostari de la gestió cultural comarcal**. A més d’una dificultat afegida, que és que **el Baix Empordà no té una capital cultural clara**, si no que es comparteix entre els diferents municipis de la comarca on tots destaquen pels seus equipaments culturals. Un problema perquè l’afluència de públic queda molt repartida i els **confinaments municipals dificulten la seva activitat continuada**.

En conclusió amb l’entrevista de la Gemma Amiel, l’estat del teixit cultural de la comarca del Baix Empordà en l’actualitat (abril del 2021) encara no és estable. A causa de les contínues restriccions d’aforament i confinament comarcal, es continua treballant per establir una xarxa d’entitats amb la intenció de ser un suport per a la recuperació de l’activitat cultural i per la seva difusió. Altrament, Amiel ha afegit que no tots els equipaments culturals de la comarca van poder sobreviure a la pandèmia. I que els que ho van fer, van invertir en adaptar els seus equipaments a les mesures de seguretat i higiene o en l’adaptació digital de la seva activitat cultural. Una inversió que no va ser possible per a tothom.

D’entre les respostes de l’entrevista, destaca la inexistència d’una Àrea de Cultura exclusiva per la gestió cultural a escala comarcal i el **dèficit pressupostari de l’àrea** en aquest aspecte. El qual impossibilita moltes de les accions necessàries en la cultura comarcal abans, durant i després de la pandèmia. Alhora, la comarca treballa de forma centralitzada en poder recolzar tots els equipaments, associacions, fundacions i treballadors i treballadores culturals tot i no disposar d’una capital cultural clara com a dificultat afegida. Una altra qüestió rellevant és la utilització de les xarxes socials com a font principal per la difusió cultural i la implantació del teletreball en la gestió cultural del Consell Comarcal del Baix Empordà. El que es tradueix en una nova necessitat

d'invertir en la professionalització de la difusió a través de plataformes socials digitals per poder mantenir una promoció efectiva. Per últim, destacar l'opinió d'Amiel en referència a la gestió tant de les restriccions com de les subvencions del Govern, les quals ha qualificat de difícil accés i tardanes.

6.4. La nova realitat de la cultura al municipi de Palafrugell

Palafrugell és un municipi situat a la comarca del Baix Empordà dins la província de Girona. El poble forma part de la zona litoral gironina anomenada Costa Brava, la qual es coneguda pel seu potencial turístic a escala gastronòmica, paisatgística i també cultural. Segons informa Viquipèdia³⁹, Palafrugell consta de 22.860 habitants (dades comptabilitzades 2018) i és el municipi més poblat de la comarca.

La casa de govern principal del municipi és l'Ajuntament de Palafrugell, el qual organitza les seves accions des de diferents àrees d'actuació. D'entre elles, l'Àrea de Cultura. D'entre el personal encarregat de la gestió de l'activitat cultural municipal, localitzem a l'Agustí Fernández Carretero; Coordinador i realitzador tècnic del Teatre Municipal, tasques d'atenció i suport a les companyies i entitats culturals que es serveixen de l'Àrea de Cultura i tècnic dels diferents espectacles que es produeixen des de l'Àrea de Cultura.

A través de l'entrevista amb **l'Agustí Fernández Carretero (ANNEX 3)** es poden localitzar informacions rellevants sobre les afectacions que van recaure en la cultura municipal amb l'arribada de la pandèmia. Alhora, Fernández també ha exposat altra informació relacionada amb el tractament de la cultura tradicional i popular, les diferències entre les tendències de consum en la cultura municipal i la metròpoli urbana i l'estat actual del teixit cultural de Palafrugell. Entre d'altres. A continuació, s'exposen cadascuna de les parts a destacar de l'entrevista:

En primer terme, preguntat sobre els objectius de l'Àrea de Cultura de Palafrugell amb l'arribada de la pandèmia, Fernández justifica que aquests no és van modificar en cap moment. Sinó que des de la gestió del municipi es va considerar que calia treballar per accentuar el valor de la cultura davant una situació de confinament domiciliari com la que es va presentar. Des del punt de vista de l'Agustí, aquest punt i a part que ha suposat per la societat la pandèmia de la COVID-19, ha servit per “entendre la importància que té la cultura en la nostra societat, ens ha fet conscients que necessitem la cultura per socialitzar-nos i sobretot com enriquitament personal”. A banda del factor positiu anterior, justifica que alhora s'ha pogut observar **l'esclatxa digital** que existeix en la societat i que

---

³⁹ Viquipèdia (2018). Palafrugell. *Viquipèdia*. Recuperat el 24 de març de 2021 de l'enllaç <https://ca.wikipedia.org/wiki/Palafrugell>

anteriorment no era tan evident. El tècnic de cultura de Palafrugell, defensa que “no tothom ha tingut la possibilitat d’accedir a la cultura a través de les xarxes socials”.

Seguint en el mateix punt, Fernández afegeix que totes les reivindicacions que s’han realitzat per XXSS durant les diferents onades de la pandèmia, han desvirtuat el fet cultural en totes les seves fases. Ho justifica explicant que **la cultura no és només l’espectacle resultant, sinó que al darrere hi ha molt de personal implicat**: Des de personal tècnic fins al personal de manteniment dels equipaments. I en les xarxes, només s’exposa el resultat.

Segons descriu el tècnic de l’Àrea de Cultura, **en l’actualitat van recuperant l’activitat cultural del municipi, però lentament**. Una de les característiques de Palafrugell que destaca l’Agustí, és l’amplia programació cultural i la varietat d’aquesta. En aquest sentit, comparteix que davant els fets que demostren que es van exhaurir les entrades de la Festa Major del 2020 a l’estiu del 2020 i els concerts de primavera de 2021, **“la gent de Palafrugell tenia i té moltes ganes de consumir cultura”**. Tot seguit afegeix que **una de les dificultats més rellevants per a mantenir aquesta programació, ha estat treballar sota les directrius de la normativa** que setmanalment publicava el Procicat.

Un dels punts més destacables de l’entrevista és que, per l’equip de gestió cultural de Palafrugell, **la dificultat més gran va estar tallar el tracte i contacte directe amb el ciutadà**. En contrast amb el CCBE que oferia el servei de difusió de la programació a les diferents entitats per XXSS, des del Teatre Municipal de Palafrugell no estaven acostumats. Van passar de programar una gran oferta cultural municipal, a tallar en sec tota la programació. És cert que des de l’Àrea de Cultura del CCBE es gestionen totes les entitats culturals comarcals. Per tant, el contrast de les afectacions entre els dos òrgans de govern, és lògic, perquè a Palafrugell es gestiona la programació interna del municipi. Seguint en el mateix punt, Fernández afegeix **que l’adaptació al teletreball va estar possible, però difícil**. Perquè era molt diferent al que estan acostumats. Com a conclusió general, afegeix que aquesta adaptació “va requerir molta feina prèvia de preparació i adaptació, per tenir-ho tot apunt per quan es poguessin reobrir els serveis” (Fernández, 2021).

“Actualment, estem treballant, pràcticament amb plena normalitat, sempre adaptats a la normativa vigent, visites amb cites prèvies, organitzacions d’esdeveniments també adaptats...

De fet ja comencem a tenir certa experiència, per que la primera prova va ser la Festa Major de l'any passat, la qual vam coorganitzar amb l'Àrea de Joventut". (Fernández, 2021)

Davant la informació descrita en l'anterior cita, es pot observar com l'Agustí fa referència a una **coorganització de l'Àrea de Joventut i l'Àrea de Cultura**. En aquest punt, cal recordar la part on Gemma Amiel (ANNEX 2) exposa que l'Àrea de Cultura del CCBE mai s'ha gestionat com a tal, sinó que és nova perquè la cultura comarcal es gestionava des de l'Àrea de Joventut. En aquest punt, es troben dues situacions contraposades: **En un òrgan comarcal com és el CCBE no es gestionava l'Àrea de Cultura individualment de l'Àrea de Joventut, però des de l'òrgan municipal de l'Ajuntament de Palafrugell, sí.**

Sobre la represa de l'activitat, com a detallat Fernández la Festa Major de l'estiu de 2020 va suposar una prova pilot d'un esdeveniment marcat per les restriccions i mesures de seguretat: "tenim molta experiència en organitzar activitats, però cap en la manera en com s'organitzen ara mateix, i l'estiu ens va ajudar agafar experiència i rectificar errors". Convé ressaltar que en aquest punt, Fernández menciona que **la nova manera d'organitzar els esdeveniments, comporta un augment de personal en la infraestructura cultural del municipi.**

Una de les problemàtiques que explica l'Agustí Fernández durant l'entrevista, és que **des del Procicat la cultura popular i tradicional va estar totalment prohibida fins el març del 2020**. Un sac que encara que engloba moltes disciplines culturals, ha estat ignorat per les reformes del Departament de Cultura.

L'Agustí es mostra solidari amb les entitats, associacions, fundacions i equipaments culturals del municipi. Oferint tot el suport des de l'Àrea de Cultura del municipi. En aquest sentit, parlant sobre tots **els i les agents** que fan possible el teixit cultural de la vila, Fernández afegeix que **tots han hagut de reinventar la seva activitat cultural. A nivell de plantejament, d'execució i -molt important- psicològic.**

"No existeix un manual de com actuar, però sí que hem de tenir una predisposició a fer un canvi de mentalitat. En certa manera ens hem de treure la por a fer un reset general, sense oblidar en

cap moment d'on veníem però obrint-se a les noves maneres de fer i entendre la cultura”.

(Fernández, 2021)

Per últim -com demostra la cita anterior-, l'Agustí comparteix que tot i la gran adaptació als canvis que ha suposat l'arribada de la pandèmia, des de l'Àrea de **Cultura treballen en una adaptació que no resulti un oblit de la biografia cultural del municipi.**

Com a conclusió final de la investigació d'ambdós entrevistes, es determina que **el teixit cultural comarcal i local un any després de la pandèmia, no s'ha recuperat en la seva totalitat.** Segons els resultats de la investigació, la cultura ha estat un dels sectors més afectats a escala pressupostària, però també quant a la seva gestió interna. Perquè les afectacions han anat més enllà de la pèrdua de l'esdeveniment, l'espectacle o l'activitat cultural final. Les afectacions han obligat a una adaptació de tot el procés. És a dir, de tots els nivells d'organització governamental i de gestió cultural. Així com també dels seus treballadores i treballadores i artistes que conformen el teixit cultural comarcal i municipal. Un exemple, la creació de l'Àrea de Cultura com a tal des del Consell Comarcal del Baix Empordà. O la cooperació entre l'Àrea de Joventut i l'Àrea de Cultura de Palafrugell per a la realització de la Festa Major 2020. Per tant, s'entén que **tot el procés que hi ha darrere l'oferta cultural comarcal i municipal ha adaptat la manera de treballar a les noves necessitats que ha presentat la pandèmia.** Unes adaptacions que van arribar per quedar-s'hi. Tot i les restriccions i mesures de seguretat, Fernández afirma que **l'activitat cultural del municipi de Palafrugell, esta continuant amb una represa lenta però activa i amb una molt bona resposta del públic.**

Un dels punts positius que es destaquen en ambdues entrevistes, és que **la cultura a agafat relleu entre les organitzacions comarcals i municipals amb l'arribada de la pandèmia.** En l'actualitat, encara queda molt de camí per a la completa recuperació del sector que anteriorment ja es caracteritzava per la seva precarietat en les polítiques culturals. Però ambdós entrevistats coincideixen en que observen predisposició i públic obert a l'oferta cultural actual.

Tot i l'estat de la nova realitat cultural al municipi, en les Àrees **van seguir re-programant, teletreballant per una comunicació directe amb l'usuari/a, invertint en mesures de prevenció i seguretat, en personal extra per la gestió dels equipaments i**

les mesures, etc. I el més important, **van buscar ganes i forces d'on no les hi havia**, per seguir endavant i no defraudar al públic del Baix Empordà, ni al del municipi de Palafrugell.

7. PRODUCCIÓ DOCUMENTAL: LA NOVA REALITAT CULTURAL

Després d'exposar l'ordre dels fets de l'arribada de la pandèmia mundial de la COVID-19, les afectacions que aquesta va comportar en la cultura i l'acollida que van tenir el seguit de reformes plantejades pel Departament de Cultura, s'ha comprovat que l'estat del teixit cultural de qualsevol indret del món no és el mateix que el d'abans de la pandèmia. Partint d'aquesta conclusió, s'ha analitzat quin és l'estat del teixit cultural a Catalunya, i els casos de la comarca del Baix Empordà i de Palafrugell.

En aquest últim apartat de la investigació, l'objectiu és realitzar un documental que exposi l'estat del teixit cultural del municipi de Palafrugell a través de l'enregistrament de l'entrevista a l'Agustí Fernández Carretero, tècnic i productor executiu de l'Àrea de Cultura de Palafrugell, així com les entrevistes amb els i les artistes que conformen el teixit cultural del municipi.

7.1. Pre-producció

7.1.1. La idea

La idea embrionària del documental, és mostrar al públic les modificacions que ha hagut de dur a terme el municipi de Palafrugell per adaptar-se a la nova realitat cultural amb l'arribada de la pandèmia al municipi. Passant des del testimoni de l'administració fins al dels i les artistes del municipi. Per tant, amb la idea de donar veu a tots aquells i aquelles que han lluitat per poder recuperar l'activitat del teixit cultural del municipi, el resultat final esdevindrà una producció documental confeccionada a partir d'entrevistes, imatges d'arxiu i enregistrament dels equipaments culturals de Palafrugell.

7.1.2. Pla de rodatge

L'estructura principal pensada per a la realització del rodatge és:

1. Introducció
  - Imatges enregistrades dels equipaments culturals de Palafrugell tancant les seves instal·lacions.
  - Imatges d'arxiu de l'activitat cultural de la vila durant el confinament i després del confinament.
2. Segona part - Entrevista principal

- Parts seleccionades de la gravació de l'entrevista amb l'Agustí Fernández Carretero. Projectió de l'entrevista combinada amb imatges d'arxiu de l'activitat cultural del municipi abans de la pandèmia, durant les restriccions dins l'estat d'alarma i després de l'aixecament de l'estat d'alarma.

3. Tercera part – Entrevistes artistes

- Entrevistes auto-gravades dels i les entrevistades i imatges d'arxiu de l'obra artística dels i les entrevistades. Acabar cada entrevista amb l'aportació final a destacar de cadascun dels entrevistats i entrevistades.

Sobre les seqüències i utilització de plans en les gravacions realitzades als equipaments culturals, no s'han plantejat en un guió tècnic perquè cada equipament cultural disposa d'unes normatives diferents. En alguns d'ells, s'ha lliurat el permís per gravar en uns espais en concret on no apareguin exposicions o material d'artistes no entrevistats. O simplement, espais de treball privats on no es permet filmar. Per tant, els espais es filmaran segons les normatives que detallin els i les responsables de cada equipament cultural el mateix dia i hora de gravació. Reunint el màxim de seqüències i plànols per tal de disposar de material disponible durant la postproducció.

Amb la col·laboració de l'Àrea de Cultura de Palafrugell, els equipaments culturals del municipi van cedir el permís de gravació dels espais. Els dies de rodatge, es van dividir en tres àrees escollides segons la proximitat entre els espais. Finalment, el resultat inicial del pla de rodatge previst va resultar el següent:

EQUIPAMENTS CULTURALS	GRAVACIÓ
Teatre Municipal i Espai d'Espectacles Fraternal	DIA 1
Biblioteca Municipal, Ràdio Palafrugell	DIA 2
Dipòsit modernista Can Mario, Museu d'Escultura Contemporània Can Mario i Museu del Suro	DIA 3

7.1.3. Mitjans utilitzats

Els mitjans utilitzats per la gravació dels equipaments culturals han estat:

- Mitjans tècnics

1. Càmera de gravació del dispositiu mòbil marca *Iphone* model 11.
2. Estabilitzador-trípode de la marca *Hohem Gimbal* model *iSteady X*.
3. Micròfon instaurat en el dispositiu mòbil marca *Iphone* model 11.
4. Aret de llum marca *Android*.
5. Bateria externa marca *Toshiba*.

- Mitjans humans

En personal tècnic, l'autora del treball Nerea Cabello com a realitzadora tècnica en càmera, preproducció, producció i post-producció. Durant la preproducció, és convenient destacar la col·laboració de l'Àrea de Cultura per la realització del llistat d'equipaments culturals, la gestió dels permisos de gravació i la facilitació de contacte amb els i les artistes. Especialment al productor executiu Agustí Fernández Carretero.

Sobre el personal entrevistat en la introducció del documental, la primera entrevista correspon a l'Agustí Fernández Carretero en representació de l'Àrea de Cultura de Palafrugell. En el cas de la segona entrevista, es tracta del director de la Biblioteca Municipal de Palafrugell, en Joan Soler. Altrament, els i les artistes municipals de les entrevistes auto-gravades que completen la tercera part de la producció documental, són (per ordre d'aparició en el documental):

1. Agustí Fernández
2. Joan Soler
3. Eduard Trujillo
4. Tània Frigola
5. Anna Sáez
6. Javier Garcés
7. Olalla Trabal

Els mitjans utilitzats per l'auto-gravació dels i les artistes, han estat els propis dispositius mòbils de cadascú. Quant a la il·luminació i enregistrament del so, cadascú ha utilitzat els recursos dels quals disposava en el seu espai de gravació.

7.1.4. El guió

En l'inici del documental, s'ha adherit un reportatge radiofònic en off per acompanyar les imatges dels equipaments culturals municipals i el seu estat amb l'arribada de la pandèmia. Aquest reportatge, ha estat confeccionat a partir del recull de diferents parts de programes radiofònics on s'exposava la situació del teixit cultural amb l'arribada de la pandèmia i les restriccions a través del programa d'edició *GarageBand*. Els programes utilitzats, han estat:

- Equip notícies vespre Ràdio Sabadell FM. (7 d'abril, 2021). "Notícies vespre". [Transmissió per ràdio]. Equip Ràdio Sabadell al programa Notícies Vespre. Catalunya: *Ràdio Sabadell 94.6*.
- Folch, M. (Presentadora). (20 març, 2021). "Cultura precària: L'impacte de la Covid al sector". [Transmissió per ràdio]. Mercè Folch (presentadora) al programa Solidaris de Catalunya Ràdio. *Catalunya Ràdio*.
- Günter, M. (Presentadora). (6 d'abril, 2021). "Estem a les portes d'una quarta onada pandèmica?". [Transmissió per ràdio]. Mònica Günter (presentadora) al programa La ciutat. Catalunya: *Onda Cero*.
- Montes, C. (Presentadora). (22 gener, 2021). "Creadores de cultura en tiempos de coronavirus". [Transmissió per ràdio]. Concha Montes (presentadora) al programa *Grandes Temas de Onda Cero Marbella*. Espanya: *Onda Cero Marbella*.
- Rosel, L. (Dinamitzadora). (8 d'abril, 2021). "N'hi ha prou, amb el confinament comarcal per frenar la quarta onada?". [Transmissió per ràdio]. Laura Rosel (presentadora i dinamitzadora) i l'equip de Catalunya Ràdio al programa el Matí de Catalunya Ràdio. *Catalunya Ràdio*.
- Rutllant, Q. & Plana, E. (Presentadors). (27 febrer, 2021). "La revolta de l'arrel". [Transmissió per ràdio]. Quim Rutllan i Ester Plana (presentadors) al suplement Mans. *Catalunya Ràdio*.
- Rutllant, Q. & Plana, E. (Presentadors). (15 març, 2021). "La cultura popular més necessària". [Transmissió per ràdio]. Quim Rutllan i Ester Plana (presentadors) al suplement Mans. *Catalunya Ràdio*.

Seguidament, a causa que la producció documental no disposa d'un guió literari, en aquest punt es detalla el procés de demanda d'entrevistes als i les artistes culturals de Palafrugell. Sobre el procediment de contacte i permisos, en primer terme, es va determinar el llistat d'artistes locals de diferents disciplines que interessaven per a la producció. Un cop

confeccionada la llista, es va establir contacte amb els protagonistes convidant-los a la participació del projecte amb el missatge inclòs en l'**ANNEX 4 – Producció documental: Missatge proposta participació als i les artistes.**

Un cop acceptada la proposta per part dels i les artistes contactades, es van enviar les pautes de gravació i preguntes per a l'entrevista auto-gravada als correus electrònics proporcionats pels artistes en el moment de contacte. En aquest sentit, en l'**ANNEX 4** es troba adjunt el document **Producció documental: Directius de gravació i entrevista als artistes i les artistes locals.**

El fet que justifica que no aparegui música durant la producció, és que interessava donar veu als i les entrevistades de manera directa. La intenció era la d'extreure el màxim de declaracions dels i les protagonistes, per tant, afegir música durant tota la producció era treure protagonisme a les paraules que s'escoltaven.

7.2. Producció

Segons la classificació realitzada en l'apartat **8.1.2. Pla de Rodatge**, els dies de gravació es van distribuir en tres dies. A continuació, es detalla la informació sobre les tasques realitzades els diferents dies de gravació. Com es pot comprovar a continuació, els dies assignats no van ser els mateixos que els definits en el procés de reproducció. A causa que algunes de les cites gestionades prèviament, es van veure cancel·lades per impossibilitat de coincidir. O bé finalment, no van estar possibles per comunicació posterior al primer plantejament.

- DIA 1: El dia 4 de Maig es van filmar les instal·lacions de la Biblioteca Municipal de Palafrugell. Primer, els plànols de les àrees comunes de lectura, i segon, el tancament de les instal·lacions. Després, es van realitzar les gravacions a les instal·lacions de Ràdio Palafrugell.
- DIA 2: El dia 5 de Maig es van filmar les instal·lacions del Teatre Municipal de Palafrugell. Primer, l'entrevista completa amb l'Agustí Fernández Carretero. Segon, els plànols de l'amfiteatre, i tercer, les mesures de seguretat preses en les zones d'entrada al teatre.
- DIA 3: El dia 7 de Maig es van filmar les instal·lacions del teatre del Centre Fraternal. El mateix dia, a les 6 h del matí, es van filmar els plànols en els carrers buits de Palafrugell; En concret, el carrer Cavallers i la Plaça de Can Mario.

- DIA 4: El dia 17 de Maig: Filmació de les instal·lacions de Ràdio Palafrugell mentre es tanquen els estudis de gravació i oficines de l'emissora municipal.
- DIA 5: El dia 25 de Maig, per impossibilitat de gravar els espais interiors del Museu del Suro i el Museu d'Escultura Contemporània, es graven les instal·lacions esmentades amb plànols exteriors. Alhora, es demanen els permisos per utilitzar els vídeos disponibles al canal de *Youtube* del Museu del Suro a la producció documental.

7.3. Post-producció

En primer terme, convé especificar que l'edició de la producció documental va estar pensada en uns inicis per la gran pantalla amb una edició a través del programa informàtic *Première*. Davant les dificultats presentades amb les restriccions de mobilitat durant l'any i la reducció de trobades amb persones de fora de l'àmbit de convivència, es va decidir no realitzar les entrevistes presencials. No només per causes personals, sinó també alienes als i les entrevistades. Com per exemple, el contacte directe amb persones d'alt risc o contagiades.

En resum, amb les dificultats que presentava la situació es va decidir post-produir la producció documental per la petita pantalla. Com per exemple, per a dispositius mòbils o tauletes. La decisió de passar l'edició a la petita pantalla va estar conseqüència de que les entrevistes es van demanar auto-gravades, impossibilitant que des de producció es pugues controlar la qualitat dels dispositius de gravació de cadascú dels entrevistats i entrevistades. En aquest sentit, s'ha utilitzat el programa d'edició mòbil *Splice*.

Les imatges d'arxiu utilitzades per complementar la projecció de les entrevistes, han estat proporcionades pels mateixos i mateixes entrevistades. Així com per les institucions com el Museu del Suro, que m'han cedit el permís per utilitzar material de la seva galeria en línia.

Les entrevistes, han estat editades segons l'ordre d'arribada de la gravació per part dels i les artistes culturals.

7.4. Dificultats del procés

El procés de creació de la producció documental ha estat més lent del previst inicialment. En primer lloc, el canvi del procés de realització de les entrevistes, va estar un dels problemes més grans en la realització. Després d'acceptar que no era viable realitzar les entrevistes presencialment, tots els entrevistats i entrevistades van estar contactats de nou. Amb la intenció de transformar la cita del dia i hora assignats per l'entrevista presencial en una trobada virtual a través de la plataforma *Google Meet*. La idea era filmar tota l'entrevista virtual a través de la pantalla. Davant les problemàtiques derivades de la connexió i qualitat de so de l'entrevistat o entrevistada, es va decidir demanar la gravació pròpia de l'entrevista. L'inconvenient d'aquest canvi va estar perdre la interacció directe amb l'entrevistat/ada, de manera que més que una entrevista resultava una declaració gravada. Cal a dir que es va provar de gravar la pantalla de l'ordinador durant la videotrucada de *Google Meet*, però el so no presentava la qualitat esperada.

La següent dificultat a destacar, va estar coincidir amb els responsables dels equipaments culturals per a la seva gravació. Aquest problema no es va resultar en tots els casos, sinó només en aquells que es tractaven d'una organització o administració privada. És a dir, aliena a l'administració municipal (Àrea de Cultura). Seguint en el mateix punt, una de les dificultats afegides va estar que les peticions per la gravació d'espais es van enviar a principis de març. En aquestes dates, a Palafrugell s'acosten els esdeveniments del Flors i Violes i Festes de Primavera. Ambdues de les principals campanyes festives del municipi. Per tant, l'atenció en la producció va estar difícil.

Una de les majors dificultats a destacar, és la tardança dels i les participants a fer arribar l'entrevista gravada un cop es va demanar el nou format d'auto-gravació. Entenent que, si haguessin estat gravades presencialment, hagués estat més fàcil el control de gravació de les entrevistes. Davant la incertesa de l'arribada de totes les entrevistes, no s'ha pogut acabar l'edició de la producció documental fins l'últim dia abans de l'entrega de la producció. En aquest sentit, tampoc es va poder calcular fins l'últim moment amb quantes entrevistes comptaria la producció.

7.5. Documental “La nova realitat cultural”

- Format: Curtmetratge
- Gènere: Documental
- Característiques tècniques: Durada de 28’ 46’’.
- Accés al contingut: Finalment, el documental “La nova realitat cultural” es troba disponible a l’enllaç següent de la plataforma YouTube per la seva visualització en línia.

Cabello, N. (2021, juny 1). *La nova realitat cultural a Palafrugell*. [Curtmetratge]. <https://www.youtube.com/watch?v=3wdhjMCJICQ>

Tot i les dificultats presentades durant el procés, el resultat ha estat satisfactori. Cal a dir que el llistat d’artistes contactats/des durant la preproducció no reflecteix els i les que finalment si han fet arribar l’entrevista a producció, ja que han estat molts menys. Tot i així, s’ha aprofitat aquest inconvenient com una oportunitat per oferir més espai d’entrevista als i les artistes i responsables dels equipaments culturals del municipi que si han fet arribar la seva gravació.

8. CONCLUSIONS

Considero que en el primer bloc de la investigació no s'ha descobert res que no es sàpiga; que la cultura ha estat un dels sectors més afectats per la pandèmia, que ja arrossegava unes polítiques precàries, que tot i ser considerat un bé de primera necessitat no ha estat ben parat per les restriccions en cap moment... Però s'ha comprovat que molts dels problemes que han afectat al teixit cultural mundial, resulten problemes més grans a escala municipal. Així doncs, tot el procés de recerca inicial ha valgut per ordenar els problemes que ha comportat l'arribada de la pandèmia i el confinament al teixit cultural dels municipis com Palafrugell. I contràriament, també per ordenar alguns dels seus beneficis.

Recuperant ambdues preguntes d'investigació:

- ¿Quina és la realitat de la cultura després d'un any en pandèmia al Baix Empordà? ¿I al municipi de Palafrugell?

Després d'un any en pandèmia, el Baix Empordà no ha recuperat l'activitat del teixit cultural comarcal en la seva totalitat. Des del punt de vista quantitatiu, la gestió cultural de la comarca afirma haver perdut a diverses entitats culturals pel camí des dels inicis de la pandèmia fins l'actualitat. Des del punt de vista qualitatiu, cal destacar que l'Àrea de Cultura no existia com a tal dins del Consell Comarcal del Baix Empordà. El que em va sorprendre molt negativament; Ja que, disposant d'una gestió cultural en cada municipi, la gestió cultural de la comarca ha de focalitzar la seva feina en unificar totes les àrees en una i crear una xarxa cultural amb identitat pròpia com a comarca. D'altra banda, en el moment de redacció del treball, la cultura encara pateix certes restriccions que no permeten desenvolupar l'activitat cultural de la comarca, per tant, la situació actual ha comportat a l'àrea a plantejar-se quin és el paper real de la cultura del territori i com cal actuar a partir d'aquest moment. És convenient destacar que des de l'Àrea de Cultura i Joventut del Consell Comarcal del Baix Empordà, no disposen de recursos suficients com per subvencionar a totes les àrees culturals municipals afectades de la comarca. Si més no, no poden oferir cap suport més enllà del de fer costat en la difusió i promoció de la programació cultural dels municipis que engloba. A l'Empordà, el teixit cultural és molt ric, però cal treballar per unificar-lo i establir una xarxa de contacte directe entre les diferents àrees de cultura municipals i el Consell Comarcal del Baix Empordà. Per

exposar així necessitats, problemes, possibles solucions, mostrar suport i crear una identitat cultural com a comarca.

Sobre el teixit cultural de Palafrugell després d'un any de pandèmia, aquest tampoc ha recuperat l'activitat al complet però sí que comença a programar amb més freqüència. En aquest sentit, Palafrugell ha experimentat un èxit de participació molt important d'entre la població en els actes culturals (en comparació a dates anteriors a la primavera del 2021). En l'anterior cap de setmana a la redacció de les conclusions (maig 2021), a Palafrugell es van celebrar les Festes de Primavera. La 59a edició marcada per les restriccions, va saber transformar-se a nivells que van superar les expectatives tant del públic com dels seus organitzadors. Cal fer menció de l'exhauriment d'entrades de les tres funcions celebrades de l'espectacle l'Esperit de les Festes de Primavera. En conjunt, les dades demostren que la realitat cultural del municipi de Palafrugell comença a veure la llum després de la pandèmia; ha augmentat el públic interessat en la cultura local i la unió de les diferents àrees i associacions organitzadores ha resultat molt enriquidora pel teixit cultural del municipi. Un municipi en el que s'ha demostrat que tot i les restriccions, és possible gaudir d'una festivitat de cultura popular i tradicional. Per tant, un cop més la cultura demostra ser segura. Per últim, convé destacar que a diferència de la gestió cultural que ha realitzat el Consell Comarcal del Baix Empordà, l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Palafrugell sí existeix com a tal i gestiona els seus recursos individualment. Per tal de beneficiar ambdós àrees, es van fusionar amb Joventut per segons quines gestions, com la Festa Major. Però, a diferència del consell, el municipi ho va gestionar d'aquesta manera per tal d'optimitzar recursos entre ambdós àrees, no perquè una no existís com a tal.

- ¿Que ha suposat per els i les agents culturals del territori, l'adaptació de l'activitat al nou paradigma cultural?

D'altra banda, - deixant enrere el punt de vista de l'administració que gestiona la cultura a nivell comarcal i municipal- , des del punt de vista dels i les artistes locals la realitat cultural tampoc és la mateixa. Segons el recull de declaracions, la cultura local sempre ha estat una mica menys valorada pel públic local tot i el treball de l'administració municipal. I encara menys valorada pel públic exterior al municipi. En aquest sentit, la pandèmia ha comportat que les persones consumeixin més el que hi ha de fronteres municipals cap

endins (tenint en compte els continus confinaments perimetrals). Tot i així, tots i totes les artistes entrevistades -independentment de la seva disciplina-, coincideixen en que han hagut d'adaptar la seva manera de treballar i/o d'exposar la seva obra. En tots els casos analitzats, comparteixen que l'exposició del seu treball a través de canals digitals perd l'essència real de l'obra, espectacle o creació. Per tant, m'atreveixo a confirmar que el nou paradigma cultural que va semblar transformar el consum de la cultura durant el confinament no ha arribat per quedar-s'hi. Si no per seguir evolucionant de la mà dels formats presencials de la cultura més tradicional i popular. És a dir, de forma complementària. D'altra banda, en dos entrevistes ambdós artistes coincideixen en que el confinament va servir per aprofitar el temps amb el material del qual es disposava per crear. És a dir, aprofitar el que es tenia i com es podia, però no aturar. D'altres en canvi -la majoria- ho van prendre com una pausa del ritme frenètic de la vida quotidiana. Per tant, independentment de la disciplina artística cadascú ho va prendre a la seva manera, tenint en compte altres factors com la situació de la llar, els recursos i els objectius pels quals s'hi crea.

Des del Consell Comarcal del Baix Empordà i des de l'Àrea de Cultura de Palafrugell, coincideixen que durant la pandèmia no s'ha tingut en compte els danys en l'administració local de la gestió cultural del petit municipi. En aquest sentit, reclamen que es reconegui la feina que es fan des d'aquestes àrees, les quals són les que abasteixen de cultura al territori més proper. Creant així cultura de qualitat i alhora de proximitat. Seguint en el mateix punt, convé destacar els danys causats en la cultura popular i tradicional i el teixit associacionista, els quals conformen el caràcter individual de cada municipi a Catalunya. I en conjunt, l'essència del territori català.

Com s'ha afegit anteriorment, Palafrugell és un municipi amb molta riquesa cultural, però aquesta no és valorada per tothom. Per tant, si no es valora la cultura de la qual es disposa a casa, menys es valoren a totes les persones que treballen per al funcionament de la gestió cultural del municipi i el gran engranatge que comporta la creació d'un acte cultural. Les diferents afectacions que ha comportat la pandèmia, no només han perjudicat als i les protagonistes de les funcions suspeses, si no a tot l'equip professional que hi ha al darrere. El qual a vegades es tendeix a pensar que a escala local no existeix; però el teixit cultural local disposa d'una professionalització de tot el procés de creació molt alta. Per tant, no

es pot pensar que aquest "efecte dominó" només va resultar un problema per als grans esdeveniments.

Quant a l'adaptació de la cultura als formats digitals, convé ressaltar que l'esclatxa digital ha augmentat en el cas del teixit cultural dels petits municipis. Ja que no totes les disciplines culturals són adaptables i no tot el teixit té la capacitat de saber fer-ho. Com per exemple, el teixit associatiu; sigui per desconeixement, per inaccessibilitat o per falta de personal. De totes maneres, adaptar la cultura al format digital en un confinament, ha resultat efectiu per segons quines coses, perquè l'experiència individual hi és a través de la pantalla. Però s'ha perdut l'experiència col·lectiva d'un esdeveniment, que és el format estrella del teixit cultural del municipi i del món.

Sobre l'administració local, també recau el suport als i les artistes locals del municipi. Davant la situació que es viu dins les oficines de gestió cultural municipals, els i les artistes encara ho tenen més difícil ara. Seguint amb les paraules de l'entrevista a l'Anna Sáez, els i les artistes locals són poc recolzats pel teixit cultural exterior al municipi. I d'entre el públic local, també costa que facin costat de debò.

En el municipi de Palafrugell, tot i disposar d'una rica oferta cultural i un ventall de treballadors culturals important, falta treballar en la conscienciació i la sensibilització de la cultura sobre les generacions en les quals es tendeix a oblidar el que tenim més a prop: la cultura local. En aquest sentit, la cultura local no està suficientment valorada, destacant el desinterès de la població adolescent del municipi. Tal com s'ha pogut comprovar a través de les diferents entrevistes, les noves generacions tendeixen a focalitzar el seu interès cap a la cultura provinent de zones urbanes on es celebren actes culturals massius o a fascinar-se per les grans plataformes digitals i els seus personatges mediàtics.

Un dels punts en els quals m'he fixat, és que la gestió cultural del municipi de Palafrugell situa com a un dels principals objectius arribar al públic infantil. Per assegurar així el públic del futur. Però, crec fermament que el públic actual també necessita que contínuament els hi recordin que el seu municipi disposa de molta més activitat de la que es pensa. Ja que, des dels inicis del treball d'investigació fins ara, he pogut comprovar que tot el que anava aprenent no ho sabia ningú del meu voltant més proper. I estem parlant de generacions que si recorden d'haver consumit teatre, però que s'han desvinculat de la

vila per motius professionals (tot i que hi tornen sempre que poden, però no consumeixen cultura local). Preguntat sobre l'augment del públic local després dels diferents confinaments (municipals, comarcals, etc.), l'Agustí Fernández afegeix que efectivament s'ha produït aquest augment i ha resultat una de les poques coses positives de la pandèmia. Tot i que fan reflexió contínua de per què no s'ha aconseguit aquest augment sense necessitat de ser tancats.

En aquest sentit, des de l'Àrea de Cultura de Palafrugell continuen treballant per arribar al màxim de públic possible. Així ho justifica el darrer projecte pedagògic impulsat per l'Àrea de Cultura en conjunt amb l'Associació de Colles de Festes de Primavera: El qual busca formar als i les alumnes de les escoles de la vila de la tradició carrossaire i convidar-los a formar part de la història de les Festes de Primavera. Així mateix, també s'han engegat diversos projectes destinats a fer ressò a aquells i aquelles artistes locals, com per exemple el concurs Palafrugell Canta organitzat per l'Àrea de Joventut i la de Cultura.

Com aportació final, m'agradaria afegir que ha estat un plaer realitzar la investigació. Tot i resultar exhaustiva la recerca del primer apartat sobre la COVID-19 i la posterior anàlisi d'hemeroteca, el seguit d'entrevistes han estat molt enriquidores. D'altra banda, establir contacte amb les diferents entitats culturals i conèixer de més a prop als i les artistes del meu poble, ha estat molt gratificant. Perquè he pogut veure com se sinceraven amb les meves preguntes, com mostraven tristesa per les vivències del confinament i finalment com destapaven les ganes i forces que tenen de seguir treballant en la seva creació.

9. REFERÈNCIES

9.1. WEBGRAFIA

- A. (2021, 17 febrer). “Así avanzan las nuevas cepas del Covid según la OMS: «El fuego no está apagado”. *Diario Sur*.
- ACN. (2020, 17 abril). “Companyies i productors teatrals independents consideren insuficients les mesures de la Conselleria de Cultura”. *La República*.
- Actua Cultura 2%. (s. d.). “Qui som a Actua Cultura 2%”. *Actua Cultura*.
- Almer, J. R. (2021, 25 marzo). “El Procicat prorroga les restriccions actuals fins al 9 d’abril”. *Cooperació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA)*.
- Alonso, S. (2021, 24 febrero). “España sufre 28 casos de cepas que restan poder a la vacuna”. *La Razón*.
- Ballesta, M. (2021, 16 abril). “Ingrid Guardiola: «La base del capitalismo és el foment de les desigualtats»”. *Betevé*.
- Baraza, M. B. P. (2021, 11 marzo). “La burbuja de convivencia podrá moverse libremente por Catalunya”. *El Periódico*.
- Barcelona, E. (2021, 30 marzo). “Catalunya enfile la quarta onada amb només el 10% de població vacunada”. *Regió7*.
- Castillo/Agencias, M. (2021, 24 febrero). “El Gobierno asegura que España recibirá el cuádruple de vacunas en el segundo trimestre”. *EXPANSION*.
- CoNCA. (2009). “CoNCA”. *Consell Nacional de la Cultura i de les Arts - CoNCA*.
- CoNCA. (2020, 15 abril). “Canal d’emergència cultural”. *CoNCA*.
- CCMA S.A. (2020, 14 julio). “L’emergència cultural, a l’últim capítol de la temporada de «Quan arribin els marcians»”. *CCMA*.
- Cuatro a la carta. (2021, 13 enero). “Programa Todo es Mentira”. *CUATRO*.
- Daniele, L. (2021, 5 abril). “España encara ya la cuarta ola sin ver aún el impacto de la Semana Santa”. *ABC*.
- EFE. (2021, 22 febrero). “Sanidad eleva a siete las variantes del coronavirus de interés «creciente» para España”. *ELMUNDO*.
- El periódico. (2021, 1 enero). “Els estralls en el sector cultural”. *El Periódico*.
- Elogia, agencia digital commerce marketing. (2020, abril). “Covid19 & Ecommerce: una nueva realidad de consumo digital”. *Elogia*.
- Flores, J. M. (2009). “Nuevos modelos de comunicación, perfiles y tendencias en las redes sociales”. *Redalyc*.

- Generalitat de Catalunya. (2020, gener 10). “Recull de premsa Pla de Rescat”. (N.º 1). *GENCAT*.
- Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura. (2020, abril). “Pla de rescat del sector cultural davant la crisi de la COVID-19”. *GENCAT*.
- Gobierno de España, Ministerio de Sanidad, & Centro de Coordinación de Alertas y Emergencias Sanitarias. (2020, enero). “Valoración de la declaración del brote de nuevo coronavirus 2019 (n-CoV) una Emergencia de Salud Pública de Importancia Internacional (ESPII)”. *GOB.ES*.
- Grupo Comunicar. (2009, 1 octubre). “Comunicación interactiva en los medios”. *Redalyc*.
- ICEC. (2020, 15 marzo). “El Departament de Cultura proposa un paquet de 20 mesures per protegir el sector cultural davant les conseqüències del coronavirus”. *Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC)*.
- Institut de la Comunicació. (2000). “L’impacte cultural de les noves tecnologies”. *Institut de la Comunicació*.
- Universitat Autònoma de Barcelona. (2000). “Informe de la comunicació a Catalunya 2000”. (1.a ed., Vol. 1, pp. 329–338). *Novoprint*.
- Johns Hopkins Coronavirus Resource Center. (2020). “COVID-19 Map”. *JHC Resource Center*.
- Legasa, M. (2020, 20 mayo). “Otra forma de acceder a la cultura: el consumo online se afianza en la era pospandemia”. *Uppers*.
- Linde, P. (2020, 9 marzo). “La expansión descontrolada del coronavirus obliga a cambiar de escenario en España”. *EL PAÍS*.
- Lucas, R. T. (2021, 26 febrero). “¿La cuarta ola?”. *EXPANSION*.
- Mazahua, N. R. (2019, 3 octubre). “Cultura Digital. Más allá de la evolución de un computador”. *Gestiopolis*.
- Ministerio de Sanidad & Consejo Interterritorial del Sistema Nacional de Salud. (2020, 16 julio). “Plan de respuesta temprana en un escenario de control de la pandemia por COVID-19”. *Gobierno de España*.
- Consumo y Bienestar Social (2020, julio). “Notas de prensa relativas al nuevo coronavirus, COVID-19”. Notas prensa - COVID-19
- N. (2020, 13 octubre). “El Govern certifica l’inici de la segona onada de coronavirus a Catalunya”. *Nació Digital*.

- Nació Digital. (2020, septiembre 22). “El Govern declara la cultura bé essencial”. *Nació Digital*.
- Nació Digital. (2020, diciembre 16). “L’epidèmia s’accelera i apropa Catalunya a la tercera onada”. *Nació Digital*.
- País, E. E. (2017, 23 noviembre). “Corregimos las campañas contra la violencia machista dirigiéndolas al agresor y no a la víctima”. *Verne*.
- Salvat, J. M. (2021, 16 abril). “Vacunació de la covid a Catalunya i Barcelona, dia a dia”. *Betevé*.
- Trillo, M. (2021, 7 febrero). “Una cuarta ola en Semana Santa, en juego”. *Granada Hoy*.
- TV3. (2020, 9 noviembre). “Èxit de «Cover»: 2.281 versions passen a la següent fase del concurs”. *CCMA*.
- Vilaseró, M. (2020, 28 noviembre). “La segona onada suma 15.000 morts, la meitat dels registrats a la primavera”. *El Periodico*.
- Wikipedia contributors. (2021, 6 enero). “Consell Nacional de la Cultura i de les Arts”. *Viquipèdia, l’enciclopèdia lliure*.

9.2. BIBLIOGRAFIA

- Agències. (2020, abril 25). “El CoNCA demana més diners al Govern per «rescatar la cultura»”. *Segre*, 36.
- Agències. (2020, abril 29). “Pla de rescat cultural amb 42 milions”. *Segre*, 40.
- Molina, M. (2020, 30 abril). “Un pla per a la cultura”. *La Vanguardia*, 35.
- Montañes, J. A. (2020, 16 abril). “La oposición califica el Plan de Rescate a la Cultura de «broma»”. *EL PAÍS*, 8.
- Mouzo, J. (2021, 13 enero). “La expansión de la tercera ola ya mete presión sobre las UCI”. *ELPAÍS*, 0.
- Playà Maset, J. (2020, 29 abril). “La cultura rep la desescalada amb satisfacció però molts dubtes”. *La Vanguardia*, 34.
- Playà Maset, J. (2020, 21 abril). “Un manifest de 30 entitats crida les administracions a salvar la cultura”. *La vanguardia*, 39.
- Playà Masset, J. (2020, 15 abril). “Cultura tindrà 17 milions més”. *La Vanguardia (Ed. Català)*, 36.
- Redacció. (2020, abril 28). “El govern anuncia un pla de rescat per al sector del llibre”. *El Punt Avui*, 15.
- Redacció. (2020, abril 30). “Cultura aprova nous ajuts per cinc milions d’euros”. *Diari de Tarragona*, 43.

10. ANNEXOS

10.1. ANNEX 0 – Enllaç directe al documental “La nova realitat cultural”

Cabello, N. (2021, juny 1). *La nova realitat cultural a Palafrugell*. [Curtmetratge]. <https://www.youtube.com/watch?v=3wdhjMCJICQ>

Emissió estrenada el dimarts 1 de juny de 2021 coincidint amb l’entrega del treball de final de grau.

10.2. ANNEX 1 – Anàlisi d'hemeroteca

Anàlisi d'hemeroteca impresa

- 1) Playà Masset, J. (2020, 15 abril). “Cultura tindrà 17 milions més”. *La Vanguardia* (Ed. Català), 36.

L'article de La Vanguardia, és informatiu. Dedicava el seu contingut a exposar les diferents línies d'ajuda del Pla de Rescat. Presenta amb detall el seguit de crèdits que engloben els 31 milions destinats a la recuperació del sector cultural, exposant les línies de crèdit i la inversió on es destina. A la vegada, també presenta les línies d'ajuda d'altres entitats com l'Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (OSIC). Per concloure, avança informació sobre l'estat del sector cultural a l'estiu, on ja es proposava la suspensió de les activitats culturals multitudinàries.

- 2) Montañes, J. A. (2020, 16 abril). “La oposición califica el Plan de Rescate a la Cultura de «broma»”. *EL PAÍS*, 8.

Rafael Bruguera, del PSC, qualifica el Pla de Rescat de "insuficiente" i de "broma". Comparteix que, darrere la inversió de 31 milions només s'inverteixen 17 en la recuperació del teixit cultural. Ja que, les altres ambdues meitats aproximades, són interessos del préstec pel rescat total. De la mateixa manera, Alejandro Fernández del Partit Popular Català, compara els pressupostos amb els destinats a la cultura l'any 2010. Els qualifica d'inferiors i recorda que fa temps que reclamen una major inversió al sector per part del Govern. D'altra banda, es menciona la creació del canal d'emergència cultural per part del CoNCA al final de l'article, com a possible opció per adherir al rescat.

- 3) El Periódico. (2020, 5 abril). “El Govern tem un estiu sense festivals de música”. *El Periódico*, 36.

Article informatiu dins de la secció cultura del Periódico, inclòs en el subapartat "Conseqüències de la crisi del coronavirus". En el seu contingut, no només anuncia la publicació del Pla de Rescat del Govern, sinó que també s'inclou un estudi de la Conselleria de Cultura per tal d'anunciar la previsió de què els festivals de música s'hauran de suspendre per la seva inviabilitat a dos mesos vista. Per tant, ja des de mitjans d'abril – tot i l'aplicació del Pla de Rescat i el reconeixement de la cultura com a bé essencial -, es preveia l'afectació greu de la crisi a alguns dels subsectors culturals.

D'altra banda, també es fa menció de les pèrdues en les sales de cinema: una de les dades que reflecteix la gravetat de la crisi de la cultura en només dos mesos d'aturada de l'activitat. En resum, l'article fa públiques la distribució de les línies d'inversió en els subsectors culturals de Pla de Rescat, i alerta sobre la caiguda - per impossibilitat de mantenir l'activitat- de festivals de música i sales de cinema.

4) J.B. (2020, abril 15). "El pla de rescat de la cultura disposa de 31 milions". *El punt avui*, 18.

L'article presenta la totalitat d'ajudes compatibilitzades en data al 15 d'abril de 2020 i destinades a artistes, associacions, empreses i programacions públiques. Com a objectiu principal de l'article, es presenta la suma de 21 milions més al Pla de Rescat de la cultura. Altrament, convé ressaltar la menció de la previsió sobre l'ampliació del Pla de Rescat al juny que presenta l'article en cas de confinament obligat a la cultura. Per concloure, detallen de nou (com en articles anteriors) les línies d'inversió del rescat i, com a novetat, en aquest article s'inclou la quantitat d'interessos que ha d'abonar el Departament de Cultura: 350.000 € el primer any.

5) Barranco, J. (2020, 17 abril). "Hisenda es planteja abaixar ara l'IVA de llibres i premsa digitals". *La Vanguardia, Ed. Català*. 36.

El contingut de l'article presenta diverses línies d'informació, ja que tracta les subvencions de la cultura a àmbit nacional (Hisenda) i per concloure, afegeix informació sobre el Pla de Rescat de la Conselleria de cultura de Catalunya. En primer lloc, presenta una descripció sobre les peticions en l'ordre del dia en la reunió entre el Ministre de Cultura i els consellers autonòmics el dia 16 d'abril de 2020. D'entre elles, la baixada en l'IVA del llibre i premsa digitals, el que Montero tradueix com "una forma de suport als mitjans de comunicació que han vist els ingressos minvats de manera important". Un altre punt important és la menció de l'autor de l'article, que classifica a la cultura i la premsa digital com un sector que ha passat a primer pla durant el període de confinament. Finalment, la consellera de cultura Mariàngela Villalonga, recorda el Pla de Rescat a Catalunya durant la reunió, per tal de demanar un Pla de Xoc econòmic urgent al govern central, per tal de poder gestionar de forma individual la recuperació de la cultura a escala autonòmica.

6) Redacció. (2020, 17 abril). “Cultura demana al ministeri que aprovi un IVA reduït”. *El punt avui*, 21.

En l'article en qüestió, es presenta una altra de les peticions de la Consellera de cultura Mariàngela Villalonga, en la mateixa reunió que es presenta en l'article anterior dels consellers autonòmics amb el ministre de cultura del govern central. La petició és la recuperació de l'IVA reduït a tots els productes culturals, com ho aplica la majoria d'Europa. A més, també es recorda la petició mencionada en l'article anterior sobre la instauració d'un pla de xoc econòmic urgent. Per últim, anuncien de forma breu i sense detalls, l'anunciació del Pla de Rescat. Convé recordar que El punt avui, ja hi dedica un article el dia de la presentació i que en aquest el contingut es dedica a presentar les peticions de la consellera davant el *Ministerio de Cultura*.

7) Playà Maset, J. (2020, 21 abril). “Un manifest de 30 entitats crida les administracions a salvar la cultura”. *La Vanguardia*, 39.

L'article de Josep Playà exposa el manifest de 30 entitats que crida a la Generalitat de Catalunya, al Govern Espanyol i a la Unió Europea a impulsar un conjunt de "mesures que permetin el manteniment del teixit productiu i l'activitat dels sectors culturals". Per garantir així la continuïtat de la feina de creadors, artistes, treballadors/es culturals i associacions culturals. Al llarg de l'article, es presenten els diferents punts del manifest. D'entre ells, destaca la demanda "d'incentius econòmics immediats que facilitin l'accés cultural i el consum i que ajudin a les empreses, institucions i entitats, així com als seus professionals". Així com el recordatori que "la cultura és un dret i un bé de primera necessitat que aporta el 3,5% del PIB". Altrament també considero important destacar que el manifest exigeix una "coordinació estratègica entre els departaments de Cultura, Salut, Educació, Empresa, Treball, Territori i Interior de la Generalitat" per tal de planificar la recuperació de la Cultura que afecta a tots els sectors anteriors, i per tant, s'ha de tenir en compte una comunicació ràpida, fluida i una decisió conjunta entre ells. A més, també demana pactar en la "coordinació les condicions de desconfinament i protocols de seguretat per generar la confiança entre el públic consumidor" de cultura.

8) Agències. (2020, 25 abril). “El CoNCA demana més diners al Govern per «rescatar la cultura»”. *Segre*, 36.

El CoNCA aprofita la difusió del diari Segre per qualificar les ajudes existents en data al 25 d'abril inexistents. La seva vicepresidenta Margarida Troguet, declara que les ajudes només serviran per "afegir més precarietat a la precarietat a causa de les sobrecàrregues de crèdit". En l'article, exigeixen línies extraordinàries d'ajuda davant la impossibilitat de subsistència dels treballadors culturals, no inclosos en el Pla de Rescat del departament. En resposta, el ministre de Cultura José Manuel Rodríguez Uribes, va anunciar que - conjuntament amb el departament d'Hisenda -, es troben treballant en la creació d'una llei d'atur especial per als treballadors/es culturals a causa de les característiques del sector, que es basa majoritàriament en el treball sota les necessitats de la producció.

9) Agències. (2020, abril 29). “Pla de rescat cultural amb 42 milions”. *Segre*, 40.

En l'article es detallen 3 notícies diferents arran del Pla de Cultura anunciat per Villalonga en la intervenció telemàtica al Parlament. Divideix la inversió en dues onades diferents. D'altra banda, s'inclou la resposta de l'oposició els quals qualifiquen d'operació de màrqueting" i "insuficient" el pla. A més, afegeixen que les línies de rescat que es basen en crèdits, només faran que enfonsar més les empreses culturals. Finalment, Villalonga fa referència al desconfinament d'espais culturals, fent menció de festivitats com Sant Jordi i parlant d'una "reinvençió dels esdeveniments culturals". Sobre el mateix punt, avança que descarta poder celebrar les festes majors d'estiu, les sales de concert i que el calendari cultural de l'estiu 2020 dependrà de les mesures del Govern espanyol.

10) Redacció. (2020, 28 abril). “El govern anuncia un pla de rescat per al sector del llibre”. *El Punt Avui*, 15.

L'article del punt avui dedica la seva redacció a presentar la reunió telemàtica de Quim Torra (i més participants) amb els representants del sector del llibre. Segons l'article, en la reunió es discuteix la creació d'una comissió de treball per tal d'elaborar un pla de rescat del llibre, i en conseqüència, de reactivació econòmica de la cultura. Així com de "l'activació de les activitats de la cadena del llibre" explica Torra en la videoconferència. En segon lloc, els representants del sector, exposen en la reunió les preocupants dades econòmiques del sector del llibre. El qual des dels inicis de la

pandèmia va perdre un 70% de les vendes. Recordant que l'estat d'alarma va coincidir amb la important campanya de Sant Jordi per al sector. D'altra banda, s'inclou la dada que "un 5.8% de les empreses catalanes que han presentat un ERTO són del sector cultural".

11) Playà, J. (2020, 29 abril). "La cultura rep la desescalada amb satisfacció però molts dubtes". *La Vanguardia*, 34.

L'article de Playà parla sobre les fases establides per l'estat per tal d'aplicar un desconfinament de l'activitat cultural segons l'evolució de la pandèmia cada 15 dies. En concret, defineix les mesures de prevenció establertes per sanitat en cada fase, per tal d'assegurar els diferents espais culturals davant la pandèmia. Una de les mesures més criticades al llarg de les fases, és la de la reducció d'aforament. A continuació, també s'exposa l'opinió de diferents professionals d'entitats culturals davant les mesures. En totes les opinions dins l'article, coincideixen que les mesures d'aforament no afecten per igual a tots els sectors culturals (depenent de si són públics, privats, de carrer o de grans parcel·les). I per tant, resulten no viables econòmicament per alguns dels subsectors. D'entre elles, Isabel Vidal, presidenta de l'Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya, avalua les mesures i les fases com a positives, però defensa que el terç d'aforament en la segona fase és inviable econòmicament "com a teatres privats i amb la majoria de professionals en ERTO". D'altra banda, Jesus Cimarro, president de Faeteda, la patronal teatral del conjunt de l'Estat, comparteix l'opinió amb Vidal quant a inviabilitat econòmica. A més, també exposa incongruències, com ara "que en la segona fase es puguin obrir les esglésies al 50% i els teatres un terç". Convé ressaltar que les diferències entre els espais culturals i de culte davant les mesures de seguretat, han estat una de les polèmiques més grans de la pandèmia després de la crisi laboral. Per últim, en l'article apareixen les opinions de Juli Guiu, director del festival de Cap Roig de Calella de Palafrugell, i per la seva banda Martín Pérez del Festival Jardins de Pedralbes; Ambdós directors, comparteixen la incertesa davant la temporada d'estiu, però ja avancen que segons la fase en què es trobin els seus festivals i les condicions d'aforament, no serà viable la seva obertura. Per concloure, però no menys important, en l'article s'inclou un altra informació rellevant sobre la cultura, sota la capçalera: Vilallonga anuncia 42 milions més per a Cultura. En l'article inferior, es detalla que hi haurà dues fases més d'actuació quant a subvencions per al sector cultural; Més concretament, una segona – comptant la del primer Pla de Rescat

- amb 20,4 milions i una tercera de 21,49 milions. El que Vilallonga tradueix com "ni el 2% del total de la Generalitat". Al final també inclou l'opinió de la consellera de cultura, qui avança que l'estiu 2020 es troba sota la incertesa quant a dates d'actuació i les seves fases.

12) Molina, M. (2020, 30 abril). "Un pla per a la cultura". *La Vanguardia*, 35.

Es tracta d'un article d'opinió de Miquel Martín, director adjunt de la Vanguardia. Martín parla en l'article sobre una extinció del model cultural al qual la societat es troba acostumat. Recorda que, sota les noves mesures, subvencions i crèdits, les empreses culturals segueixen patint la crisi del confinament i demanen plans de tractament d'urgència. La plataforma Barcelona Global dirigida per Mateu Hernández, proposa una llista d'actuacions focalitzades a mostrar l'oferta cultural de Barcelona al món, per tal d'incentivar el seu consum i recuperació futura. Les mesures de la plataforma global, són pensades per l'ajuda de tots els subsectors culturals per separat. Per concloure, justifica que "totes les polítiques de rescat cultural seran insuficients davant el panorama que s'acosta", i afegeix que, el sector econòmic de la cultura és essencial per la salut col·lectiva. Per últim, fa una crida a la ciutadania perquè hi participin en la recuperació del consum.

13) Redacció. (2020, abril 30). "Cultura aprova nous ajuts per cinc milions d'euros". *Diari de Tarragona*, 43.

El Departament de Cultura anuncia en data al 30 d'abril de 2020 dues noves línies de subvenció extraordinària. I alhora, recorda la represa de les ajudes anuals que van quedar suspeses en l'estat d'alarma (reactivació de les ajudes a programes estratègics de museus i reactivació de beques de recerca i innovació). Aquestes mesures s'inclouen dins del Pla de Rescat del departament i suma 5 milions d'euros ampliables. Les línies inclouen: despeses estructurals, cobrir despeses de lloguers, préstecs, nòmines o serveis bàsics, ajuda a les entitats sense ànim de lucre i amb l'activitat suspesa.

Anàlisi d'hemeroteca digital

Tots els articles d'aquest apartat han estat recuperats de Generalitat de Catalunya. (2020). *Recull de premsa Pla de Rescat* (N.o 1). Recuperat el 10 de gener de 2021 de l'enllaç <https://cultura.gencat.cat/web/.content/pla-rescat/recull-premsa/Recull-de-premsa-Pla-rescat.pdf>

14) ACN. (2020, 17 abril). “Companyies i productors teatrals independents consideren insuficients les mesures de la Conselleria de Cultura”. *La República*.

De nou, les diferents entitats culturals es pronuncien davant les primeres mesures d'actuació del Departament de Cultura. En aquest cas, es tracta de l'opinió del sector de les arts escèniques. Reclamen remunerar i fomentar l'ocupació en les produccions en línia que s'estan programant o es poden desenvolupar durant el confinament. Sobre el mateix punt reclamen una regulació de l'estatus professional i les bases precàries de la professió, així com repensar la política cultural quant al model públicoprivat i un tractament fiscal específic. A més, detallen numèricament les pèrdues del sector en 720.000 € amb menys d'un mes de confinament.

15) ACN. (2020, 21 abril). “El Govern ja ha rebut les propostes de 23 entitats a través del web "Pla de rescat" del Departament de Cultura”. *La República*.

En aquest article, es fa balanç sobre la utilització del recurs proporcionat pel Departament de Cultura a través del web Pla de Rescat; En data al 21 d'abril, el recurs ha estat utilitzat per 23 entitats que han presentat la seva proposta. En aquest punt, s'han reunit els responsables de cultura amb diferents entitats de diversos sectors per tal d'anar analitzant de forma continuada l'afectació de les restriccions als diferents subsectors culturals. Arran de les propostes, s'han detectat noves necessitats quant a les línies d'ajuda per tal de reprendre l'activitat cultural.

16) ACN. (2020, 22 abril). “El consell de la Cultura de Barcelona reclama un pla urgent que salvaguardi el teixit cultural”. *La República*.

Valoració del comitè executiu del Consell de la Cultura de Barcelona sobre les mesures previstes per part del Departament. Convé ressaltar que l'organisme en qüestió és independent a la Generalitat però integrat en el govern de la ciutat. Un punt important a ressaltar de l'article, és que el Consell adverteix de la possible "alteració dels costums socials en el camp de la participació cultural".

El consell qualifica les mesures d'insuficients i demana un pla urgent per salvar el sector cultural; Que estableixi unes bases noves i sòlides per a la vida cultural de la dècada vinent i que "eviti errors del passat". Citen recursos -a escala pública i privada-, com els préstecs amb avals públics, les subvencions extraordinàries i l'exempció d'alguns impostos. L'article exposa que "el comunicat enumera les conseqüències de la crisi econòmica del 2008, i adverteix de fins a quin punt els efectes de la crisi del coronavirus poden ser la precarització afegida a un sector amb una salut ja de per sí delicada." En conclusió, el comitè proposa incrementar les ajudes reintegrables i habilitar un fons de suport a les empreses privades, entitats semipúbliques i autònoms en un període llarg. Així com agilitzar els processos administratius.

17) ACN. (2020, 24 abril). "El CoNCA demana al Govern una aportació extraordinària per al Pla de rescat de la cultura". *La República*.

Anàlisi del CoNCA de les línies d'ajut anunciades pel Departament de Cultura. De nou, exposen la diferència entre els ajuts i les línies de crèdits de l'Institut Català de Finances. Defineixen la distribució dels ajuts com "afegir precarietat a la precarietat". Una de les novetats d'entre els articles és que, en aquest cas, el CoNCA fa responsable a l'Institut Català de Finances per fixar "un interès per al crèdit carregant a l'Euribor, fins a tres punts percentuals" en una situació com és l'emergència de la cultura en el context de pandèmia. Tenint en compte que les subvencions per suportar aquesta càrrega financera es detrauran del pressupost de cultura, no ho veuen lògic i exigeixen estudiar que aquesta càrrega es detregui de les polítiques generals del Govern en suport de les empreses, que és el que són. Altrament, també exposen la manca d'una línia d'ajut destinada a subsidis per artistes i treballadors del sector cultural, caracteritzat per la seva intermitència i – en alguns casos - sense atur disponible. Per últim, recorden el Canal d'emergència cultural obert del CoNCA i exigeixen un "desconfinament gradual de l'activitat cultural" amb urgència. Amb la intenció de facilitar al sector l'estudi preventiu dels calendaris i les mesures de seguretat.

18) C. Vilà. (2020, 25 d'abril). "La consellera de Cultura diu que calen "polítiques valentes" d'ajudes". *Emporda.info*.

La consellera de Cultura Mariàngela Vilallonga, justifica el Pla de Rescat com un mètode de "resposta a les seves necessitats". Seguidament, afegeix que el Pla s'ha elaborat "en constant contacte amb els diferents sectors de la cultura, escoltant de la seva pròpia veu les necessitats que tenen". Així i tot, assegura ser conscient de la feina i diners que falten per tal d'assegurar un rescat de la cultura. Però afegeix que no comparteix que aquestes hagin arribat tard, tot fent menció del primer paquet d'ajudes. D'altra banda, coneixem que Vilallonga va instar al ministre a llençar un pla de xoc econòmic urgent provinent de fons europeus per a les comunitats autonòmiques. A més de la consegüent baixada de l'IVA cultural. En l'última part de l'apartat, es fa menció de la comparació de la consellera amb l'estat del teixit cultural de França o Alemanya: Els quals restringeixen la venda del producte cultural pels grans magatzems en línia (Amazon) i apliquen ajudes a fons perdut. Tot seguit, fa menció de la necessitat d'aprendre de la situació i instaurar unes polítiques culturals "valentes" com la dels països anteriorment esmentats, i amb la vista focalitzada a l'evolució del panorama cultural i el seu avenç dins la modalitat virtual.

19) À. Font. (2020, 17 d'abril). "La Generalitat estudiarà un pla de rescat i reactivació per al sector del llibre". *AraCat*.

L'article presenta la creació d'una comissió de treball per elaborar un pla de rescat i activació que permeti un retorn a l'activitat econòmica del sector del llibre. Ens parla sobre el transcurs de la reunió per la creació de la comissió, on no s'ha pactat cap mesura ni cap data per al moment. Convé ressaltar que, al final de l'article, s'afegeixen les aportacions dels representants del sector. Les quals, d'entre altres dades, destaquen "el 5,8% de les empreses catalanes que han presentat un ERTO són de l'àmbit de la cultura, en què hi ha una previsió del 70% de pèrdues en vendes i es calcula que des que es va decretar l'estat d'alarma s'han deixat de vendre uns 385.000 llibres i que gairebé el 40% del sector de la distribució ha cessat la seva activitat".

20) B. Salvà. (2020, 28 d'abril). "La cultura s'ha de considerar salut mental". *El Punt Avui*.

Article que analitza la situació partint de l'estudi de l'Acadèmia de Cinema Català, que, a través d'una enquesta, posa xifres a l'impacte de la crisi del coronavirus al

sector audiovisual: "50 rodatges suspesos en març i abril, 72% feines aturades, sales que deixen d'ingressar 327.178 € diaris, 76% dels treballadors sense estabilitat contractual..." A partir d'aquestes informacions extretes del treball, l'article passa a ser d'opinió, comparant l'afectació que ha recaigut en el sector cultural amb altres àmbits del sector, tot destacant que seran les últimes sales en obrir. A continuació, fa esment d'altres desigualtats que s'han vist agreujades amb la pandèmia, com l'estat del sector cultural audiovisual a Catalunya, el qual inclou producció publicitària, cinema, televisió i sèries... etc. En resum, és un article d'opinió destinat a exigir un desencallament de les mesures laborals de l'Estatut de l'Artista (parat des de 2018) i mesures fiscals. Així com desgravacions fiscals per a l'audiovisual que tenen tots els països i algunes comunitats autònomes.

21) Redacció TGN. (2020, 29 d'abril). "El Govern aprova 5 milions d'euros en subvencions pel sector cultural". *Notícies TGN*.

El Departament de Cultura anuncia l'aprovació de dues noves línies de subvenció extraordinària destinades a entitats, empreses i autònoms. El total són 5 milions d'euros ampliables. Una primera línia destinada a cobrir despeses de lloguers, préstecs, serveis bàsics o nòmines durant l'estat d'alarma amb ajudes fins a 5.000 €. I una segona destinada a entitats sense ànim de lucre per compensar la suspensió d'activitats culturals i les pèrdues acreditades per caixets, contractes o taquillatge d'actes cancel·lats fins al 31 de desembre del 2020. D'altra banda, es contemplen ajudes de fins a 25.000 euros per a festivals, projectes d'arts visuals serveis educatius i guiatge en museus o equipaments patrimonials, treballs de digitalització i restauració en arxius.... A més, com es reclamava en articles anteriors, el Departament ha aprovat aixecar a suspensió que havia quedat establerta amb l'estat d'alarma pel que fa a: Les ajudes per programes estratègics de museus; Les beques de recerca i innovació en l'àmbit de les arts; La subtitulació en català per l'estrena i explotació de llargmetratges; Les ajudes a les federacions de cultura popular, i l'ajuda a la creació, traducció i investigació literària.

22) Redacció La Vanguardia. (2020, 30 d'abril). “El departamento de Cultura aprueba subvenciones por un total de 12,7 millones”. *La Vanguardia (versió castellana)*.

Aprovació de les bases de nou línies de subvenció per empreses i entitats culturals puguin fer front al desconfinament. Destinades a tots els sectors culturals que focalitzen sobretot en el sector audiovisual, les galeries d'art i el sector de videojocs i cultura digital. D'entre elles, trobem subvencionades la producció en llengua catalana o aragonesa, la digitalització d'una galeria d'art, la internacionalització d'un videojoc, subvencions per a festivals, etc. Tot seguit, també s'anuncia l'aprovació al maig d'una línia extraordinària per empreses i entitats d'arts escèniques, arts visuals, audiovisual, cultura digital, llibre i música. D'altra banda, també es fa menció de la posada en marxa d'una línia d'ajudes per cobrir els interessos generats per la línia de préstec en marxa del 19 de març.

10.3. ANNEX 2 – Entrevista Gemma Amiel Matell (CCBE)

Entrevista amb Gemma Amiel Matell el 7 d'abril de 2020

1) Sota quins objectius treballa l'Àrea de Cultura i Patrimoni del CCBE?

Formalment l'àrea de Cultura no ha estat mai creada. Sempre s'han realitzat petites accions lligades amb l'àrea de Turisme del CCBE, però sense definir tasques concretes de Cultura. Fa uns anys es va voler incentivar l'àrea com a tal, tot i ser conscients de les limitacions pressupostàries que teníem i tenim, i es varen marcar dos objectius genèrics però molt interrelacionats:

- *Treballar per a la difusió i promoció del patrimoni (arquitectònic, arqueològic...)*
- *Col·laborar i promocionar la cultura a nivell de comarca (entitats, activitats, equipaments culturals...)*

Culturalment el Baix Empordà és una comarca molt rica a nivell cultural, tant pel que fa al patrimoni com als equipaments culturals i activitats que s'hi realitza al llarg de l'any. Potser l'activitat es concentra més en els períodes de primavera a tardor, però sol esser una comarca amb molta activitat al llarg de l'any.

2) Van canviar aquests objectius amb l'arribada de la pandèmia per la COVID-19?

Amb la pandèmia els objectius no han canviat però sí la manera de treballar-los. Amb el tema patrimonial teníem establerta una línia de visites guiades, a través de diferents guies de la comarca, i en concret al monestir de Sant Miquel de Cruïlles. Quan varen obrir el confinament, les visites es podrien haver realitzat igualment amb les mesures preventives corresponents, però va coincidir amb una problemàtica d'humitats que hi ha al monestir i que està provocant un desgast important d'una de les columnes, i això va provocar que l'equipament es tanqués per seguretat fins que no tinguem la columna controlada.

Pel que fa a la col·laboració i promoció en general, tampoc ens ha canviat gaire el format ja que la promoció es fa a través de les xarxes socials del CCBE i així es va continuar fent durant la pandèmia. El fet de no programar ni gestionar directament activitats fa que la nostra tasca es pugui realitzar igualment de forma telemàtica. Sí ens ha canviat la manera de relacionar-nos, ja que les trobades i espais de reflexió que abans fèiem presencials, ara els fem virtuals, tot i el cansament que això està començant a aflorar entre tots els participants. Tot i la comoditat que suposa, el nivell de captació de l'interès no és el mateix.

3) ¿Quina és la realitat de la cultura després d'un any en pandèmia al Baix Empordà?

- Quant a l'activitat cultural de la comarca des dels inicis de la pandèmia: El teu testimoni sobre les afectacions de la pandèmia en l'activitat cultural: Com va tirar endavant la conservació del teixit cultural de la comarca un cop la xarxa d'entitats culturals de la comarca va aturar la seva activitat? (Primeres actuacions, plans estratègics, treball des de casa de l'àrea...)

Primerament vull apuntar que la Xarxa d'Entitats Culturals no existia a l'inici de la pandèmia. Va ser una de les accions que justament en pandèmia ens vàrem proposar de tirar endavant per col·laborar, en la mesura que ens fos possible, amb aquelles entitats culturals no professionals de cares a la difusió i assessorament de les activitats que programaven. Malauradament per tema pressupostari no hi ha una col·laboració econòmica però sí ens hem trobat que amb aquestes entitats més modestes ja ens agraeixen que els ajudem en difusió i assessorament. Ara bé, que el teixit cultural es va veure afectat segur. Varen tancar equipaments, locals, cinemes, teatres, museus... Es varen anul·lar les rues de Carnaval, les festes majors, processons de Setmana santa..... tot un seguit d'activitats amb molta tradició que d'avui per demà varen quedar aturades. El desconcert i el descontent en general hi va ser, però davant una pandèmia d'aquestes característiques poca cosa podíem fer. Tots hem hagut d'adaptar-nos i intentar sobreviure d'alguna manera. De quina? Doncs moltes entitats i equipaments varen descobrir, si més no, augmentar la seva activitat a les xarxes socials: concerts en directe per Instagram, Youtube, tothom des de casa i mostrant una realitat molt propera i familiar.

Les primeres accions que vàrem fer va ser contactar amb els diferents equipaments i entitats per veure que plantejaven fer. Alguns ens varen comentar que tancaven portes fins que això passés (el desànim hi va influir molt), altres que ho estaven preparant tot per treballar-ho des de xarxes socials (tant pel que fa a visites guiades, xerrades, actuacions, exposicions virtuals...). La veritat és que els que ho varen activar per xarxes socials ho varen fer de manera molt ràpida i amb molta difusió, part per on els vàrem poder ajudar molt més. En general, el desencís va ser molt important ja que entitats i grups que ja tenien contractats bolos, varen veure com tot s'aturava de cop, deixaven de cobrar i es donava aquella sensació d'incertesa de què passarà ara. Quant es va aixecar el confinament, alguns havien desaparegut i altres varen començar a actuar però obligats

a rebaixar caixets (menys aforaments, menys concerts o espectacles). Les ajudes previstes han tardat a arribar i ha provocat que part de la gent aparqués en certa manera la seva vocació per buscar feina en altres rams que li permetin continuar subsistent.

- En l'àmbit més personal: Com ho va viure des del personal del consell i més concretament de l'Àrea de Cultura i patrimoni?
Treballar des de casa? Em va costar, la veritat. Al principi vaig tenir la sensació que no sabia què fer, cap on tirar. Em vaig haver d'aturar i replantejar el sistema de funcionament. Aquí va ser com vàrem fer els primers contactes amb els equipaments i entitats, com t'he explicat abans, i d'on va sorgir la idea de fer una xarxa d'entitats a nivell comarcal. Per tant, com que les xarxes socials anaven pràcticament soles (i val a dir, a vegades teníem saturació i tot), ens vàrem dedicar a establir el protocol per a la xarxa d'entitats i a treballar-ho amb la mateixa consellera comarcal.
Cultura comparteix àrea amb Joventut. A Cultura hi estic jo sola però a Joventut hi ha 3 noies més. Tenim establert un sistema de treball molt obert però a la vegada molt coordinat i el que sí vàrem establir va ser un sistema de trobades virtuals i de xats on diàriament estàvem en contacte. Ràpidament ens vàrem distribuir les tasques: la que domina més el tema xarxes es va encarregar d'això, l'altre de fer els cartells, l'altra de muntar les activitats.... la veritat és que va ser un treball molt fluid però solitari a l'hora. Però a tot ens acabem acostumant. A nivell de Consell, mai havíem tingut la possibilitat de fer teletreball i ni tan sols ens el plantejàvem. Ara s'ha vist que ha estat un bon sistema, gràcies també al gran treball de l'equip informàtic de la casa, sense el qual no haguéssim pogut fer res, i per tant ha quedat implantat com una mesura a tenir en compte quan la necessitem.

- I ara?
Doncs per ara continuem amb el mateix format telemàtic, quant a reunions i formacions....Però la gent ja n'està cansada. I això que nosaltres ja ens hem incorporat als nostres llocs de treball però n'hi ha molts que encara continuen fent teletreball i sembla que en tenen per temps. Això genera que quan ens veiem per pantalla tinguis unes ganes d'abraçar-te a la gent perquè ja estem cansats de tanta distància. De sempre el Baix Empordà ha tingut molta tradició cultural en forma de concerts, exposicions, visites guiades, teatre, música, etc. Pel clima i la mateixa societat som oberts, ens agrada socialitzar i sortir al carrer i al que ha provocat aquesta pandèmia ha estat que tots hem

hagut de canviar hàbits que fins ara teníem molt interioritzats: el confinament (que es va fer etern), el no poder relacionar-te amb ningú, moltes vegades ni amb la pròpia família sinó la tens al cantó, el tancament de locals d'oci i esbarjo, els aforaments, les mesures preventives.... tot plegat ha provocat el desànim i el desconcert de la gent, perquè un cop es va poder tornar a assistir a algun acte cultural, molta gent es plantejava si hi anava o no per la pròpia por que tot això ha generat.

Personalment si t'hagués de definir l'ara amb una sola paraula, et diria "cansament".

- Els canvis amb l'arribada de la desescalada i l'estiu, que va passar.

Aiiii la desescalada!! Doncs va passar el que tots ens esperàvem. La gent amb ganes de fer vida social, el més normal possible, però tot i les restriccions i mesures no es transitava per cap lloc. Els locals i equipaments varen començar a obrir, amb restriccions d'aforament, i en un principi tot va anar prou bé. Ara sí, locals que ja havien tancat, tancats es varen quedar. Referent als grups de música i concerts en directe, dels quals en tenim molta tradició, es varen veure afectats en certa mesura. Els catxets dels grups s'han vist molt afectats, però la gent ha de sobreviure d'alguna manera. Perquè és evident que el Govern ha imposat mesures restrictives i de seguretat, que tocaven però en canvi no ha afavorit ni afavoreix a tota aquesta indústria cultural a la qual ha deixat de banda sense gaires miraments.

Sí que és veritat que la pandèmia ha fet aflorar l'enginy de les persones i molts grups de música, museus, patrimoni en general han optat per fer-se veure molt més a través de les xarxes socials. Equipaments que potser mai s'ho havien plantejat com una eina de treball a tenir en compte ara s'han vist obligats a fer-ho per no desaparèixer del col·lectiu humà. I això ja quedarà implementat definitivament.

Els propis museus de la comarca, la gran majoria, a dies del confinament total ja varen iniciar a través de xarxes el desenvolupar activitats. Ens varen demanar si els podíem fer difusió a través dels nostres canals i així ho vàrem fer. No ha estat l'ideal per ningú però ha estat una solució que els ha funcionat i que actualment ja la tenen com molt interioritzada. Els mateixos guies turístics que treballen a la comarca i que feien setmanalment multitud de visites guiades al patrimoni arquitectònic de la comarca varen fer el mateix, inclús varen adaptar les visites al format de conferències o xerrades a través de les xarxes. No ens n'ha quedat un altre.

A Palafrugell mateix, el Pati de l'Estrella amb els vermuts musicals que feia els caps de setmana, els varen adaptar ràpidament amb un directe per Instagram i els va funcionar

molt bé, però no és el mateix clar. Jo recordo veure'ls i aprofitar per fer el vermut a la terrassa de casa però em faltava el contacte social. No és el mateix. I el mateix ha passat amb moltes exposicions, les han adaptat al format virtual que és el que s'havia de fer en aquell moment, però la vivència que tu tens és molt diferent. També es varen activar els Festivals com el Portaferrada i el Cap Roig però amb les limitacions d'aforament, tot i omplir, molta gent es va plantejar no assistir per diferents motius: per por, per no poder barrejar bombolles de convivència, per evitar multituds..... Altres es varen anul·lar, com la cantada d'Havaneres i petits festivals o els Indians de Begur per la gran quantitat de gent que apleguen i que és del tot incontrolable.

4) Quin és l'estat del teixit cultural ara després d'un any de l'estat d'alarma?

D'entrada penso que el que més ha afectat al teixit cultural en general ha estat el confinament perimetral municipal. El fet que la gent no es pogués desplaçar fora del municipi ni de la comarca, més tard, per anar a veure una obra de teatre, anar al cinema, un concert, etc... ha fet molt mal al sector. Els caixets s'han hagut de modificar, tot i que els integrants del grup o entitat han de viure igualment. Les ajudes han arribat tard i amb comptagotes.

Però tot i això penso que els municipis han intentat mantenir, en la mesura que els ha estat possible, tota aquella activitat cultural programada però amb totes les complicacions afegides (reserves prèvies, aforaments limitats, mesures preventives...). Hi ha hagut municipis que ho han pogut mantenir més o menys, altres que ho han anul·lat tot... I evidentment això ha afectat a nivell econòmic tant als ajuntaments com als propis grups o equipaments.

Ara s'haurà de veure què passa després d'aquesta Setmana Santa i veure quines noves limitacions ens posen. Depenent com vagi i els compromisos que entitats i grups ja tinguin contractats, veurem què passarà si de nou ens limiten perimetralment o no (que serà el més probable) i veure si el que proposa el Sr. Sanchez d'aixecar totalment les restriccions de mobilitat i toc de queda a partir del 9 de maig acaba essent viable i permet una certa estabilització del sector.

5) Des de l'altra cara de la "mateixa" moneda, ¿Que ha suposat pels i les agents culturals del territori, l'adaptació de l'activitat al nou paradigma cultural?

Personalment penso que un desgavell. Com t'he dit abans el confinament total va fer molt mal, i les restriccions de mobilitat perimetrals i comarcals continuen fent molt mal. Tots ens hem hagut d'adaptar i els agents culturals encara més, ja que han vist com tota la seva programació quedava afectada o aturada de cop, sense cap altre marge de maniobra.

Quant a les ajudes que el Govern va prometre moltes varen arribar molt tard i foren molt minses. Sí que es veritat que les ajudes es donaven en funció del que l'equipament havia facturat o treballat aquells mateixos mesos del 2019, però això penso que va ser una sortida per tapar expedient i poca cosa més.

Tot i això penso que es continua treballant pel futur, tot i haver-hi una incertesa a l'hora de programar, i que s'ha intentat mantenir en la major normalitat possible tota l'activitat cultural programada. Moltes vegades no s'ha aconseguit i quan ha estat possible també s'han hagut de prendre decisions entre la correspondència econòmica i la promoció cultural, que moltes vegades no ha estat possible. En situacions com aquesta, tot i que es pugui tirar endavant l'activitat també s'ha de considerar la seva viabilitat econòmica.

El Baix Empordà no té una capital cultural clara, sinó que és compartida entre diferents municipis (a nivell de disposar de teatres i de programacions estables) i això acaba provocant una dificultat afegida pel teixit cultural del territori, tant perquè l'afluència de públic queda repartida entre aquests municipis com pels confinaments perimetrals que obliguen a la gent a no poder sortir al municipi veí per assistir a cap esdeveniment cultural.

S'haurà d'anar veient com va tot.

10.4. ANNEX 3 – Entrevista Agustí Fernández Carretero (Palafrugell Cultura)

Entrevista amb Agustí Fernández Carretero el 29 d'Abril de 2021

1) Quina és la feina de l'Àrea de Cultura i sota quins objectius treballau?

La meva feina és organitzar i produir totes aquelles activitats que s'organitzen des de l'Àrea de Cultura i puntualment també en activitats organitzades per altres àrees, a més de tota l'activitat del teatre municipal de Palafrugell. Els objectius amb els que treballem són facilitar l'accessibilitat a la cultura a tota la població i promoure i difondre el consum de la cultura en totes les seves disciplines. Ens adrecem a totes les franges d'edat, fent especial èmfasi en el públic infantil, per això portem 30 anys fent la campanya de teatre per escoles, on de manera totalment gratuïta programem obres de teatre, per tots l'alumnat de Palafrugell, des de P3 fins a 6è de primària. Amb això garantim l'accés a la cultura, en aquest cas al teatre, com a mínim una vegada a l'any. Creiem que és la manera de crear el públic del futur. No només per veure l'espectacle en si, si no també per aprendre i conèixer el que suposo gaudir de la cultura.

2) Van canviar aquests objectius amb l'arribada de la pandèmia per la COVID-19?

Evidentment aquesta pandèmia ha modificat la manera de consumir cultura, fins i tot m'atreviria a dir que hi ha vehicles culturals que han arribat per quedar-s'hi. Tot i així, els objectius no han canviat, al contrari, s'ha accentuat el valor de la cultura. En general aquesta situació ens ha ajudat a entendre la importància que té la cultura en la nostra societat, ens ha fet conscient que necessitem la cultura per socialitzar-nos i sobretot com enriquiment personal. I tot que, també ens ha fet veure l'esclatxa digital que hi ha actualment a la nostra societat, primer, no tothom ha tingut la possibilitat d'accedir a la cultura a través de les xarxes socials, i en segon lloc, totes les manifestacions culturals que s'han pogut veure en aquests mesos per les xarxes socials, han desvirtuat una mica el fet cultural com activitat. És a dir, la cultura no només és l'espectacle, si no que hi ha la feina imprescindible del personal tècnic, dels acomodadors...i principalment, la cultura i totes les seves manifestacions, es basa en les emocions, i això únicament es pot sentir presencialment.

3) ¿Quina és la realitat de la cultura després d'un any en pandèmia a Palafrugell?
La realitat cultural actualment a Palafrugell és que poc a poc, anem reprenent la normalitat, per sort, Palafrugell disposa d'una programació cultural molt àmplia i variada, des dels concerts de Festa Major que van poder fer als Ametllers, amb entrades exhaurides de tot, fins a presentacions de llibres, col·loquis...i hem pogut comprovar com la gent de Palafrugell tenia i té moltes ganes de consumir cultura. I en aquest sentit, hem hagut d'estar pendents de les normativa que setmanalment s'anaven publicant del Procicat, per tenir tots els serveis apunt per quan es poguessin reobrir, com per exemple, el servei de préstec de la Biblioteca.

4) Quant a l'activitat cultural de Palafrugell en l'inici de la pandèmia i el teu testimoni sobre les afectacions de la pandèmia en l'activitat cultural: Com va tirar endavant la conservació del teixit cultural municipal un cop la xarxa d'entitats culturals del municipi va aturar la seva activitat? (Primeres actuacions, plans estratègics, treball des de casa de l'àrea...)

En un primer moment, suposo que com tothom, vàrem necessitar un temps d'adaptació per ubicar-nos en aquella nova realitat, més enllà d'un punt de vista professional, a nivell personal. Nosaltres com servei cultural directe d'atenció al ciutadà, es va tallar en sec, a partir d'aquí l'estratègia va ser recuperar i mantenir la comunicació amb tot el teixit associatiu. Per exemple, a través de les Xarxes amb l'Associació de Colles de Festes de Primavera, en el moment més dur, amb el confinament total, vam aconseguir fer unes Festes de Primavera en un format molt especial, i és que la gent decorés els seus balcons. Tot això acompanyat, del canvi de lloc de feina, fer-ho des de casa, des del minut 1, no vam deixar mai d'atendre a la gent, i per respondre als seus dubtes van haver d'estar totalment pendents de les resolucions sobre els plans específics que anaven surtin, en aquest cas el pla sectorial de cultura, i el mateix procés vam seguir a la desescalada, va requerir molta feina prèvia de preparació i adaptació, per tenir-ho tot apunt per quan es poguessin reobrir els serveis.

5) En l'àmbit més personal: Com ho vau viure des del personal del consell i més concretament de l'Àrea de Cultura i patrimoni?

Per nosaltres va ser una prioritat tornar a treballar in situ al teatre, pel concepte que tenim de servei al ciutadà. De fet l'Àrea de Cultura va reprendre la presencialitat de

seguida que la normativa ens ho va permetre, i estrictament el teatre i l'Àrea de Cultura va estar tancada durant el període de confinament més estricte.

Actualment, estem treballant, pràcticament amb plena normalitat, sempre adaptats a la normativa vigent, visites amb cites prèvies, organitzacions d'esdeveniments també adaptats, de fet ja comencem a tenir certa experiència, per que la primera prova va ser la Festa Major de l'any passat, que vam coorganitzar amb l'Àrea de Joventut.

6) Els canvis amb l'arribada de la desescalada i l'estiu, que va passar.

Gràcies a la feina prèvia es va poder organitzar la Festa Major, adaptada a la normativa d'aquell moment, això per nosaltres va suposar reprendre el contacte amb el públic, vam tenir una respost molt positiva, malgrat la incertesa de no saber que com aniria tot, tenim molta experiència en organitzar activitats, però cap en la manera en com s'organitzen ara mateix, i l'estiu ens va ajudar agafar experiència i rectificar errors. La nova manera comporta, registre previ de la gent, personal de seguretat, entrada i sortida esglaonada... comporta una infraestructura molt més complexa i es necessita molt més personal.

7) Quin és l'estat del teixit cultural ara després d'un any de l'estat d'alarma?

Tot i que encara hi ha moltes restriccions, moltes entitats i associacions han pogut reprendre la seva activitat presencial. Durant aquest temps tan associacions com entitats no han descansat ni defallit i han continuat treballant. De fet podria dir, que la cultura popular i tradicional és la que continua patint encara les restriccions més importants per la tipologia de les seves activitats, Per exemple, fins fa poc s'ha donat la paradoxa que l'Aula de Teatre no ha pogut reprendre les seves classes ni fer representacions, per que dintre del Procicat es posava dins del sac de la cultura popular i tradicional, que fins fa poc més d'un mes estava totalment prohibida qualsevol activitat.

Poc a poc el teixit cultural es va recuperant, i es va recuperant per que és un teixit molt ampli i consistent, fruit de molts i molts anys de treball. I evidentment han de rebre els suport incondicional de les institucions sense cap tipus de dubte.

8) Des de l'altra cara de la "mateixa" moneda, ¿Que ha suposat pels i les agents culturals del territori, l'adaptació de l'activitat al nou paradigma cultural?

Com casi bé tothom, ha suposat reinventar-se en les plantejaments, en les execucions, i un cosa molt important, psicològicament fer un gran treball per entendre com tothom s'ha adaptat i es va adaptant a la nova situació. No existeix un manual de com actuar,

però si que hem de tenir una predisposició a fer un canvi de mentalitat. En certa manera ens hem de treure la por a fer un reset general, sense oblidar en cap moment d'on veníem però obrint-se a les noves maneres de fer i entendre la cultura.

10.5. ANNEX 4 – Comunicats als i les participants del documental

Missatge proposta participació als i les artistes

FORMAT: Via WhatsApp, en persona o per correu electrònic.

Hola, sóc la Nerea Cabello. (Potser et sona el meu nom de Ràdio Palafrugell). M'han fet arribar el teu contacte des de l'Àrea de Cultura de Palafrugell per un projecte del meu TFG de la Universitat de Girona. El projecte, busca donar veu a aquells i aquelles artistes, fundacions, entitats, associacions, etc. de caràcter cultural que hagin viscut la lluita per la supervivència del sector cultura durant la pandèmia. Només necessito una adreça de correu electrònic per fer arribar els documents que expliquen la proposta. En resum, es tracta d'una entrevista autogravada per poder formar part del documental final "La nova realitat cultural". Qualsevol dubte, aquest és el meu número personal. Gràcies per avançar.

Directius de gravació

FORMAT: Word adjunt al correu electrònic: Directius sobre el format de gravació de les entrevistes individuals.

Hola,

Primer de tot, gràcies per formar part del projecte **#novarealitatcultural**.

Si t'arriba aquest missatge, és perquè ets un dels treballadors i treballadores culturals que formaran part del meu documental. En aquest sentit, t'escric per donar-te unes petites pautes sobre com funcionarà la gravació:

En primer lloc, si vas parlar amb mi fa uns mesos - o potser setmanes-, et vaig indicar que les gravacions serien per GoogleMeet amb un format de pregunta-resposta. Doncs ara he hagut de transformar el format perquè, després de gravar una retransmissió en directe, la qualitat de gravació sonora dels entrevistats i entrevistades des d'un ordinador deixava molt a desitjar. I a mi m'importa el que direu vosaltres, no jo. Per tant, us **gravareu vosaltres la vostra pròpia entrevista**.

Adjunt a aquest document, trobareu un Word amb les preguntes que heu de respondre en l'entrevista gravada. Per tal de poder establir un ordre de quines preguntes responeu en cada moment del vídeo, m'agradaria que **us gravéssiu llegint la pregunta del document i després la contestéssiu directament**. Tot això serà editat en el moment de postproducció.

[Escriba aquí]

No us amoïneu si el resultat el veieu molt "fred" o "artificial", perquè **el meu treball serà humanitzar-ho**: Agafaré cadascun dels talls que més m'impactin de la vostra entrevista amb la intenció de respondre entre tots i totes el conjunt de preguntes en el muntatge final del documental.

Per últim, us adjunto unes petites **indicacions** de com seria ideal que us gravéssiu:

1. Posició HORIZONTAL (molt important).
2. Evitar CONTRALLUMS. Un espai amb llum clara i natural (o amb un focus) seria ideal. Si el fons pot ser blanc, perfecte. Si no, intenta buscar una superfície - en el màxim del possible - llisa.
3. Quant a l'enquadrament, m'agradaria veure les vostres cares i les vostres expressions. Vull que sigui una entrevista amb declaracions en primera persona, que mostri la vostra experiència més interna. Per tant, contra més em mireu a càmera i més us obriu, millor. En resum, busco un enquadrament de cara complet i cara centrada en el quadre horitzontal.
4. A continuació, adjunto un exemple d'enquadrament, posició i il·luminació molt clar:

5. Sobre el so, mentre sigui clar, comprensible, sense saturacions i sense so de fons, tot correcte. No cal micròfon professional ni res si no es té. A vegades els dispositius mòbils ja ofereixen una bona qualitat.

QUALSEVOL PREGUNTA, podeu trucar-me o obrir-me per WhatsApp al **618 470 353**. Estic infinitament agraïda pel vostre temps.

Gràcies per avançar mil vegades, Nerea Cabello.

Entrevista als i les artistes

Word adjunt al correu electrònic - Entrevista TREBALLADORS/ES CULTURALS

- Presentat i explica'ns quina és la teva obra.
- Destaca el més enriquidor de la teva professió.
- Que creus que aporta la teva obra al teixit cultural del municipi?
- La teva situació durant el confinament: Com vas viure l'arribada de la pandèmia en relació a la teva activitat cultural? Va afectar la manera de treballar la teva obra?
- Tot plegat, va estar difícil (on eres, amb quina companyia, situació econòmica... el que em vulguis explicar!)? Potser ho vas prendre com una pausa de temps lliure per parar, respirar i crear més? O bé (també és possible) vas tenir els dos tipus de moments?
- Després del confinament: Amb quin escenari et vas trobar, com es va reprendre (si ho va fer) la teva activitat? En cas que no hagi pogut reprendre la teva activitat al 100%, o en el format anterior a la pandèmia, que és el que trobes a faltar?
- A escala econòmica, la situació va provocar que els teus projectes s'estronquessin?
- Consideres que el panorama cultural ja no és el mateix? En cas que consideris que ha canviat, què és el que ha canviat per a tu i per al teu sector cultural (beneficis - si en veus - i contres).
- Des de l'aspecte més personal: Tens ganes de seguir fent? Per a què t'ha servit aquesta pandèmia? Valors més el que feies?
- Series capaç de mencionar en una sola oració, l'aspecte més negatiu de tot el que ha passat amb la cultura?
- Series capaç de mencionar en una oració algun aspecte positiu de tot el que ha passat amb la cultura?
- Missatge-aportació final mirant a càmera.

Recorda fer-me arribar el teu nom i cognoms complerts.

MOLT IMPORTANT: Un parell de vídeos del que fas, els quals també aniran dins del documental.

